

Täysistunto

Keskiviikko 12.2.2025 klo 14.00—18.10

Täysistunto alkoi klo 14.00 Täysistunto päättyi klo 18.10.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—16.00) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.00—18.10).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2025 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä

Pääministerin ilmoitus PI 1/2025 vp

Keskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen politiikasta vuonna 2025 ja keskeisimmistä eduskunnalle annettavista esityksistä.

Pääministeri Petteri Orpon esittelypuheenvuoron jälkeen käydään yksi ryhmäpuheenvuorokierros enintään viiden minuutin puheenvuoroin. Tämän jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Avauskeskustelulle varataan aikaa kolme tuntia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Pääministeri Petteri Orpo** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi on nimetty maailman onnellisimmaksi maaksi seitsemänä vuonna peräkkäin. Suomen vahvuus on aina ollut yhtenäinen, sisukas kansa. Suomen taloudellinen kehitys on ollut menestystarina, jonka turvin olemme rakentaneet hyvinvointiyhteiskuntamme. Olemme kansakuntana kyenneet näkemään sen, mitä parempi tulevaisuus vaatii. Tiedän, että näemme sen tälläkin kertaa.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti myös näiden valtiopäivien yllä leijuvat tummat pilvet. Venäjä on jatkanut täysimittaista hyökkäyssotaansa Ukrainassa kohta kolmen vuoden ajan. Yhtä pitkään Ukraina on taistellut paitsi itsenäisyytensä ja suvereniteettinsa myös koko vapaan maailman puolesta. Tähän mennessä Suomi on tukenut Ukrainaa yhteensä 27 puolustusmateriaalipaketilla. Meidän on tehtävä kaikkemme, jotta Ukraina lähtee rauhanneuvotteluihin, kun niiden aika on, mahdollisimman vahvasta asemasta. Rauhanneuvottelut on

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

käytävä Ukrainan ehdoilla. Rauhan on oltava sekä oikeudenmukainen Ukrainalle että kestävä Euroopan turvallisuuden näkökulmasta.

Samaan aikaan Lähi-idässä Israelin ja Hamasin tulitaukosopimus antaa vastaavasti orastavaa toivoa, samoin Assadin hallinnon kaatuminen Syyriassa. Liian moni kärsii tällä hetkellä sotien keskellä.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisimmissä kysymyksissä Suomen vahvuus on aina ollut yhtenäisyys. Vaalitaan sitä yhdessä. Me toimimme yhtenäisenä myös viime kesänä, kun eduskunta hyväksyi poikkeuksellisella viiden kuudesosan enemmistöllä lain väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi. Lailla Suomi suojelee sekä omaa että EU:n, Schengenin ja Naton ulkorajaa.

Haluan jälleen kiittää Suomen eduskuntaa siitä, miten tuossa Suomen ja Euroopan turvallisuutta koskeneessa kysymyksessä löysimme yhtenäisyyden. Keväällä tulemme antamaan esityksen lain jatkosta.

Arvoisa puhemies! Kenraali Adolf Ehrnrooth totesi aikoinaan viisaasti: ”Kansa, joka ei tunne historiaansa, ei voi rakentaa tulevaisuuttaan.”

Tämä hallitus peri edeltäjältään vaarallisesti velkaantuneen, uudistusvelkaisen maan. Suomen bruttokansantuote ei ollut kasvanut 15 vuoteen. Suomen työllisyys kääntyi laskuun jo vuonna 2022. [Välihuutoja vasemmalta] Katto vuotaa, ja nyt sitä on korjattava sateessa. Työ ei ole helppo, ja se edellyttää vaikeitakin päätöksiä. Hallituksella on kuitenkin vain yksi tavoite: turvata jokaisen suomalaisen hyvinvointi ja taata Suomen turvallisuus. Muistetaan kuitenkin, että talous on vain väline, mutta välttämätön kaiken hyvän saavuttamiseen. Jos valtiontalous ei ole kunnossa, menetämme hyvinvointimme ja emme pysty huolehtimaan Suomen turvallisuudesta ja heikommista.

Arvoisa puhemies! Saksa on vuosia toiminut Euroopassa talousveturina, mutta nyt Euroopasta ei juuri saada vetoapua. On laitettava Suomen julkinen talous ja kilpailukyky kuntoon.

Hallitus sopi ohjelmassaan yhteensä kuuden miljardin sopeutuksesta. Viime keväänä sovittiin vielä kolmen miljardin euron lisäsopeutuspäätöksistä. Hallitus pitää kiinni tavoitteestaan taistella velkasuhteen kehitys vaalikauden loppuun mennessä, ja sen aiomme myös saavuttaa.

Valtiovarainministeriön laskelmien mukaan hallitus on tehnyt noin 90 000 työllisen verran työllisyyttä vahvistavia päätöksiä. Rakenteellisia uudistuksia työmarkkinoille ja sosiaaliturvaan, panostuksia koulutukseen, tutkimukseen ja puhtaaseen siirtymään.

Talouspolitiikan arviointineuvosto pitää hallituksen talouspolitiikkaa oikein ajoitettuna ja oikein mitoitettuna. [Pia Viitanen: Siellä oli muitakin rivejä!] Kansainvälinen valuuttarahasto IMF pitää hallituksen työmarkkinuudistuksia oikean suuntaisina. Euroopan komissio piti hallituksen kehysriihen lisäsäästöjä riittävinä, jotta Suomi vältti liiallisen alijäämän menettelyyn ajautumisen.

Talouden sopeuttaminen ja rakenteelliset uudistukset vaikuttavat aina ihmisiin. Jokainen säästö on vaikea. [Vasemmalta: Kenelle?] Veronkorotukset näkyvät arjessa. On selvää, että näin valtavaa velkataakkaa ei käännetä ilman, että se näkyisi missään. Jokainen säästö on jostain pois. Oppositiolla on houkutus ylläpitää pessimististä tilannekuvaa Suomesta. [Välihuutoja vasemmalta] Helposti kuitenkin käy niin, ettei kohkatessa näe metsää puilta.

Arvoisa puhemies! Kun alussa puhuin tummista pilvistä, kyllä sieltä kuitenkin valoakin näkyy. [Naurua vasemmalta] Käänte taloudessa on nimittäin tapahtunut. Tätä vauhdittaa

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

vat korkojen lasku, alhainen inflaatio, kansalaisten ostovoiman kohentuminen sekä hallituksen lukuisat uudistukset. [Aki Lindénin välihuuto]

Olen viime aikoina kiertänyt ympäri Suomea. Paljon hyvää on liikkeellä eri puolilla. Porin räjähdetehdas tulisi olemaan toinen TNT-tehdas koko Euroopassa. Suomen puhdas ja kasvava sähköntuotanto on houkutellut vähähiilisen alumiinin ja teräksen tehdassuunnitelmat Kokkolaan ja Inkooseen. Näissä tehtaissa pystymme tuottamaan globaaleille markkinoille nykyistä puhtaampia tuotteita ja vahvistamaan meidän hiilikädenjälkeämme. Valtavia datakeskushankkeita suunnitellaan joka puolelle — Muhoksen ja Kajaanin hankkeet ovat ehkä näistä kaikkein merkittävimmät. Kotkan seudulle Kymenlaaksoon on nousemassa Euroopan vahvimpiin kuuluva akkuekosysteemi. [Juho Eerola: Siitä virtaa talouteen!] Puhtaan energian ja puhtaiden polttoaineiden hankkeita on lukuisia Oulusta Joensuuhun, Hangosta Lappiin. Suomessa on vireillä miljardien hankkeita, joilla luodaan kasvua ja hyvinvointia, työtä ja tuloja kaikille suomalaisille. [Tuomas Kettusen välihuuto] Nämä tarkoittavat yhteensä kymmenien miljardien investointeja ja työtä tuhansille ja tuhansille suomalaisille eri puolilla Suomea. [Timo Heinonen: Kuulostaa hyvältä!]

Kasvuttomien vuosien jälkeen on siis toivoa ilmassa. Talous lähtee kasvamaan, mutta se edellyttää vakautta myös muualla maailmassa. Esimerkiksi mahdollinen kauppasota tietäisi Suomelle suuria vaikeuksia. Toisaalta, mikäli Ukrainaan saadaan kestävä rauha, käynnistää jälleenrakennus nopean kasvun Suomeen ja koko Eurooppaan. Kasvu on yhteinen asiamme, ja siksi tapaan helmikuun aikana kaikki oppositiopuolueet kuullakseni uudet ideat ja keinot kasvun vauhdittamiseksi. [Keskustan ryhmästä: Hyvä!]

Arvoisa puhemies! Toivoa on näkyvissä myös hyvinvointialueilla, joilla on tapahtumassa käänne parempaan. 11 aluetta tulee tekemään taloutensa osalta positiivisen tuloksen, kuusi aluetta nollatuloksen. [Aki Lindén: Rahoituslain ansiosta!] Viidellä alueella on kuitenkin vielä suuria haasteita. Näitä haasteita ratkotaan viime kädessä arviointimenettelyssä, jossa alueiden sopeuttamistoimet käydään läpi kamman kanssa. Talkoot voivat jatkaa odotettua pidempään, mutta kaikissa tilanteissa me huolehdimme siitä, että hoitoon pääsee ja apua saa.

Hyvinvointialueet ovat kyenneet järjestämään lakisääteiset palvelunsa riittävän yhdenvertaisesti ja väestön tarpeet huomioiden. Hoitoonpääsy ja hoidon aloitus ovat nopeutuneet, ja hoitonoja on kyetty lyhentämään.

Talouden lisäksi monia palveluita on saatu toimimaan paremmin. Alueilla on otettu käyttöön uusia liikkuvia palveluita, etävastaanottoja, joilla lääkäriin saa yhteyden omalta kotisohvalta, omalääkärimalleja, joilla pääsee tarvittaessa tutun lääkärin luokse. [Tuomas Kettusen välihuuto]

Hallitus valmistelee parhaillaan Kela-korvauksilla toteutettavaa yli 65-vuotiaiden valinnanvapauskokeilua, lastensuojelun kokonaisuudistus etenee, ja terapiatakuu otetaan vihdoin käyttöön 1. toukokuuta. [Keskustan ryhmästä: Kaikkihan on hienosti!]

Arvoisa puhemies! Presidentti Trumpin kauden alku on jo sisältänyt nopeita toimia ja avauksia. On rehellistä sanoa, että ne ovat tuoneet mukanaan myös epävarmuuden tunnetta, jota tässä muutenkin turbulentissa maailmassa tuskin kukaan mielellään näkisi.

Mitä hallitus tekee? Me jatkamme yhteistyötä tärkeimmän liittolaisemme, Yhdysvaltojen, kanssa. Samalla yhtä tärkeää on koko Euroopan unionin yhtenäisyys. Teemme töitä sen eteen, että Eurooppa ottaa nykyistä vahvemman roolin. Tätä presidentti Trump peräänkuulutti puolustuksen osalta jo edellisellä kaudellaan — ja oli siinä oikeassa. Tähän on erinomainen aika nyt, kun uusi komissio aloittaa työnsä toden teolla. Eurooppa ei seuraa si-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

vusta, oli kyse sitten kauppapolitiikasta tai Grönlannista. Meidän on oltava valmiita tarvittaessa neuvottelemaan ja puolustamaan omia etujamme. 500 miljoonan ihmisen Eurooppa on parhaimmillaan valtava voima.

Euroopan komission kuluva vuoden työohjelma julkaistiin tänään. Keskeistä agendalla on Euroopan turvallisuus ja kilpailukyky. Maaliskuussa komissio julkaisee puolustuksen valkoisen kirjan, jossa esitellään EU:n tavoitteita ja keinoja puolustuksen vahvistamiseen niin puolustusteollisuuden vauhdittamisen kuin EU:n ja Naton yhteistyön sekä kriittisen infran suojelun osalta.

EU:n uuden rahoituskehityksen neuvottelut käynnistyvät tänä vuonna, ja komissiolta odotetaan esitystä loppuvuodesta. Keskeistä Suomelle tulevassa rahoituskehityksessä on uusien painopisteiden näkyminen: puolustus, turvallisuus, ruokaturva, kilpailukykyyn edistämisen ja tutkimuspanokset.

Keskustelin viimeksi viime viikolla EU-päämieskollegoiden kanssa Euroopan puolustuksen vahvistamisesta. EU:ssa on ymmärrettävä laajasti, että Putinin Venäjä on Euroopalle pitkäaikainen ja pysyvä turvallisuusuhka. Yhteisen rahoituksen olisi myös välttämätöntä kohdentua sinne, missä Eurooppaa puolustetaan, eli sen itäiselle puoliskolle. Uudesta vaadittavasta rahoituksen tasosta tullaan käymään myös parlamentaarista keskustelua. Suomen kannalta se tulee tarkoittamaan menojen priorisointia myös tulevilla vaalikausilla. Lienemme yhtä mieltä siitä, että riittävästä puolustuksen tasosta ei voi tinkiä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan kiittää tätä salia. Edellisen istuntokauden tapaan meillä on jälleen edessämme työntäyteiset valtiopäivät. Hallituksen tavoitteena on antaa eduskunnalle kevätkaudella yhteensä 113 esitystä. Näistä kiireellisiä on 22. Syysistuntokaudelle 25 on merkitty alustavasti 97 hallituksen esitystä. Syksyn suunnitelma tarkistetaan ennen syysistuntokauden alkua. Suunnitelmaan sisältyy myös viisi kevätkaudella annettavaa valtioneuvoston selontekoa. Syyskaudella annetaan ainakin yksi selonteko.

Tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa katseet tarkentuvat meihin, vapaisiin demokratioihin. Euroopan turvallisuuden ohella meille suomalaisille tärkeitä arvoja ja sääntöpohjaista maailmanjärjestystä haastetaan eri puolilta maailmaa.

Me vaalimme oikeusvaltiota, yhteiskuntaa, jonne mahtuvat erilaiset arvomaailmat ja näkemykset; yhteiskuntaa, jossa voidaan käydä rakentavaa keskustelua ilman pelkoa seurauksista; yhteiskuntaa, jossa on vapaa tiedonvälitys; yhteiskuntaa, jossa myös oppositiolla on tärkeä roolinsa.

Demokratia tulee näyttämään voimansa jälleen tänä keväänä, kun Suomessa käydään kunta- ja aluevaalit. Toimikaamme kaikki sen puolesta, että suomalaiset kokevat kansalaisoikeudekseen käyttää valtaansa ja äänestävät.

Toivon, että tällä nyt alkavalla istuntokaudella voimme edelleen keskustella rakentavasti, väitelläkin, mutta ennen muuta kuunnella ja kohdella toisiamme kunnioittavasti. Me toimimme tässä ajassa demokratian keulakuvina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

14.14 Matias Marttinen kok (ryhmäpuheenvuoro): Herra puhemies! Jos opposition puheisiin olisi uskomisen, [Pia Viitanen: Silläkö se heti alkoi? — Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] on julkinen terveydenhuolto romahtamassa ja hyvinvointiyhteiskunta murenemassa. Synkkää pelottelua ja kriisipuhetta riittää, mutta omat ratkaisut loistavat

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

poissaolollaan. [Välihuutoja vasemmalta] Totuus on kuitenkin toinen. Talous ja vienti ovat kääntyneet kasvuun. Korot ovat laskussa, ja kuluttajien ostovoima paranee. Yritysten näkymät ovat kyselyissä kirkastuneet, ja Suomeen suunnitellaan nyt miljardiluokan uusia investointeja. Meidän korjattavaksemme jätettiin talous, jossa velkaraha virtasi mutta rakenteet rapautuivat.

Herra puhemies! Suomen tulevaisuus voi perustua kestävästi vain työnteolle ja yrittäjyydelle. Talouspolitiikan arviointineuvosto antoi vahvan tuen tekemällemme talouspolitiikalle. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Myös sotessa?] Sen mukaan hallituksen on tärkeää jatkaa uudistuksia, jotka vahvistavat julkista taloutta. Tekemiemme yhdeksän miljardin euron sopeutus päätösten myötä alijäämät ovat viimein kääntyneet laskuun. Myös velkasuhde saadaan tasaantumaan hallituskauden loppuun mennessä. Kestävä hyvinvointi syntyy vain työllä ja kasvulla, ei velalla. Eikö näin, edustaja Lindtman? [Antti Lindtman: Sitä me ihmetellään!]

Herra puhemies! Me kokoomuksessa emme usko jäykkien työmarkkinoiden, passivoivan sosiaaliturvan, kireän verotuksen, lisääntyvän byrokratian tai julkisten menojen paisuttamisen ratkaisevan yhtä ainutta Suomea koskevaa ongelmaa. Nämä ovat salin vasemmassa laidassa ikisuosikkeja jokaiseen ongelmaan. Me valitsemme toisin. Suomi palautetaan takaisin koulutuksen kärkeksi. [Veronika Honkasalo: Ai leikkaamalla? Haloo!] Siksi lisäämme opetustuntien määrää kouluissa. Jokaisen lapsen ja nuoren on opittava lukemaan ja laskemaan kunnolla. Kännykät eivät myöskään kuulu kouluihin. Siksi rajoitamme niiden käyttöä. Nyt perusasiat laitetaan kuntoon.

Olemme tehneet mittavia uudistuksia työmarkkinoille, uudistaneet sosiaaliturvaa työhön kannustavammaksi, keventäneet työn verotusta ja purkaneet esteitä pois yrittämisen tieltä. Kokoomus on valmis tekemään vielä lisää. Julkisen talouden raamit määrittelevät liikkumatilan, jonka sisällä olemme valmiit kääntämään kaikki kivet työllisyyden ja talouskasvun vahvistamiseksi. Vasemmisto-oppositiosta on tyrmätty lähes jokainen ehdottamamme uudistus. Sen sijaan tilalle on tarjottu miljarditolkulla työn, yrittämisen ja ahkeruuden verottamista sekä lainarahan varaan rakennettuja palveluita. Se ei kokoomukselle käy.

Herra puhemies! Ei ole mitään soten uudistamista, että kaikkea kehittämistä jarrutetaan ja hankat tiputetaan lähtöviivalle, kun ajat ovat vaikeat. [Vasemmalta: Te kehitätte leikkaamalla!] Kokoomus haluaa nykyaikaistaa sote-palvelut viimein tälle vuosituhatvudelle. Meille tärkeintä ei ole se, kuka palvelut tuottaa, vaan se, että palvelut toimivat ja hoitajalle pääsee. [Välihuutoja vasemmalta] Me keskitymme nyt uudistamiseen ja palveluiden parantamiseen. Suomessa työskentelee yli 200 000 raudanlujaa sote-alan ammattilaista, [Sofia Virran välihuuto] jotka tietävät, miten palveluita voidaan kehittää. Siitä kertoo myös se, että hyvinvointialueiden talous on kääntymässä koko maan tasolla positiiviseksi. [Aki Lindén: Rahoituslain ansiosta!]

Herra puhemies! Hyvinvointialueille on tälle vuodelle lisätty rahoitusta 2 200 miljoonaa euroa. [Aki Lindén: Rahoituslain ansiosta!] Vaikean taloustilanteen keskelläkin me panostamme merkittävästi sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamiseen. Ihmisillä tulee olla vapaus valita. Toteutamme siksi kokeilun, jossa 65 vuotta täyttäneet pääsevät halutessaan yksityislääkärille [Vasemmalta: Jota Lääkäriliitto kritisoi!] terveyskeskusmaksun suuruisella omavastuulla, 28 eurolla. Toteutamme omalääkärimallin, jossa ihminen voi tavata aina tutun lääkärin tai hoitajan. Tämän haluamme laajentaa käyttöön koko Suomeen. Huo-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

lehdimme lapsista ja nuorista toteuttamalla puoli vuosikymmentä odotetun terapiatakuun ja uudistamme lastensuojelulain.

Herra puhemies! Suomen ja suomalaisten turvallisuus on kokoomukselle etusijalla. Venäläisten kiinteistökaupat Suomessa tullaan viimein kieltämään lailla. Pidämme välttämättömänä, että rajaturvallisuuslain voimassaoloaikaa jatketaan. On meille kokoomuksessa selvää, että oikeusvaltiolla pitää olla oikeus puolustaa itseään. Johdollamme tartutaan viimein myös määrätietoisesti katujengirikollisuuteen. Me emme anna jengien ja rikollisten sanella, miltä suomalaisilla kaduilla näyttää. Panostamme lisäksi vahvasti poliisien resursseihin.

Herra puhemies! Tekemillämme uudistuksilla ja toimilla takaamme sen, että Suomi ei istu enää seuraavaakin viittätoista vuotta katsomossa. Me tarjoamme uskottavan vaihtoehdon, jolla hyvinvointiyhteiskunta pystytään turvaamaan myös tuleville sukupolville. [Mia-petra Kumpula-Natri: Kenelle te vaihtoehdon tarjoatte? — Timo Heinonen: Mitäs tähän sanoo edustaja Lindtman ja menneisyyden vangit? — Aki Lindén: Paljon luvattiin, mutta mitään ei ole tapahtunut!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä. — Debattipuheenvuoroja voi pyytää sitten, kun ryhmäpuheenvuorot on pidetty. — Olkaa hyvä, edustaja Mäkelä.

14.19 Jani Mäkelä ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituskausi lähenee puoltaväliään. Paljon on tehty, mutta paljon vielä riittää tekemistä. Suomessa oli liian pitkään jätetty tekemättä välttämättömät uudistukset, ja siitä syystä elettiin jatkuvasti yli varojen. Oli peruutettu jokainen etäisestikin säästöjä muistuttava päätös, kuten Helsingin Sanomat osuvasti Marinin hallituksesta otsikoi. Suomalaisessa politiikassa on vihdoinkin ja viimein alkanut tolkkulaisuuden aika punavihreän höperryden jälkeen. [Vasemmalta: Siltä on näyttänyt!] Paljon työtä jää myös tuleville vaalikausille. Suomen talouden ongelmia ja lainsäädännön epäkohtia ei ehdi millään vielä korjata parissa vuodessa.

Arvoisa puhemies! Me, Perussuomalaiset, olemme aina olleet turvallisuuspuolue. Hallitus vahvistaa niin ulkoista kuin sisäistäkin turvallisuutta. Viime viikolla annettiin esitys venäläisten kiinteistökauppojen täyskiellosta. Perussuomalaiset olivat ajaneet tätä pitkään. Ajoimme myös silloin, kun kiinteistökauppojen riskeistä puhuminen leimattiin melkein kaikissa muissa puolueissa rasismiksi.

Me olemme myös ensimmäinen puolue, joka Suomessa on tiedostanut maahanmuuttopolitiikan turvattomuutta ja kustannuksia lisäävät epäkohdat. Sellaiset epäkohdat, jotka ovat tavallisille kansalaisille olleet kylläkin ilmiselviä koko ajan. Niinpä hallitus on kahden ensimmäisen toimintavuotensa aikana tehnytkin lukuisia maahanmuuttopoliittisia uudistuksia, joiden myötä on menty pohjoismaiselle järjen linjalle, jossa kansallinen etu otetaan keskiöön. [Eva Biaudet: Ja missä näkyvät tulokset!] Ja lisää tulee.

Tänä vuonna on tulossa lisää tärkeitä maahanmuuttopoliittisia hallituksen esityksiä. Muun muassa kansalaisuuslakiin tuodaan toimeentulo- ja nuhteettomuusedellytyksiä sekä kansalaisuuskoe. Perheenyhdistämisen kriteereitä tiukennetaan, ja pysyvien oleskelulupien ehtoja kiristetään.

Myös kriminaalipolitiikassa on tehty täyskäännös kohti kansan oikeustajun suuntaa. Esimerkiksi ensikertalainen voi jatkossa olla vain kerran, ja taposta on tehty vanhentumaton rikos. Pakkoavioliitot on saatu rikoslakiin. Tänä vuonna edelleen kiristetään katujengi-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

rikollisuuden sekä ampuma-aserikollisuuden sanktioita. Lisäksi valmistellaan varmuusvankeutta, jonka seurauksena yhteiskunnalle todennetusti vaaralliset henkilöt eivät pääsisi enää vapaalle.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus lienee Suomen historian autoilumyönteisin hallitus. Polttoaineveroa on jo kertaalleen reippaasti laskettu, ja edessä on vielä 100 miljoonan euron lisävähennys. Muistetaan myös vanhempaan autokantaan painottuen tehty ajoneuvo-veron kevennys, ja tietysti keskustan siunaaman järjettömän jakeluvelvoitteen nousun loiventaminen.

Tiestöä kunnostetaan urakalla myös tänä kesänä. Teihin on jo saatu kaikkinsa 570 miljoonan euron lisäpanokset, joista 200 miljoonaa toteutuu tänä vuonna. Liikennepuolella tapahtuu muutakin, kun taksilaki viimein korjataan kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi.

Arvoisa puhemies! Koulutuspolitiikka on viime aikoina ollut paljon otsikoissa. Onkin hyvä kerrata kaikkea sitä, miten hallitus on vahvistanut peruskoulua. Peruskoulun rahoitusta lisätään 200 miljoonalla vaalikauden aikana. Oppimisen tukea on uudistettu. Kännyköiden käyttöä rajoittava lainsäädäntö on nyt eduskunnassa, ja toteutukseen tulee perussuomalaisten pitkään ajama oppimistakuu, jolla pyritään varmistamaan, että peruskoulusta ei pääse ilman aidosti riittävää osaamisen tasoa. Ilman näitä perustaitoja nuoret eivät selviä jatko-opinnoista, saati työelämästä, ja työhönhän koulun kuuluu valmistaa.

Arvoisa puhemies! Mainitsen vielä muutamia tärkeitä tänä vuonna tulevia hallituksen esityksiä ja valmistelussa olevia asioita: Säädetään laki, että kunnat eivät voi myydä vesihuoltoa yksityisille. Carunan kokemuksista monopolien myynnissä on opittu. [Vasemmalta: Takki kääntyi!] Metsästyslakia muutetaan, jolloin suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on mahdollista. Hallitusohjelman kirjauksia ampumaratojen määrän lisäämisestä edistetään. Kansallinen turvallisuus on tärkeää meille. Keväällä annetaan teollisuuspoliittinen selonteko, jossa linjataan uutta sinivalkoista teollisuuspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi on syytä muistuttaa, että kaikki lopulta lähtee vahvasta julkisesta taloudesta. Hyvinvointivaltion tulevaisuus on vaakalaudalla, jos velkaantumiskehitystä ei saada hallintaan ja työllisyysastetta merkittävästi nostettua. Kansalaisten ostovoimaa on välttämätöntä parantaa, kuten hallitus on toimillaan tehnytkin. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Miksi te olette heikentäneet sitä?]

Olemme viime hallituskaudelta ja vaihtoehtobudjeteista voineet todeta, että oppositiossa olevilla puolueilla ei ole eväitä talouden tasapainottamiseen. Tarjolla olisi vain lisää veroja ja puheita säästöpäätösten perumisesta. Niitä tulemme varmaan tänäänkin kuulemaan. [Antti Kaikkonen: Puhutaan vaan lisätyistä veroista!] Perussuomalaisille tällainen vastuuton vasemmistopolitikointi ei käy. [Mika Lintilä: Olipa visionäärinen puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

14.24 **Antti Lindtman sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! "Tehdään se kerralla selväksi: me emme leikkaa sote-palveluista emmekä nipistä eläkeläisten ostovoimaa." [Kokoomuksen ryhmästä: Ettekä mistään!] Tämä painokas lupaus annettiin suomalaisille juuri ennen eduskuntavaaleja. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä vappusatanen?] Nyt kaksi vuotta myöhemmin olemme tilanteessa, jossa kipeästi kaivattuja hoitajia irtisanotaan, hoitotakuuta romutetaan, yöpäivystyksiä lakkautetaan ja moni eläkeläinen maksaa jo toista kuukautta hallituksen räätälöimää tuplaraippaveroa. [Antti Kaikkonen:

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Kenen se lupaus oli?] Tuo lupaus sai aikanaan paljon sympatiaa, monelle kyllä selväksi tuli. [Antti Kaikkonen: Kuka sen sanoi?] Mistä se annettiin? Sitä ei annettu sosiaalidemokraattisesta eduskuntaryhmästä, ei edes keskustasta, eikä edes perussuomalaisista — heidän puheenjohtajansahan lupasi ennen vaaleja vain, että pienituloisilta ei mitään leikata, vaikka kokoomus kuinka sitä haluaisi. Ei. [Antti Kaikkonen: Kuka se sitten oli?] Sen antoi henkilö, jolla on nyt tässä maassa eniten valtaa vaikuttaa, leikataanko kansalaisille tärkeitä terveyspalveluista, [Timo Heinonen: Ei, lisätään rahaa itse asiassa!] irtisanotaanko hoitajia ja kiristetäänkö eläkkeensaajien verotusta.

Arvoisa pääministeri, minusta tuntuu, että te olette Suomen kansalle selityksen velkaa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kyllä!] Tuo teidän ennen viime eduskuntavaaleja televisiossa suoraan suomalaisille antamanne lupaus ei ole ikääntynyt kauniisti. Olette laittaneet hyvinvointialueet selkä seinää vasten valitsemaan, tingitäänkö kansalaisten perusoikeudesta saada hoitoa vai ollaanko kuuliaisia hallituksen liian tiukalle talousremmille. Hyvinvointialueet, oppositio ja jopa hallituksen oma sote-ohjauksesta vastaava alivaltiosihteeri ovat yrittäneet kertoa, että nämä alueet tarvitsisivat hieman joustoa, jotta ei jouduttaisi lyhytnäköisiin leikkauksiin tai henkilöstön irtisanomisiin. Jopa arvovaltainen talouspolitiikan arviointineuvosto, jonka tehtävä siis on arvioida talouspolitiikkaa, kehotti hallitusta samaan kuin muut asiantuntijat. [Antti Kaikkonen: Se on kyllä totta!] Jopa hallituspuolueiden sisältä RKP on uskaltanut kannattamaan inhimillisempää linjaa. Ja nyt te, arvoisa pääministeri, joka ennen eduskuntavaaleja suomalaisille teitte selväksi, että sote-palveluista ei leikata, olette enää se viimeinen horjuva toteemi, joka seisoo ainoan oikean ratkaisun tiellä: antakaa alueille edes hiukan lisäjoustoa.

Vore det inte rimligt att ge välfärdsområdena lite flexibilitet så att man kan få vård?

Arvoisa puhemies! Itse asiassa, arvoisa pääministeri, te olette useammankin selityksen velkaa. Siteeraan: "Kokoomus lupaa, että tulevalla vaalikaudella suomalaisiin yrityksiin synnytyy satatuhatta uutta työpaikkaa." [Eduskunnasta: Oho!] Suorassa lähetyksessä suoraan Suomen kansalle, juuri ennen eduskuntavaaleja. Siis satatuhatta työpaikkaa — ei joskus tulevaisuudessa, vaan tällä vaalikaudella, ei laskennallisia työpaikkoja, vaan aitoja työpaikkoja suomalaisiin yrityksiin. Onko niitä tullut? Ei ole. Työllisyydenhoidossa Suomi on vajonnut EU:n aivan viimeiseksi, pahnanpohjimmaisiksi. Suomalaisista yrityksistä, kunnista ja kaupungeista ympäri Suomea on menetetty tämän hallituksen aikana joka kuukausi kolme ja puoli tuhatta työpaikkaa, [Timo Heinonen: Kertokaa nyt jotain, mitä demarit tekisivät!] yhteensä 70 000 työpaikkaa. On ilmeistä, että pääministeri Orpon sote-lupaukset eivät ole enää voimassa, mutta onko tämä työllisyyslupaus voimassa?

Arvoisa puhemies! Työpaikkoja Suomi kaipaa. SDP on valmis tässä urakassa, teidän lupauksenne täyttämässä, hallitusta auttamaan, [Jukka Kopra: No nyt kuullaan!] mutta se edellyttää, että hallituksella on myös korvat.

Ensin pitää kääntää veropolitiikan suuntaa. Veronkevennykset on nyt syytä ohjata ahkerien työntekijöiden ostovoiman parantamiseen sekä pienyrittäjien tilanteen kohentamiseen. [Juha Mäenpään välihuuto]

Vuorineuvokset voivat nyt odottaa. On tavallisten ihmisten vuoro.

Huomenna käsittelemme tässä salissa vihreän siirtymän investointikannustinta, josta on rajattu pienet ja keskiuuret yritykset pois. Olisiko reilua pidentää sen kestoja ja laskea alarajaa, jotta myös pk-yrityksillä olisi samat kannusteet investoida vihreään kasvuun?

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Historialliseen kuoppaan vajonnut rakentaminen ei meinaa edelleenkään käynnistyä, tuskaista on. Vapautetaan ensiasunnon ostajat varainsiirtoverosta, laitetaan lisää vauhtia kauppaan.

Luodaan vakautta ja luottamusta työmarkkinoille, jotta kasvu käynnistyy. Riidan ja eripurin kylvämisen maahan ei investointeja tule siinä määrin kuin vakaille työmarkkinoille. [Puhemies koputtaa]

Tuetaan kuntia pitämään koulujen ryhmäkoot kohtuullisina.

Arvoisa pääministeri, olisiko aika myöntää, että teidän johdollanne Suomea on viety pahasti väärään suuntaan monilla mittareilla? [Puhemies koputtaa] Ja olisiko tässä nyt aika ottaa vastaan myös ulkopuolisten, jopa opposition neuvoja, [Juho Eerola: Olisiko aika täynnä?] koska, arvoisa puhemies, kyllähän tämän kaiken reilumminkin voi tehdä. [Puhemies koputtaa — Oikealta: Mitä neuvoja? Mikään ei kelpaa! — Aki Lindén: Ei kuulunut paljon välihuutoja!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

14.30 **Antti Kaikkonen kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvaamattomia ovat ajat. Kun illalla menee nukkumaan, ei aina voi tietää, mitä aamulla uutisissa odottaa. Trumpin Grönlanti-puheet taisivat olla vasta jäävuoren huippu. Kun maailmalla tuulee, meidän täytyy pitää Suomen oma paketti kunnossa — oma paketti kunnossa.

Syksyllä Suomen linjasta ulkopolitiikassa oli epäselvyyksiä. Niitä kylvettiin julkisesti hallituksen sisältä kerta toisensa jälkeen. Se ei saa toistua. Ulkopolitiikassakin toki erilaiset mielipiteet kuuluvat asiaan, mutta Suomen hallituksella pitää olla selkeä linja. Värisuora velvoittaa, kokoomus. Kyse on johtajuudesta. Voimamiesten ja diilien maailmassakin suomalaisten pitää puolustaa sääntöihin perustuvaa järjestystä.

Puhemies! Eniten oma paketti uhkaa nyt levitä sisältäpäin. Kokoomus ja perussuomalaiset ovat pitäneet maassa valtaa pian kaksi vuotta. Kauniit lupaukset ja kovat tavoitteet ovat monilta osin karanneet kauemmaksi kuin hallituksen aloittaessa. Kasvussa ovat työttömyys, konkurssit, verot ja hoitojonot, [Johanna Ojala-Niemelä: Ja asunnottomuus!] velasta puhumattakaan. Ja tästä ei enää pääse — tästä ei enää pääse vain edellistä hallitusta syyttelemällä.

Pääministeriä kuunnellessa joutuu välillä kysymään, eletäänkö hallituksessa varmasti samassa todellisuudessa kuin tavalliset ihmiset kautta Suomen. Hallituksen maailmassa toistellaan, miten hieno ohjelmapaperi hallituksella on. Tuolla oikeassa elämässä yhä useampi on saanut irtisanomispaperin käteen. Tuolla oikeassa elämässä yhä useampi tuskailee, kun rahat eivät oikein meinaa riittää. Tuolla oikeassa elämässä liian moni vanhus jää vaille tarvitsemaansa hoitoa. Siinä eivät pääministerin paperit paljoa lämmitä.

Lupasitte satatuhatta uutta työllistä, nyt saldonne on miinus 50 000 [Eduskunnasta: 70 000!] — 70 000 — ja työttömyys pahimmillaan yhdeksään vuoteen — yhdeksään vuoteen. Ratkaisunne on ollut ruuvata tavallisen suomalaisen verotus kireimmäksi kymmenen vuoteen. Kesän lopuksi nostitte arvonlisäveron ennätyslukemiin. Ja tämä tuore, tämän vuoden alussa tullut tammikuun veronkorotuslistanne on pitkä ja kova: joukkoliikenne, matkailu, liikunta, kulttuuri, kirjat, lääkkeet, kotien remontit, asennukset, hoito- ja hoivatyö. Mitä seuraavaksi?

Samalla uusista kasvutoimista päättäminen on jostain käsittämättömästä syystä lykätty vaalien jälkeiseen aikaan. Sitä tässä odotellaan. Hallituksessa kai ajatellaan, että odotte-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

luun on varaa ja aikaa. Kello käy, kasvua ei näy. Nyt ryhtiä! Emme voi sallia nykymenon jatkuvan. Talouden kasvu pitää vähintään tuplata. Muuten tästä ei kyllä oikein selvitä. [Oikealta: Millä keinoin?]

Perutaan kotitalousvähennyksen raju leikkaus. Toteutetaan investointihyvitys myös pienemmille yrityksille. Mennään yritysten verotuksessa Viron veromallin suuntaan. Palauteetaan aikuiskoulutustuki, jonka poistitte. Pidetään se kasvuriihi, pidetään se vaikka huomenna — tai pitäkää se vaikka huomenna. Vatulointiin nimittäin ei ole enää varaa.

Arvoisa puhemies! Ehkä hätkähdyttävintä on ollut kuulla, että tässä pääministerin todellisuudessa Suomessa ei ole terveydenhuollon kriisiä eivätkä hallituksen isot leikkaukset peruspalveluihin taida tuntua oikein missään. Samalla ihmisten todellisuudessa hoitoon pääsy hidastuu, yöpäivystyksiä ja terveysasemia lakkautetaan ja vanhuksia viedään kauemmas kodeista ja läheisistä. Kuten talouspolitiikan arviointineuvosto sanoi, turha on syyttää sote-uudistusta. Ratkaisut ja vastuu ovat Orpon hallituksen käsissä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan kevätkausi alkoi. Me odotimme hallitukselta esityksiä, joilla helpotetaan tilannetta hyvinvointialueilla, mutta kovin vähissä näyttävät olevan, myös vanhuspalveluiden suhteen, vaikka ihmisiltä tulee yhä huolestuneempia viestejä asiasta. Vaihtoehto onneksi on: Hyvinvointialueille pitää antaa riittävästi aika saada taloutensa kuntoon. Yksityisille terveysjärjestöille lapattavat lisätuet pitää mieluummin käyttää julkisten peruspalvelujen parantamiseen ja tehdä totta oma- ja perhelääkäreistä. Turha mummoralli pitää lopettaa siirtämällä vastuu ikäihmisten palveluista ja kuljetuksista samoihin käsiin. Keskusta myös lisäisi kotiapua sitä tarvitseville pikkulapsiperheille ennen kuin ongelmat kärjistyvät.

Puhemies! Keskustan viesti on: [Puhemies koputtaa] Jos haluat, että talouskasvu pitää tuplata ja palvelut pitää pelastaa, vaihda keskelle. [Jenna Simula: Mistä rahat?] Jos olet sitä mieltä, [Puhemies koputtaa] että Suomen suuntaa pitää muuttaa, vaihda keskelle. Jos olet sitä mieltä, että hallitusherrojen ja -rouvien on aika herätä ja tunnustaa, mitä kello on lyönyt, vaihda keskelle. [Puhemies koputtaa] — Jos olet sitä mieltä, että aika on loppunut, pakita keskelle. [Naurua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kello on lyönyt nyt. Kiitos. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

14.36 Sofia Virta vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on pieni maa — mutta me olemme pieni ja sitkeä maa, joka on tunnettu siitä, että heikommasta halutaan pitää huolta, että köyhänkin perheen lapsi voi kouluttautua niin pitkälle kuin haluaa ja että me arvostamme sitä kotimaista luontoa, niitä puhtaita uimavesiä ja niitä kansallismaiseen kuuluvia metsiä.

Mutta kun katson hallituksen politiikkaa tai seuraan sitä syvenevää eriarvoistumiskehitystä, vastakkainasettelua, köyhyyteen putoavia lapsiperheitä, jatkuvia irtisanomisasi-
tuksia, kaatuvia perheyriä, suomalaisen luonnon köyhtymistä, kasvavia hoitojonoja, en voi olla miettimättä, minkälaisesta Suomesta tarinaa kertoo minun tyttäreni vuonna 2035, kun hän aikuistuu. Mikä on se tarina, jota hänen sukupolvensa voi ylpeydellä tai pettymyksellä kertoa? Kenelle vahvasta ja kenestä välittävästä Suomesta he voivat kertoa? Sillä, mitä te, pääministeri, tällä kaudella olette päättänyt, mitä te tänään päätätte ja mitä te loppukautenne aikana teette, on suoraan vaikutusta paitsi tähän hetkeen myös siihen, minkälaiseen Suomeen lapsemme kasvavat.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Hallitus puhuu täällä kauniita sanoja, mutta se on aivan höpöhöpöä, jos teot eivät vastaa niitä. Kun kuuntelin pääministerin puheenvuoroa tai hallituspuolueiden edustajien ryhmäpuheita, en voi olla miettimättä emmekä me vihreät voi olla miettimättä, kuinka irti suomalaisten arjesta tämä hallitus on. [Oikealta: Höpö höpö!] Onko teillä mitään käsitystä siitä, minkälaista on tänään niissä suomalaisissa kodeissa, joissa sillä varhaiskasvatuksessa työskentelevällä yksinhuoltajalla ei ole varaa lapsen talvikenkiin? Onko teillä mitään käsitystä siitä, minkälaisia työvuoroja niissä synnytyssaleissa tai vanhainkodeissa tänään tehdään? Oletteko käyneet ja kysyneet? Ja jos olette, [Oikealta: Joo, kyllä!] — täältä kuuluu, että on käsitystä — olette ilmeisesti saaneet samoja viestejä, joita mekin olemme. Miten niihin on vastattu? Että ”ei ole varaa”, että ”pärsäilkää”, niinkö?

Minun mielestäni Suomella ei ole varaa Orpon hallituksen politiikkaan. Mielestäni meillä ei ole varaa Suomeen, jossa vanhemmat empivät viedä lapsiaan varhaiskasvatukseen, koska siellä ei ole riittävästi ammattilaisia. Mielestäni Suomella ei ole varaa sellaiseen maailmaan, jossa koulut eriytyvät tai opettajat miettivät, mistä saisi järjestyksenvalvoja luokkiin avuksi. Mielestäni on aika kallista ajaa Suomea suuntaan, jossa nuoret kokevat toivottomuutta, opiskelijat nukkuvat patjamajoituksissa ja osa luopuu perheellistymistoiveistaan taloudellisen tilanteen vuoksi, jossa ihmiset pelkäävät ikääntyä ja vanheta — jääkö yksin — tai jossa osa miettii, joutuuko pois maasta, jos kohtaa työttömyyden.

Ja on aivan varmaa lukujenkin valossa, että kalliiksi tulee myös tehdä huonoa luonto- ja ilmastopolitiikkaa, vaikka se salissa näyttää osaa hymyilyttävän. Ei se hymyilytä silloin, kun kaivetaan sitten veronmaksajien rahoista niitä jopa miljardilaskuja ja siirretään ulkomaille vain siksi, että ei viitsitty panostaa hiilinieluihin, edistää vihreän siirtymän teollisia investointeja luontoa huomioiden.

Mutta, arvoisa puhemies, suunnan voi aina kääntää, sen voi aina päättää tai valita kääntää. Esitän pääministerille kolme vihreiden näkökulmaa, joilla Suomesta voitaisiin rakentaa askel askeleelta parempaa paikkaa kasvaa, oppia, tehdä työtä ja vanheta.

1. Turvatkaa sotien rahoitus, jotta apua ja hoitoa saa aina ajoissa ja jotta sitä saa myös tänään eikä vain silloin tulevaisuudessa, mitä te kovin lupaatte. Hyvinvointialueet tarvitsevat lisää aikaa alijäämien kattamiseksi, aivan kuten talouspoliittinen arviointineuvosto on esittänyt, aivan kuten vihreät ovat koko kauden vedonneet. Niitä säästöjä ei synny, kun ihmiset odottavat jonoissa. Yhdenkään perheen ongelmat eivät katoa apua odottaessa. Ne pahenevat, ne syvenevät, ja ne tulevat maksamaan enemmän. Lisää aikaa antamalla hyvinvointialueet voisivat todella kehittää sitä toimintaa, josta täälläkin on puhuttu.

2. Panostakaa koulutukseen ja panostakaa kunnolla ja aidosti, ei niin, että otetaan toisaalta ja leikataan toisesta kohtaa koulutusketjua. Haluamme, että lähikoulu on aina se paras koulu, että varhaiskasvatusyksiköt ovat lähellä ja toisella asteella on polkuja moneen suuntaan ja voi jatkaa niin pitkälle kuin haluaa. Koulutuslupauksen pitämisestä ei voi puhua, jos katsoo niitä lukuja, joita vaikka ammatillinen koulutus tämän hallituksen myötä kohtaa.

3. Lunastakaa suomalaisille antamanne luonto- ja ilmastolupaukset. Suojelkaa ne valtion vanhat metsät. Vähentäkää vesistöjen ravinnekuormitusta. Kohtuullistakaa hakkuita ja asettakaa hiilinielujen pelastuspaketti.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla haluan osoittaa hallitukselle esittämämme vaihtoehtobudjetin lisäksi, että on kyllä vaihtoehtoja, että on yhteistyön mahdollisuuksia, mutta Suomella ei ole varaa sellaiseen politiikkaan, jossa oikeat ongelmat lakaistaan maton alle,

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

jossa tuijotetaan varpaita horisontin sijaan tai luodaan epätoivoa toivon ja tulevaisuudenuskon paikalle. Fiksuilla valinnoilla kaikki voisi mennä myös ihan hyvin.

14.41 Aino-Kaisa Pekonen vas (ryhmäpuheenvuoro): Puhemies! Tänä vuonna valtiopäivät käynnistyivät murheellisissa merkeissä. Amerikkalainen äärioikeisto ja sitä tukevat oligarkit horjuttavat liberaalia demokratiaa ja samalla koko maailmanjärjestystä. [Välihuuto ja perussuomalaisten ryhmästä] Yhdysvaltoja hallitsee nyt rasistien ja suurpääoman liitto. Sota Ukrainassa jatkuu, ja palestiinalaisia uhkaa etninen puhdistus.

Täällä Suomessa Orpon hallitus on ideologisella ristiretkellä pohjoismaista hyvinvointivaltiota vastaan ja pohjoismaista työmarkkinamallia vastaan. Maailmanhistorian menestynein yhteiskuntamalli halutaan haudata, jotta rikkailla asiat voisivat olla paremmin. [Juho Eerola: Näinkö ne muutkin Pohjoismaat tekevät?]

Oikeistohallituksen politiikan jäljet näkyvät jo, kun työttömyys kasvaa, hädät yleistyvät, asunnottomuus lisääntyy ja leipäjonot pitenevät. Yhä useammalla lapsella ei ole riittävästi ruokaa kotona. Kaiken tämän keskellä hallitus valmistelee yhä uusia sosiaaliturvaleikkauksia — tällä kertaa viimesijaiseen turvaan eli toimeentulotukeen.

Samaan aikaan käynnissä on huutokauppa siitä, kuka on valmis alentamaan rikkaiden ja suuryrityksien verotusta kaikkein eniten. Työmarkkinoille valmistellaan potkulakia, jonka myötä työntekijöiden irtisanomiseen ei tarvita enää painavaa syytä. Minkäänlaisia työllisyysvaikutuksia tälläkään esityksellä ei ole, vaan kyse on valtasapajonon muuttamisesta: kriittiset työntekijät halutaan voida tarvittaessa vaihtaa.

Pääministeri Orpon lupailemat tehostamisella saavutettavat soten miljardisäästöt realisoituvat nyt, kun hoitohenkilöstöä irtisanotaan ympäri Suomea. Ja kun me eduskuntavaleissa varoitimme tästä, niin te, pääministeri Orpo, syytitte meitä epärehellisyydestä.

Oikeistohallituksen eväät on kerta kaikkiaan syöty. Täällä salin laitoikealla perussuomalaiset ovat heittäneet jo hanskansa tiskiin. Tammikuussa perussuomalaisten eduskuntaryhmän puheenjohtaja Jani Mäkelä kommentoi alentuneita kasvuennusteita seuraavasti: ”Mistä ihmeestä tuokaan kasvu tulisi?” Perussuomalaiset eivät siis itsekään usko oikeistohallituksen politiikan tuovan työtä tai kasvua, eivätkä siihen usko suomalaiset ylipäätään.

Perussuomalaisten turvasatama on loputon uhriutumisen ja identiteettipoliittiset lillukanvarret. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sanoo hän!] Kun ei haluta puhua konkurssiallost, suurtyöttömyydestä ja hoitohenkilöstön irtisanomisista, niin puhutaan mieluummin pervoilusta ja tofusta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tehän siitä puhutte nyt! — Juho Eerola: Ei meidän ryhmäpuheessa noita mainittu!] Tavallisten suomalaisten asioiden sijasta laitoikeistoa kiinnostaa ainoastaan amerikkalaisten kulttuurisotien maahantuonti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Tehän ne tänne toitte!]

Puhemies! Suomi ei voi enää jatkaa sillä näivettymisen tiellä, jolle oikeistohallitus on meidät ohjannut. Vasemmisto tarjoaa oikeistohallituksen kurjistamispolitiikalle aidon vaihtoehdon, joka on realistinen ja myöskin toteutettavissa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja kallis!] Me haluamme Suomen, joka katsoo tulevaisuuteen ja nojaa omiin vahvuuksiinsa. Maailman parhaat koulut, inhimillinen työelämä ja toimiva julkinen terveydenhuolto ovat asioita, jotka Suomella on varaa toteuttaa ja jotka suomalaiset haluavat toteuttaa. [Timo Heinosen välihuuto] Tässä ajassa se vaatii kuitenkin poliittista käännettä, jonka vasemmisto voi toteuttaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

14.46 **Otto Andersson r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Seitsemäntoista vuoden jälkeen meidän on saatava Suomessa talous kasvuun. Jotta voimme turvata maamme hyvinvoinnin, Suomi tarvitsee uusia investointeja, enemmän työpaikkoja ja lisää menestyviä yrityksiä, jotka tuottavat verotuloja.

Meillä on mahdollisuuksia, jotka meidän pitää hyödyntää. Vihreän siirtymän investointipotentiaali on noin 290 miljardin luokkaa. Se on myös yksi tehokkaimmista keinoista päästöjen vähentämiseksi. Suuria hankkeita on vireillä pitkin Suomen rannikkoa aina itäisestä Kymenlaaksosta ja Itä-Uudeltamaalta läntiseen Vaasan seutuun ja Kokkolaan, mutta nämä investoinnit on nyt saatava maaliin. Juuri siksi hallitus ehdottaa verokannustinta vihreään siirtymään tehtäville suurille investoinneille.

Denna omställning stöds också av regeringens historiska satsning i finansieringen till forskning, utveckling och innovationer. Men den enorma TKI-satsningen är vid sidan av bättre förutsättningar för lokala avtal också ett av de bästa sätten att öka produktiviteten, där vi tyvärr ligger efter övriga Norden. Detta är en förutsättning för mera tillväxt.

Olemme tehneet merkittäviä kasvutoimenpiteitä. Samalla on selvää, että puoliväliriihessä meidän on tehtävä vielä enemmän kasvun vauhdittamiseksi. Pian saamme nähdä Murron työryhmän ehdotukset. RKP ei tässä vaiheessa halua poissulkea mitään toimenpiteitä. Pääinvastoin meidän on nyt ennakkoluulottomasti käännettävä kaikki kivet, jotta löytäisimme tehokkaimmat keinot kasvun edistämiseen. Niin kuin pääministeri sanoi, kaikki esitykset ovat tässä vaiheessa tervetulleita. Talous on myös psykologiaa, ja tarvitsemme lisää signaaleja, jotta voimme vahvistaa tulevaisuudenuskoa.

Arvoisa puhemies! Koulutus on Suomen menestyksen avain. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Miksi te leikkaatte siitä?] Opetusministeri Adlercreutzin johdolla hallitus panostaa tuntuvasti peruskouluun. On erittäin tärkeää, että kännykkäkielto tulee kouluihin. Se antaa työrauhan oppilaille ja opettajille. Puhelimet eivät kuulu luokkahuoneisiin.

En kvalitativ småbarnspedagogik och grundskola är det bästa sättet att främja jämlika förutsättningar i livet för våra barn och unga, oberoende av bakgrund. Vi ska målmedvetet bekämpa segregationen i skolan. Alla unga behöver kunna växa i en trygg skolgemenskap med framtidstro.

Eräs tärkeimmistä toimenpiteistä on luku-, kirjoitus- ja laskutaidon vahvistaminen. Lisäämme äidinkielen, kirjallisuuden ja matematiikan tunteja alakouluissa. Lisäksi oppilaiden tukea parannetaan samalla kun vähennämme opettajien hallinnollista taakkaa. Vastaamme opettajien toiveisiin saada enemmän aikaa opettamiseen, vähemmän hallinnoimiseen. [Timo Heinonen: Vihdoin!]

Tärkeä askel on myös ammatillisen koulutuksen pilotti, jossa yhteistyötä paikallisen elinkeinoelämän kanssa lisätään antamalla opetuksen järjestäjille lisää liikkumavaraa vastata paikallisiin työvoiman tarpeisiin. Tässä voittavat kaikki: opiskelijat voivat paremmin luottaa saavansa työpaikan ja yritykset voivat luottaa saavansa koulutettuja työntekijöitä.

Vihdoin — vihdoin — toteutuu myös nuorten terapiatakuu.

Ärade talman! Utan en tillräcklig och välmående personal finns det ingen god vård eller omsorg. Det av personalbristen orsakade behovet att använda hyrespersonal är också en av

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

de största orsakerna till ökande utgifter inom vården. Det handlar om cirka 700 miljoner euro om året. För att få bukt med kostnaderna stöder SFP den så kallade svenska modellen, som även minister Juuso talat om under hösten. Dessutom är det viktigt att förnyandet av arbetsfördelning inom vården går framåt, detta så att våra närvårdare, sjukskötare och läkare får fokusera på det de är utbildade till.

För att trygga tillgången till vårdpersonal vill vi i SFP också föreslå en skattemorot för att locka tillbaka finländsk vårdpersonal som nu jobbar i våra nordiska grannländer, och vi tycker också att pensionärer som vill jobba inom vården ska få bättre skatteincitament.

Viktigt är också att regeringens lagförslag om att förstärka det inhemska jordbrukets lönsamhet gått framåt, och vi gläds även för att markägarnas egendomsskydd nu förstärks genom inlösningslagen.

Arvoisa puhemies! Ympäristöonnettomuuden, sabotaasin ja hybridi-vaikuttamisen uhka Itämeren alueella on kasvanut. Meidän viranomaisemme ovat reagoineet erinomaisesti. Kolme vuotta on kulunut siitä, kun Venäjä aloitti julman hyökkäyssotansa. Emme saa koskaan unohtaa sitä, että Ukrainan taistelussa on kyse maan omasta itsenäisyydestä ja samalla myös koko Euroopan turvallisuudesta, ihmisoikeuksista ja demokratiasta. Ukrainan rauhasta ei saa sopia ilman Ukrainaa.

Suomen ja Pohjoismaiden on pidettävä kiinni arvoistamme, joita ovat vahva oikeusvaltio, demokratia, ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuus. [Puhemies koputtaa] Kansainvälinen sääntöpohjainen järjestelmä tarvitsee puolustajiaan — ehkä enemmän kuin koskaan aiemmin. [Miapetra Kumpula-Natri: Myös Suomessa!] — Kiitos, tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

14.51 Päivi Räsänen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on sitoutunut luomaan Suomesta dynaamisen yhteiskunnan, jossa on turvallista yrittää, perheellistyä ja vanheta.

Paikallisen sopimisen laajentaminen ja muut työvoimapolitiittiset uudistukset tuovat kaivattua joustoa työmarkkinoille, parantavat Suomen kilpailukykyä ja tuottavuutta ja lopulta tuovat talouskasvua. Joustavimmat työmarkkinat helpottavat uusien työntekijöiden palkkaamista ja myös luovat uusia työpaikkoja.

Väestörakenteen kehitys on Suomen tulevaisuudelle jopa talouskasvua kriittisempi kohdalonkysymys. Tilanteessa, jossa sopeutuksia on jouduttu tekemään kautta hallinnonalojen, olemme priorisoineet lasten ja lapsiperheiden toimeentuloa. [Vasemmalla: Ette ole!] Lapsilisiä on korotettu, kotihoidon tukea ei ole leikattu ja lapsiperheille kohdistetaan verovähennyksiä. [Miapetra Kumpula-Natri: Entä työttömät?] Myös arvoympäristön vaikutukset syntyvyyden kehitykseen tulee huomioida. Perheellistymisen tukemiseksi työnteon, erityisesti opiskelun, sekä vanhemmuuden yhteensovittamista on helpotettava. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Miksi leikkaatte opiskelijoilta?]

KD:n ehdottama vauvatonni antaisi myönteisen viestin: kaikki vauvat ovat tervetulleita. Ehdotamme myös selvitettäväksi mallia, jossa perheen tulot verotettaisiin yhtenä kokonaisuutena porrastaen lapsiluvun mukaan.

Esi- ja perusopetuksessa vahvistetaan nyt oppimisen tukea vähentäen samalla opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Uudistukselle on varattu lähes 100 miljoonan euron pysyvä rahoitus. Tavoitetta tukee myös päätös kännykkärajoituksesta koulupäivän aikana. Pe-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

rusasioihin panostetaan lisäämällä äidinkielen ja matematiikan opetusta peruskoulujen alaluokilla.

Alaikäisten väkivaltarikosten määrä on lisääntynyt huolestuttavasti erityisesti alle 15-vuotiaiden kohdalla, joilla ei ole vielä rikosoikeudellista vastuuta. Nyt hallitus esittää rangaistavaksi alle 15-vuotiaan käyttämisen rikoksessa välikappaleena.

Arvoisa puhemies! Suomessa on maailman parhaiten koulutettu terveydenhuollon henkilöstö, ja terveydenhuollon tuloksemme ovat maailman huippuluokkaa. THL:n tuoreen kyselyn mukaan suomalaiset ovat varsin tyytyväisiä käyttämiinsä terveyskeskuspalveluihin.

Terveydenhoidon suuri ristiriita on, että joudumme lääketieteellisin keinoin hoitamaan suurin kustannuksin sairauksia, joiden ennaltaehkäisyksi riittäisivät terveelliset ja järkevät elintavat. Mielenterveys- ja päihdeongelmat syövät enenevästi työkykyä. Esitys terapiatakuusta on tervetullut. Alkoholipolitiikan ensisijaisena tavoitteena tulee olla edelleen kansanterveyden edistäminen, ja siksi ryhmämme haluaa edistää toimia, joilla voidaan vähentää päihdehaittoja.

Väestö ikääntyy nopeasti, ja palvelujen tarve kasvaa. Joka kolmas terveydenhuollon ammattilainen eläköityy seuraavan kymmenen vuoden aikana. On välttämätöntä jatkaa uudistuksia, joilla pystytään turvaamaan riittävä henkilöstö myös tulevana vuosina. Tätä tavoitetta tukee 65 vuotta täyttäneiden työhön kannustaminen 1 200 eurolla korotetulla työtulovähennyksellä.

Terveydenhuollon tuloksellisuutta voidaan parantaa vahvistamalla ennaltaehkäiseviä ja varhaisen puuttumisen palveluja, esimerkkeinä ikäihmisten neuvolat tai lapsiperheiden kotipalvelut. Vahvastikin tuettu omaishoito on julkiselle taloudelle edullisempaa kuin laitoshoido. Omaishoitajien jaksamiselle on oleellista myös vapaapäivät mahdollistava hoitopaikkojen järjestelmä. Kannustamme hallitusta hallitusohjelman mukaisesti esityksiin omaishoidontuen verotuksen kohtuullistamiseksi sekä omaishoidon tuen siirtämiseksi Kelan hoidettavaksi.

Epävarmuuden aikana hallitus ansaitsee tunnustuksen siitä, että turvallisuudesta, huoltovarmuudesta ja maatalouden, oman ruuantuotannon, toimintaedellytyksistä ei ole tingitty. Sopeutus päätöksiksi, työmarkkinauudistuksia ja talouskasvua edistäviä investointeja tehdään — tärkeimmistä tinkimättä — jotta voimme jatkossakin huolehtia laadukkaista peruspalveluista, maamme turvallisuudesta ja kilpailukykyä sekä pitää huolta heikommassa asemassa olevista kansalaisista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

14.56 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Suomi on unohtanut ehkä tärkeimmän. Omista asioista kannattaa pitää huoli, koska niistä ei kukaan muukaan pidä huolta. EU, Nato ja puolustussopimukset ovat kaikki tärkeitä. Ukrainaa pitää auttaa myös jatkossa. Mutta yhtä tärkeitä on saada oma puolustusteollisuus käyntiin ja oma puolustus kuntoon. EU:ta on turha odottaa apuun. EU on aivan liian hidas ja jäykkä. EU on yhtä heikko kuin sen heikoin lenkki.

Katsokaa nyt vaikka Venäjän kaasua. Kaasua tuotiin Venäjältä EU-maihin viime vuonna enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Yhdysvallat ja Kiina jakavat maailmantaloutta keskenään uusiksi, ja EU yrittää siinä välissä säännellä sitä sun tätä. Tätä menoa EU sääntelee itsensä kuoliaaksi.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Suomen pitää huolehtia omista asioistaan, koska niistä ei pidä kukaan muu huolta. Yksityiselämässä se on sama asia, paitsi minulla, koska kokoomus pitää asioistani huolen. [Naurua — Timo Heinonen: Missä ne kirjat on?] Talous on turvallisuutta, ja talous on huoltovarmuutta. Ja talous pitää saada kuntoon. Epäkunnossa oleva talous luo ihmisiin epävarmuutta ja epäluottamusta tulevaan.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Unohdamme liian usein suomalaisen hiljaisen enemmistön: Perheen äiti ja perheen isä käyvät töissä. Lapsista toinen on päiväkodissa ja toinen ala-asteella. On rivitaloaluoneisto, dieselvarmari ja koira. Vanhemmat maksavat veronsa, asuntolainansa ja päivähoidoista korkeimman maksun. Tuloveroa vanhemmat maksavat palkastaan selvästi enemmän kuin saman verran tienaat Ruotsissa. Ruoka ja kaikki muu eläminen ovat kalliimpia kuin Ruotsissa. Suomalainen keskiluokka tekee paljon töitä ja ylitöitä, mutta se ei näy lompakossa. Mitä muuta heille on luvattu kuin se, että maksavat kiltisti ja maksavat jatkossa vielä enemmän?

Arvoisa puhemies, ärade talman! Nyt odotellaan ja toivotaan parasta. Valtiovarainministeriöllä olisi oma talouden ennuste valmiina jo ennen vaaleja, mutta jostain syystä se pidetään piilossa yli vaalien ja tuodaan julki vasta puoliväliriihessä. Suomen talous ei ole kasvanut 18 vuoteen, ja tällä menolla ei ole muutosta tiedossa. Tällä menolla olemme EU:n tarkkailuluokalla ja muut tekevät päätökset puolestamme. Silloin leikataan kaikesta, ja sinne hallitus meitä ajaa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Sote on surkea epäonnistuminen kaikilta vanhoilta puolueilta. Ja nyt kokoomus ja perussuomalaiset ovat vuorossa. Kokoomus lupaa hädissään 65-vuotiaille yksityistä lääkäripalvelua julkisen hinnalla, kun ei mitään muuta keksi. Jos lääkäri määrää verikokeisiin tai kuvauksiin, potilas maksaakin puolet itse. Erikoislääkäreitä kokeilu ei koske. Että sellainen uudistus. Hoitojonoihin on yksinkertainen ratkaisu: omalääkärimalli yrittäjäpohjalta, jota Liike Nyt ehdotti jo edellisissä vaaleissa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallitus on surkea pettymys. Kaksi vuotta ei ole edes täynnä, kun kädet ovat pystyssä, päät pensaassa ja ainoa lupaus on, että seuraava hallitus saa jatkaa samaa matkua. Ennen vaaleja lupasivat panna talouden kuntoon ja korjaussarjaa soteen, mutta kuinka kävi? Lupaukset ovat tyhjiä ja kupla puhki alle kahden vuoden. Leikkaamalla ja veroja korottamalla tämä ei parane, se on nähty. Tarvitaan rohkea veroremontti ja talous kasvuun. Vain kasvu taittaa velan. Olen marraskuussa esittänyt yhdeksän kohdan ohjelman, mutta se ei hallitukselle kelpaa. EK:lle ja Kauppakamarille näyttää kyllä kelpaavan.

Ruotsin talous porskuttaa menemään. Siellä alennetaan tuloveroja kolmella miljardilla ja korotetaan kotitalousvähenystä. Valtiovarainministeri Purra sanoo, että niihin meillä kyllä ei ole varaa. Koska meillä sitten on varaa, jos ei nyt? Neljä miljardia euroa meillä on kyllä varaa laittaa junaratoihin. Ei siitä kasvua synny.

Arvoisa puhemies! Yrittäjänä tiedän, että on uskallettava ottaa riskiä, jos haluaa kasvaa ja menestyä. Ja nyt Suomen on pakko uskaltaa ottaa riskiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän tässä vaiheessa pääministeri Orpolle kolmen minuutin vastauspuheenvuoron. Edustajat voivat pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta.

15.01 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ymmärrän opposition tehtävän, se tekee työtään, mutta kyllä tästä salista aika surkea viesti välitetään suomalaisille: kaikki

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

menee huonosti. Heinäsirkat vain puuttuvat enää. Kyse on siitä, onko se ämpäri puoliksi täynnä vai puoliksi tyhjä, ja te keskitytte vain siihen tyhjään puoleen. Kaikki on huonosti — kaikki on huonosti. On niin kuin hallitus ei olisi tehnyt mitään, mitään hyvää ei olisi näköpiirissä. 200 miljoonaa euroa peruskoulutuksen vahvistamiseen, terapiatakuu tulee voimaan, oppimisen tuki toteutetaan, tutkimukseen ja tuotekehitykseen miljardi tulevaisuuden rakentamiseen, lääkäreiden koulutusmääriä lisätään, poliisille, oikeuslaitokselle lisätään rahaa, puolustusta hoidetaan isoilla rahasummilla — me tehdään vaikka kuinka paljon. Me tuetaan puhdasta siirtymää, puhdasta energiatuotantoa, kvanttietokone Kainuuseen, ja kaikesta tästä seuraa se, että nyt Suomessa ovat investoinnit lähdössä liikkeelle.

Mutta sitten tämä teidän puheenne — kaikki on huonosti. Tämä on tällaista sloganien ilotulitusta, kuulostaa vähän helppoheikkien puheelta. [Oikealta: Mutta sehän on sitä!] Kun olisi sisältöä, mutta näillä teidän ehdotuksillanne tämä ei käänny mihinkään. [Välihuutoja] Teillä on vastuu kertoa siitä, millä te rahoitatte kaikki ne, mitä te haluatte, kun te kiellätte tai sanotte ”ei” meidän säästöillemme. Mistä se raha otetaan? Sitä ei kuulu. Ja te, puheenjohtaja Lindtman, olette ollut takuumiehenä rahaa on -politiikalle sekä Rinteen että Marinin aikana. Te ette ollut valmis neuvottelemaan tämän hallituksen starttivaiheessa hallitusyhteistyöstä, [Juho Eerolan välihuuto] joten teillä on todistusvastuu siitä, että te oikeasti muutatte politiikan suuntaa muuten kuin retorisilla sloganeilla. [Eduskunnasta: Hyvät ystävät, pystytte parempaan!] Mutta sitten muutama asia... — Todellakin pystytään parempaan kuin te. [Naurua]

Soten perälauta on edellisen hallituksen mekanismi, ja se on hyvä, kuten edustaja Lindén täältä todisteli äsken välihuudoillaan. Se on hyvä, me pidämme kiinni siitä teidän päätöksestänne, [Aki Lindénin välihuuto] ja se johtaa hyvään suuntaan. Kun ne alijäämät lisätään seuraavien vuosien rahoituksen pohjaan, niin se rahoitus korjautuu oikealle tasolle. [Johanna Ojala-Niemelä: Niin, mutta lakia pitää rikkoa!] Siksi tänä vuonna 11 hyvinvointialuetta arvioi pääsevänsä plussalle. Tämä on siis käänntynyt. Nähkää tämä hyvä muutos ja ämpäri se puoli, jossa on täyttymistä, joka menee oikeaan suuntaan. Autetaan niitä alueita, jotka eivät voi niin hyvin.

Verot: Tämä hallitus ei kiristä ansiotulojen verotusta vaan keventää sitä 500 miljoonalla eurolla. Me haluamme keventää ansiotulojen verotusta, ja sitä me teemme. Sen sijaan SDP haluaa joka käännteessä kiristää verotusta. [Pia Viitanen: Ei pidä paikkaansa! — Vastauspuheenvuoropyyntöjä sosiaalidemokraattien ryhmästä] Puolen miljardin veroruoska oli yrityksille teidän vaihtoehdossanne.

Työllisyys: Oletteko huomanneet, että tässä maailmassa on oikeasti maailmanlaajuinen, tai Euroopan laajuinen, taantuma? Ne uudistukset, jotka me olemme tehneet muun muassa työmarkkinoille, [Puhemies koputtaa] ja meidän työllisyystoimet alkavat kaikki vaikuttamaan, kun talous lähtee kasvuun. Ne ovat siellä pohjissa.

Ja viimeiseksi vielä totean sen, [Puhemies koputtaa] että velkaantuminen on Suomen suurin haaste ja me emme siksi anna periksi meidän säästö- ja sopeutusohjelmastamme. Me viemme sitä eteenpäin ja pidämme huolta siitä, että velkaantuminen taittuu tämän hallituskauden aikana. [Aki Lindén: Nimi mainittiin! — Vastauspuheenvuoropyyntöjä sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

15.05 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun kuuntelin erityisesti SDP:n ryhmäpuheenvuoron, niin kävi kyllä hyvin selväksi kaikille suomalaisille, että mitään vaihtoehtoja ei ole olemassa. Jos katsotaan teidän tekojanne ja puheitanne, olette pitkään vastustaneet hallituksen tekemiä sosiaaliturvaleikkauksia, ja nyt kaikessa hiljaisuudessa SDP onkin päättänyt sitten ne kaikki mennä hyväksymään. Alvin nostoa te olette vastustaneet aivan raivokkaasti tässä salissa, mutta nyt tässä tilanteessa te tuette taas vastaavasti sen nostamista. Työmarkkinauudistuksille te olette panneet valtavasti jarrua. Edustaja Lindtman, montako työpaikkaa suomalaisiin pk-yrityksiin syntyy sillä, että kaikki hallituksen työllisyysuudistukset perutaan? Ja viimeisenä, herra puhemies, kolmen miljardin veroraippa, joka iskee suomalaisiin pk-yrityksiin, juuri niihin yrityksiin, joiden tällä hetkellä pitäisi investoida, työllistää lisää Suomessa. Tällä teidän vaihtoehdollanne talouskasvu kuolee taatusti pois. Meidän vaihtoehtomme [Puhemies koputtaa] on toinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.06 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eräs mahdollinen tekijä tämän talouden hieman alavireisen suhdanteen takana saattaa olla sekin, että ay-liike opposition yllyttämänä kapinoi poliittisilla lakoillaan kansan valitsemaa eduskuntaa vastaan ja aiheutti miljardin vahingot maamme taloudelle. Mikä on ollut mahtanut olla sen työllisyysvaikutus? Ja uutta lakkoa on käynnissä ja käynnistymässä. Siinä pelissä suomalainen ei tule voittamaan.

Mutta on eräs ilmiselvä ratkaisu, joka meillä olisi tähän taloudelliseen tilanteeseemme, nimittäin Suomen ilmastotavoitteet, jotka ovat 15 vuotta muuta EU:ta tiukemmat. Me tavoittelemme hiilineutraaliutta merkittävästi nopeammin. Se tavoite ei tule toteutumaan, sen näemme jo nyt, ja siihen pyrkiminen vahingoittaa vakavasti kansallista etuamme ja kilpailukykyämme. Evästänkin hallitusta, että korjataan tämä kohtuuton tavoitetaso muun EU:n tasolle ja parannetaan sillä kilpailukykyämme. Olemme jo tehneet tarpeeksi tässä kohtaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.07 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelin tässä pääministerin puheita ja suhtautumista opposition vaihtoehtoon ja niihin esityksiin, joita täältä oppositiosta tulee, niin jään kysymään, tiedätkö vielä kukaan, mitkä ne luvut ovat, jotka tämän hallituksen osalta on. Kun kuuntelin tulevaa työministeri Marttista tässä, niin jään kysymään: Kun on tullut näin paljon työttömiä, pääministeri Orpo, onko se teidän työllisyyslupaus voimassa? Onko se voimassa, 100 000, tämän vaalikauden aikana?

Arvoisa puhemies! Se on totta, että markkinakorot ovat olleet laskussa jo pitkään. Siinä tietenkään teillä ei ole mitään tekemistä, mutta kyllähän tämän käänteen olisi pitänyt tulla jo. Te teette toimia, mutta ne vievät väärään suuntaan. Arvoisa pääministeri, [Puhemies koputtaa] olisiko näissä veroratkaisuissa nyt tavallisen suomalaisen vuoro?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

15.08 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moititte meitä synkistelystä, mutta kun te puhutte hyvinvointialueitten tilanteesta ja kerrotte, miten hie-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

nosti asiat etenevät siellä, niin kyllä tässä on pakko tuoda myös sitä toista viestiä, minkä tuolta alueelta kuulee, kun siellä tapaa hyvinvointialueitten, sosiaali- ja terveyspalveluit-
ten ammattilaisia tai niitten käyttäjiä, tavallisia suomalaisia, ikäihmisiä ja nuorempiakin. Se arki on liian monella alueella toista, palvelut karkaavat, palveluihin ei pääse.

Tästä sote-uudistuksesta ei varmasti tullut kerralla täydellistä tai virheetöntä, mutta sitä pitää korjata ja parantaa, ei särkeä ja hajottaa. Teidän päätöksenne sinne on ollut lähinnä leikkauksia ja säästöjä. Odotimme tässä kohtaa, että olisi joitakin parannusehdotuksia tul-
lut. Mutta kyllä teidän pääministerin ilmoituksen viesti oli, että eipä ole mitään ilmoitetta-
vaa, missä parannettaisiin jotenkin näitä tilanteita. Niitä jäädään edelleenkin odottele-
maan. Ja voitteko sanoa, kun minä en ymmärrä, miksi te ette voi tarttua edes tähän talous-
politiikan arviointineuvoston ehdotukseen, että annetaan lisää aikaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.09 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tartutaanpa nyt härkää sarvista, kun pääministeri täällä totesi, että oppositio ei mistään kiitä eikä kehu, [Jenna Si-
mula: Emme ole eläinrääkkääjiä!] ei edes siitä terapiatakuusta. Näin terapia-alan entisenä
yrittäjänä, totta kai, on hienoa, että te haluatte varmistaa, että tässä maassa jokainen lapsi ja
nuori saa terapiaa, kun sitä tarvitsee, niin me kaikki varmasti haluamme. [Timo Heinosen
välihuuto]

Mutta miksi ne kiitokset ja aplodit ja hurraa-huudot eivät täällä raiu siitä, että hallitus te-
kee niin hyvää politiikkaa? [Jenna Simula: Täällä ei saa taputtaa!] Syy on siinä, että sa-
maan aikaan te syvennätte niitä syitä, miksi lapset ja nuoret saattavat sitä terapiaa tarvita.
17 000 lasta lisää köyhyyteen; lapsiperheitä, joilla ei ole varaa asuntoihin; kasvavat hoito-
jonot, joissa näiden lasten vanhemmat jonottavat mielenterveys- ja päihdepalveluita; ruuh-
kautuneet neuvolat tai matalan kynnyksen apu; leikkaukset kulttuurista, harrastamisesta,
urheilusta, nuorisotyöstä, koulutuksesta. Vain muutamia esimerkkejä mainitakseni tämä
on se syy, miksi on vaikea iloita teidän kanssanne siitä, että terapiatakuu vihdoinkin toteutuu.
Me emme tarvitse terapiayhteiskuntaa. Me tarvitsemme yhteiskunnan, jossa on turvallinen
lapsuus ja ehjä nuoruus jokaisella, ja siksi toivon, että katsoisitte asioita [Puhemies koput-
taa] hieman kokonaisvaltaisemmin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.10 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että
harvoin tässä salissa on sote-uudistusta keuhuttu niin estoitta kuin mitä pääministeri Orpo
tuossa alkupuheenvuorossaan tänään teki. Te, pääministeri Orpo, myös totesitte tuossa ai-
kaisemmin, että sote-palvelumme eivät ole kriisissä. Ehkä aikaisemmin olitte toista miel-
tä, mutta olette kääntäneet kelkkanne.

Itse olen todella huolissani siitä, että nyt näillä päätöksillä, mitä te teette sen sijaan, että
te panostaisitte meidän hyvinvointialueisiin, te leikkaatte hyvinvointialueilta. Te olette aja-
massa meidän sote-palvelut [Timo Heinosen välihuuto] viimeistään todella kriisiin.

Mutta pääministeri, olisin kysynyt tuosta puheenvuorostanne: Kun totesitte, että hyvin-
vointialueilla on palvelut järjestetty riittävän yhdenvertaisesti, mitä se tarkoittaa? Mikä on
riittävän yhdenvertaisesti, kuka sen määrittelee? Käsittääkseni laissa tuota sanaa ”riittä-
vän” ei ole.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

15.12 **Otto Andersson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On hyvä, että puhumme kasvun edistämisestä täällä tänään. Kun 17 vuoteen itse kunkin vahtivuorolla sitä ei ole saatu tapahtumaan, niin jokainen esitys on tervetullut. Ei tähän ole ole-massa mitään taikatemppua.

Minulla oli tänään eläkeläisryhmä käymässä täällä eduskunnassa, ja me keskusteltiin muun muassa siitä, että täällä salissa tuppaa olemaan vähän silleen, että ratkaisevaa on se, kuka sanoo jotakin, ei se, mitä sanotaan tai mitä esitetään, ja tässä on varmasti meillä kaikilla parannettavaa. Joten varmistaisin ehkä pääministeriltä, että kerroitte... Ymmärsinkö oikein, että kaikki tietävät sen, että te olette asettanut Murron työryhmän parhaat mahdolliset voimat etsimään kaikkia mahdollisia kasvutoimia, mitä voisi harkita, mutta sen lisäksi kaikki esitykset täältä salista ovat tervetulleita, ja niitä sitten arvioidaan meriiteiltään, sisällöltään, ei sen perusteella, kuka sen esittää. — Kiitos. [Antti Lindtman: Oli hyvä tarkennus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Päivi, olkaa hyvä.

15.13 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kestävyyssvajeemme merkittävin tekijä on ikärakenteen jyrkkä vinouma ja alhainen syntyvyys, ja tähän tarvitaan ennakkoluulottomia toimia. Kristillisdemokraattien puoluehallitus on hiljattain esittänyt porrastettua perheverotusta, joka olisi mahdollinen perheille, joilla on alaikäisiä huollettavia lapsia, ja tämä yhteisöverotus toteutuisi täysimääräisesti kolmen alaikäisen huollettavan kohdalla. Perheille tulisi jättää myös vapaus valita, yhdistetäänkö perheen tulot yhteisverotukseen vai säilytetäänkö yksilöverotus. Lisäksi tämän mallin oikeudenmukaisuus yksinhuoltajia kohtaan tulisi varmistaa lapsivähennyksellä.

Kun hallitus nyt pohtii näitä erilaisia väestöpoliittisia toimia, niin kysyn hallitukselta, voisiko tästä mallista myös tehdä tässä yhteydessä selvityksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.14 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Arvoisa pääministeri, nyökkäsitte äsken, kun siellä puhuttiin 100 000 lisätyöpaikasta. Te sanotte, että valtiovarainministeriön mukaan laskennallisia työpaikkoja on 90 prosenttia tästä määrästä, mitä te haette. No, nyt on tullut 60 000—70 000 lisätyöpaikkaa ja kun se 10 prosenttia otetaan pois, [Antti Lindtmanin välihuuto] niin te olette pakkasen puolella niin paljon, että puhutaan kolmesta miljardista eurosta. Mitä tämä laskennallinen työpaikka tarkoittaa? Jos ei niitä tule, niin tuleeko se raha jostain muualta budjettia? Maksaa-ko valtiovarainministeriö sen, vai mistä se raha tulee? Ja miten te kuvittelette, että te saatte 170 000 työllistä lisää yhtäkkiä? Tämä on ihan utopiaa, mistä te puhutte. [Miapetra Kumpula-Nattrin välihuuto] Kertokaa, mikä se laskennallinen työpaikka on? Mistä se tulee? [Johannes Koskinen: Taikaseinä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

15.15 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa pääministeri Orpo, nyt on kyllä käynyt niin, että teidän hallituksenne toimesta ihan tavallinen suomalainen ihminen, tavallinen palkansaaja, tavallinen eläkkeensaaja maksaa enemmän veroa kuin kertaakaan 10 vuoteen. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto]

Ministeri Orpo, te lupasitte ennen vaaleja, että eläkeläisten ostovoimasta te ette nipistä. Te sanoitte oikein, että tehdään se kerralla selväksi, että näin te ette toimi. Ja mitä tapahtui? Te kehititte eläkkeensaajille lisäveron, suorastaan ryöstöveron. Juuri tuossa tapasin Tammelantorilla eläkkeensaajaa, joka sanoi, että taas se Orpo minua sitten lisäverotti. Kyllä te näille ihmisille olette selityksen velkaa. Mutta minusta on hämmästyttävää, pääministeri, että juuri nyt, kun tarvittaisiin tavallisen ihmisen ostovoimaa, te verotatte tavallisia suomalaisia ihmisiä enemmän kuin kymmeneen vuoteen. Voisitteko ottaa nyt koppia SDP:n esityksestä laskea puolella miljardilla pieni- ja keskituloisten palkansaajien ja eläkeläisten verotusta, jotta sitä ostovoimaa saataisiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

15.16 Johan Kvarnström sd (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tack till statsministern för upplysningen. Önskan om konstruktiv debatt är nog ömsesidig. Vad jag saknade var besked som skulle förbättra välfärdsområdenas och kommunernas svåra situation på riktigt samt någonting om det allvarliga klimatläget.

Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri Orpo, kuukauden alussa sanoitte tosiaan, että terveyspalvelut eivät ole kriisissä vaan että kyse on opposition propagandasta, mutta vaikka moni asia toimii hyvin ja kehittyy, on kriisi ilmeinen. Kun henkilökuntaa irtisanotaan säästövaatimusten vuoksi, vaikka hoidontarve kasvaa, on kriisi ilmeinen. Kun ihmiset odottavat epätietoisuudessa, minä päivänä tai jopa viikkona terveyskeskus ehtii soittaa takaisin, on kriisi ilmeinen.

Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, voidaksemme ratkaista sote-kriisin meidän on ensin oltava tietoisia kriisistä ja tunnustettava tosiasiat. Kaksi tärkeää askelta olisi SDP:n mielestä kahden viikon hoitotakuun säilyttäminen ja hyvinvointialueille lisääjän myöntäminen. Voimmeko olla yhtä mieltä siitä, [Puhemies koputtaa] että vaikka moni asia toimii hyvin, on myös paljon vakavia ongelmia, [Puhemies koputtaa] jotka on ratkaistava rakentavassa yhteistyössä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

15.17 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun olen kuunnellut tätä keskustelua ja miettinyt tätä kokoomuksen ja perussuomalaisten hallitusyhteistyötä, niin mieleen tulee se englantilainen vanha rakkausromaani ”Ylpeys ja ennakkoluulo”. Perussuomalaisilla on ennakkoluuloja maahanmuuttajia kohtaan, opettajia kohtaan. Ja pääministeri Orpo, kokoomuksen johtaja, teillä on se ylpeys, että te ette kuuntele kokoomuslaisia aluepäättäjiä, te ette kuuntele hyvinvointialueitten viranhaltijoita, ette Lääkäriliittoa, ette riippumatonta talouspolitiikan arviointineuvostoa teidän sote-alan päätöksisänne. Te ette halua perua säästöjä hyvinvointialueille, säästöjä soteen. Te ette halua antaa pikkuisen lisää aikaa talouden tasapainottamiseen, ei käy.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Nyt kysyisinkin tässä avauskeskustelussa ehkä sen tärkeimmän kysymyksen, arvoisa pääministeri: oletteko nyt näillä uusilla valtiopäivillä valmiita olemaan vähän avarakatseisempia, ja oletteko valmiita pikkuisen nöyrytmään, ottamaan vastaan näitä opposition ehdotuksia, perumaan niitä säästöjä, lopettamaan ikäihmisten mummorallin [Puhemies koputtaa] ja tuomaan esimerkiksi perhelääkärijärjestelmän Suomeen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.18 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen saanut hetken katsella tätä maailmaa vähän toisesta näkövinkkelistä, sieltä vauvan vierestä perhevaapaalta pötkötellen, neuvoloiden ja synnytyssairaaloitten upeiden ammattilaisten työstä vaikuttuen ja toisaalta eri tilanteissa olevien lapsiperheiden huolia kuunnellen. Pääministeri Orpo, ei tietenkään maailma ole mustavalkoinen, ja meillä on tosi hyvä maa, mutta älkää tekään, pääministeri, katsoko ohi niistä vakavista huolista ja ongelmista, joita teidän päätöksenne ovat suomalaisiin koteihin aiheuttaneet. Kun te olette leikanneet sosiaaliturvasta, yhä useampi lapsi kokee köyhyyttä, yhä useampi vanhempi uupuu, yhä useampi opiskelija murtuu ja yhä useampi opettaja joutuu koviin, kun ne kotien huolet loiskuvat sinne luokahuoneisiin. Kun te viivyttellette luonto- ja ilmastotoimia, yhä useampi laji katoaa, yhä useampi lähimetsä hakataan ja yhä vaikeampaa elämää te kasaatte meidän lastemme harteille. Ja kun te ajatte hyvinvointialueita ahtaalle, yhä useammalle omaishoitajalle jää vähemmän käteen, yhä useampi vaiva pahenee siellä jonossa ja yhä useampi kätilö joutuu tekemään työtään kiireessä. [Puhemies koputtaa] Teidän yksittäiset hyvät päätöksenne eivät, ikävä kyllä, pyyhi pois tätä ihmisten ja luonnon köyhtymistä lisäävää politiikkaanne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

15.20 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te olette sanonut, että hyvinvointialueilla ei ole kriisiä ja että se olisi opposition propagandaa. Herää kysymys, oletteko tietoinen siitä, mitä teidän omalla hyvinvointialueellanne tapahtuu. Nimittäin Varhassa on käynnissä toiset yt-neuvottelut hyvin lyhyen ajan sisään, ja ehkä tämä kriisiviesti kannattaisi viedä niille hoitajille, jotka sieltä irtisanotaan, nimittäin kyllä se varmasti kriisiltä silloin tuntuu.

Toinen asia, mitä te, pääministeri, äsken sanoitte, on se, että Suomen vahvuus on aina ollut yhtenäisyys. Katsotaan, mitä te teette sille tällä hetkellä: Teidän politiikallanne asunnottomuus on lähtenyt kasvuun, te suunnittelette viimeisen turvan eli toimeentulotuen leikkaamista, työntekijän asemaa on heikennetty, koulutuksesta on leikattu ja kulttuurista on leikattu. Arvoisa pääministeri, te olette luoneet eriarvoisuuskriisin, joka syö tätä yhtenäisyyttä, rikkoo sitä yhtenäisyyttä, jota te peräänkuulutat.

Pääministeri Orpo, tämä ei ole opposition propagandaa. Tämä on hallituksen politiikkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

15.21 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nostan myös tämän hyvinvointialueiden taloudellisen ahdingon ja tuskan esille. Politiikkaa tehdään aina ajassa, ja on ollut monia kuluja, mitä ei ollut tuota lakia säädettäessä voitu

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

ottaa huomioon. Kun nyt on seurattu, mitä kulueriä on tullut, niin meillä on inflaatio ollut korkea, korkea palkkaratkaisu, vuokratyövoimakulut ovat olleet suuria. Sen vuoksi toivon, että tämä alijäämien kattamisen pidentämiseksi käytettävä aika olisi pidennettävissä.

Itse olin tuskainen tästä tilanteesta, koska en tiennyt, kumpaa lakia tulisi rikkoa: rahoituslakia vai perustuslakia, joka turvaa kaikille suomalaisille hyvinvointipalvelut. Käännyin tässä asiassa laillisuusvalvojien puoleen, ja he sanoivat, että, Johanna, siihen, että perustuslakia rikotaan, voi kuolla ihmisiä, mutta siihen, että alijäämiä ei kateta vuoteen 26 mennessä, ei kuole ihmisiä. Tässä tilanteessa tuolla hyvinvointialueilla on... Oletteko samaa mieltä meidän laillisuusvalvojien kanssa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos, olkaa hyvä.

15.22 **Henrik Vuornos kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies... [Mikrofoni on kiinni] — Arvoisa puhemies! Kiitos kollegoille avustuksesta mikrofonin kanssa. — Hallituksen ohjelma on kasvun ohjelma. Hallitusohjelmassa on historiallinen investointiohjelma: neljä miljardia eri puolille Suomea liikennehankkeisiin. Hallitus panostaa miljardin tutkimukseen ja kehitykseen hallituskautensa aikana, ja hallitus tekee lukuisia uudistuksia, joilla työmarkkinoita joustavoitetaan ja työn tekemistä ja teettämistä muutetaan kannustavammiksi.

Hallitus on juuri oikean asian päällä. Kiitos pääministerille siitä, että on käynnistetty työ kohti puoliväliriihtä, jossa pohditaan, mitä voitaisiin vielä enemmän tehdä talouskasvun aikaansaamiseksi. Kysyisinkin pääministeriltä: osaatteko yhtään ennakoida, minkälaisia ajatuksia hallituksella on siitä, mitä lisätoimia voisimme vielä tehdä talouskasvun aikaansaamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.23 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa hallitus, kun seuraa keskustelua ja teidän toimia ja tavoitteita, niin näyttää siltä, että te haluatte valtiontalouden kyllä kuntoon mutta kansantalouden nurin. Samaan aikaan, kun tehdään armottoman suuria veronkorotuksia, suuria leikkauksia ja hyvinvointialueet ovat erittäin suurissa ongelmissa, näyttää siltä, että valtion budjetissa teidän tavoitteenne on asetettu — ei niihin päästä — mutta samalla ei kuulla sitä todellisuutta, missä eletään. On se sitten Trumpin valinta, Saksan ongelmat tai ihan meidän kotikutoiset ongelmat meidän taloudessa, niin nämä kaikki vaan tapahtuvat, ja näihin hallituksen pitäisi reagoida. Te ette voi vain nojautua teidän hallitusohjelmaan ja sanoa, että siellä on asetettu tavoite. Mutta on juuri niin kuin täällä edustaja Harkimo totesi, että nämä luvut, työttömyysluvut, talousluvut, kertovat aivan muuta kuin sitä, mikä se hallituksen oma tavoitteenasetanta oli. Milloin te puututte siihen nykytilanteeseen ja niihin toiveisiin, mitä kansalaisilta tulee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.24 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pääministeri Orpo, kiinnitin huomiota avauspuheenvuoroonne, jossa hyvin vakuuttavasti otitte kantaa sen puolesta, että Eurooppaa puolustetaan erityisesti Euroopan itärajalla. Missään muuallahan tätä itärajaa ei ole niin paljon kuin meillä täällä Suomessa, pohjoisessa, idässä ja meillä kaakossa

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

jopa meriraja. On aivan totta ja oikein, että kun edessä on Aasia ja itä ja takana länttä ja Eurooppaa, niin sen lännen ja Euroopan on ymmärrettävä myös oman etunsa nimissä, että sitä työtä, mitä täällä turvallisuuden nimissä tehdään, on myös heidän rahoitettava. Ja aivan yhtä tärkeää on myös se, että me täällä Suomessa ja täällä eduskunnassa ymmärretään, että näitä elämisen edellytyksiä pohjoisessa ja idässä ja meillä kaakossa on oltava, ja te, pääministeri, luettelitte osan niistä hankkeista, jotka nyt aivan pian ovat toteutumassa. Uskon, että näitä investointeja tällä työllä vielä toivottavasti saadaan lisääkin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.25 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos puhemies! Edustaja Marttinen kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa sanoi, että nyt Suomi palautetaan koulutuksen kärkimaaksi, ja tätä tavoitetta lämpimästi kannatan. Edustaja Andersson RKP:n ryhmäpuheenvuorossa puolestaan sanoi, että nyt opettajille tulee enemmän aikaa opettamiseen, [Petri Honkosen välihuuto] ja tästäkin olen ihan samaa mieltä, erinomainen tavoite.

Mutta edustaja Andersson, miten siellä ammatillisessa koulussa tulee opettajille enemmän aikaa opettamiseen, kun te leikkaatte sieltä yli 120 miljoonaa euroa? Ja edustaja Marttinen, miten Suomi palautetaan koulutuksen kärkimaaksi, kun sen ohella te lakkautatte aikuiskoulutustuen, leikkaatte vapaasta sivistystyöstä, ammattitutkintostipendistä, työnantajan koulutusvähennyksestä, koulumatkatuesta ja jatkuvasta oppimisesta ja monesta, monesta muusta koulutuksen määrärahasta? [Vasemmistoliiton ryhmästä: Juuri näin!]

Pääministeri Orpo, te pyysitte kiinnittämään huomiota siihen, onko ämpäri puoliksi tyhjä vai täynnä. Minä pyytäisin teitä kiinnittämään huomiota siihen, kenelle te annatte ämpärin ja keneltä viette sen pois.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Andersson, Otto, varsågod.

15.26 Otto Andersson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tynkkynen esitti tässä kysymyksen. Ensi alkuun pitää todeta se, että kun hallitus sopeuttaa ja on tehnyt sopeutuspäätöksiä yhteensä yhdeksän miljardin edestä, niin se on todellakin satsaus peruskouluun, että siinäkin tilanteessa annetaan 200 miljoonaa lisärahoitusta pysyvästi. [Vasemmalta: 120 miljoonaa vietiin ammatillisesta koulutuksesta!] Sen lisäksi tuntien lisäykset, kännykkäkielto, josta totesin, oppimisen tuen uudistus — peruskouluun panostetaan todella paljon.

Ammatilliseen koulutukseen tulee leikkauksia — se on valitettavaa — mutta on hyvä muistaa, että se kokonaissumma, mitä ammatilliseen koulutukseen edelleen käytetään, on äärimmäisen suuri. Pitää myös muistaa, että se esitys perustuu myös OKM:n virkavalmisteluun, [Miapetra Kumpula-Nattrin välihuuto] jossa se esitys oli paljon korkeampi kuin mitä hallitus toteuttaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

15.27 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Veroministeri Purra, Suomessa kansalaiset maksavat sähkölaskussaan jos jonkinlaista veroa ja maksua, mutta maailman suurimmille teknologiayrityksille valtio antaa sähköstä veroedun, joka asiantuntijoiden mukaan tulee merkitsemään vuodessa jopa 600 miljoonan tulonmenetystä valtiol-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

le 2035 mennessä. Tarkoitan muun muassa Microsoftin ja Googlen datakeskuksille annettua sähköveron huojennusta. Sähkövero ykkösluokkamaksuineen on 2,25 senttiä kilowattitunnilta, mutta datakeskukset maksavat toisen luokan sähköveroa, vain 0,06 senttiä. Kyseessä on lähes täysi verovapaus. Ruotsi luopui pari vuotta sitten vastaavasta verohuojennuksesta, sillä datakeskukset tulevat muutenkin Euroopan halvimman sähkön maihin, Suomeen ja Ruotsiin. Hinnan lisäksi vetää sijainti, viileä ilmasto ja puhdas energia. Keskuksia rakennetaan kiivaasti myös Irlantiin, missä sähkön hinta on kaksinkertainen.

Olette leikanneet pienituloisten sosiaaliturvaa ja palveluita [Puhemies koputtaa] sekä korottaneet veroja ja maksuja hillitäksenne velkaa, mutta velka vain kasvaa, koska kassa vuotaa globaaleille jättiyhtiöille. [Puhemies koputtaa] Datakeskukset eivät juuri työllistä, [Puhemies: Kiitoksia, edustaja Yrttiaho, nyt minuutti on käytetty!] ja voitot menevät Suomesta ulos. Veroministeri Purra, milloin te perutte tämän verohuojennuksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.29 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitan siitä, mistä me kaikki olemme toivon mukaan yhtä mieltä. Valtion velkaantuminen on viime vuosikymmenten aikana ollut hallitsematonta. Maksamme pelkästään korkoja yli kolme miljardia tänä vuonna, eli yli kahdeksan miljoonaa euroa joka päivä.

En kuullut kovin monta varteenotettavaa ratkaisuehdotusta tähän suureen ongelmaan opposition puheenvuoroissa. Niin kuin pääministeri totesi, katto vuotaa ja sitä on nyt korjattava sateessa. Siksi tämä hallitus etsii ratkaisuja, ja lisäksi hallitus tekee sellaiset vaikeat päätökset, jotka edellisten hallitusten olisi pitänyt tehdä, mutta ne eivät kyenneet.

On hyvä muistaa, että kansa on antanut tälle hallitukselle mandaatin uudistaa maatamme. Hallituksen ja KD:n tavoitteena on Suomi, joka myös tuottaa, ei pelkästään kuluta, kuten viimeisten synkkien talousvuosien aikana on käynyt.

Viime kevään kehysriihen miljardin sopeutukset tehtiin, [Puhemies koputtaa] jotta kykenisimme turvaamaan hyvinvointiyhteiskunnan ja sen tärkeät palvelut paitsi nykyisille myös tuleville sukupolville.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.30 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä hallitukselle tulee varmasti monia ehdotuksia myös täältä ja ulkopuolelta, ja kasvua on haettu 17 vuotta. Pieni muistelu siitä, että yrityksille tehtiin tämän 17 vuoden aikana aika monta tämmöistä kädenojennusta. Ensinnäkin Kela-maksu poistettiin 2010. Se oli yksi miljardi euroa suuruusluokaltaan. Yhteisöveroa laskettiin neljällä prosenttiyksiköllä 2014, [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja demarit!] reilu miljardi euroa. Ja sitten palkansaajille siirrettiin yli kaksi miljardia euroa sosiaalivakuutusmaksuja eläkeratkaisun yhteydessä.

Yli neljä miljardia on kevennetty yritysten tilannetta 17 vuoden aikana, eikä kasvua ole tullut, ja tämä on se kysymys. Ja toivoisi, että jos on sellaisia esityksiä, joissa sanotaan, että nyt vielä lasketaan yritysten veroja, niin tämä kokemus osoittaa, että sitä ei pitäisi tehdä. Ainakaan nämä esimerkit eivät tue sitä. [Juho Eerolan välihuuto] Toivoisin, että hallitus kuuntelee tätä [Puhemies koputtaa] viestiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Malm, olkaa hyvä. Edustaja Malm.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

15.31 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän nämä lukemat ovat jo surullisen kuuluisia tässä salissa — 100 000 uutta työpaikkaa, 70 000 uutta työtöntä. Edellisessäkin puheenvuorossa kuultiin, miltä se tilasto näyttää, ja kuultiin perusteluja sille, mistä se johtuu, eli vaikutukset hallituksen politiikasta, mitä hallitus on tehnyt, ovat meidän käsissämme nyt. Me näemme, mihin teidän politiikkanne johtaa.

Me SDP:ssä ajattelemme niin, että nyt olisi tavallisen suomalaisen vuoro. Ne vuorineuvokset voivat kyllä hetken odottaa, koska me tarvitsemme luottamusta tähän kansaan, kuten te, pääministeri Orpo, sanoitte. Mutta luottamusta ei luoda sillä, että verotusta kiristetään tavalliselta palkansaajalta, eläkeläiseltä, yrittäjältä. Se ei vie oikeaan suuntaan, joten, pääministeri Orpo, eikö nyt olisi aika jo tehdä reilua politiikkaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

15.33 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tuo pääministerin mainitsema sankko taitaa kuitenkin olla solkkusankko, niin hönttiä politiikkaa te tosiaan teette. Minä olen aina tiennyt, että kokoomus on keskittävä puolue, mutta harmittaa kyllä, että perussuomalaiset ovat niin totaalisesti unohtaneet koko Suomen asian. Jos ihan muutama asia: Te ette pidä huolta meidän hyvinvointialueista ettekä peruspalveluista. Suljette yöpäivystyksiä. Olette vähentäneet työmatka-autoilijoitten tukia ja leikanneet yksityisteistä. Leikkaatte ammattikouluista 120 miljoonaa. Leikkaatte laajakaistarakentamisesta, ettekä tunnusta meidän pohjoisen verkko-ongelmia. Kunnilta leikkaus vuonna 2025: 145 miljoonaa euroa — suora leikkaus ihmisten peruspalveluihin ja nimenomaan haja-asutusalueella elämiseen.

Tämä on minun mielestäni harmillista, ja tämä on täysin väärä suunta. Tämmöisillä säästöillä ei Suomea pelasteta, eikä keskittämällä tule kasvua. Työllisyystilannettahan te haluatte kohentaa, ja se on tosi hieno juttu, mutta tuntuu, kun katselee tuota listausta, mitä te nyt työllistätte sitten lähiaikoina, niin retkeilyreittien purkajia kansallispuistoissa ja sitten Kela-taksien kuljettajia. Tuhnuu meininkiä. Toivon, että korjaatte suuntaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.34 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeistohallituksen tulokset näkyvät: työttömyys on kasvanut, köyhyys syvenee, leipäjonot pitenevät. Taustalla on teidän tekemänne sosiaaliturvan leikkaukset, arvonlisäveron korotus, ja nämä ovat nostaneet pienituloisten elinkustannuksia mahdottomalle tasolle. Nyt myös asunnottomuus on lähtenyt pitkästä aikaa kasvuun. Suomen piti olla asunnottomuuden vähentämisen mallimaa. Samaan aikaan, kun hallituksen kurjistava politiikka on lisännyt kysyntää kohtuuhintaisille asunnoille, te ajatte sitäkin tuotantoa alas.

Vastoin perussuomalaisten lupauksia pienituloisten etuuksia on leikattu, ja suunniteltte yhä uusia leikkauksia, ja kokoomuksen lupailema koulutuksen erityissuojelu on osoittautunut koulutusleikkauksiksi. Ensin te lakkautitte aikuiskoulutustuen, ja sitten te leikkasitte ammatillisesta koulutuksesta [Puhemies koputtaa] 120 miljoonaa, ja nyt kokoomuksen eduskuntaryhmästä esitetään [Puhemies koputtaa] lisää leikkauksia. Näillä eväilläkö suomalaisten koulutustaso nousee? [Puhemies koputtaa] Näillä eväilläkö te sitä kasvua rakennatte?

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

15.35 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, katselin teidän vaaliristeilyvideoita, [Juho Eerolan välihuuto] ja te annoitte siellä tällaisen vakuuttavan kommentin, että terveydenhuollossa ei ole kriisiä. Mutta hirveän moni ihminen reagoi siihen, että te ette elä samassa todellisuudessa kuin he. Jatkuvasti tulee viestiä ihmisiltä: vanhusten päivätoiminta tabletin välityksellä, nuorisopsykiatrian jono ovat jopa vuosi joillain paikkakunnilla, omaan terveyskeskukseen ei saa varattua ollenkaan kiireetöntä aikaa, vaan sanotaan, että mene päivystykseen. Jotenkin on valtava ristiriita tässä teidän todellisuudessanne ja siinä, missä iso osa kansasta elää. [Petri Honkonen: Se on se Westendin todellisuus!] Laitetaanko tämä sinun kommentti risteilyväsymyksen piikkiin, vai ajatteletteko oikeasti näin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.36 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lindtman, teidän puheenne oli aika lailla tyhjä. Ei ratkaisuja, ei vaihtoehtoja, ulkoa opeteltuja one-linereita. [Miapetra Kumpula-Natri: Nyt jäi vanha puhe päälle!] Te sanoitte kaikelle ”ei” — paitsi tässä vaihtoehtobudjetissa, minkä te julkaisitte, te kuittasitte ansioturvan porrastuksen, aikuiskoulutuksen tuen ja lapsikorotuksen lakkauttamisen, asumistuen uudistuksen ja indeksijäädytykset. Mutta, edustaja Lindtman, luetteko te Helsingin Sanomia? Helsingin Sanomat kertoi, että talous kasvaa jo, tilauksia tulee ja investointeja tehdään, vienti kääntyi kasvuun, korkojen laskun vaikutukset vahvistuvat tänä vuonna, kuluttajien ostovoima kasvaa jo. Edustaja Lindtman, te näytätte olevan jollain tavalla menneisyyden vanki. Vaihtakaa jo levyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.37 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tällä kertaa Heinonen kiinnitti ihan olennaiseen asiaan huomiota. Hän otti muun muassa tämän korkojen laskun, joka kyllä — tiedoksi — on ollut käynnissä jo yli vuoden, siis markkinakoroissa, siitä menneisyydestä puheen ollen.

Ja todella, kun ajatellaan tätä normaalia rahapolitiikan välittymistä, arvoisa puhemies, niin kun tähän yhdistää vielä inflaation alenemisen, jota tietysti hallitus on pyrkinyt viemään toiseen suuntaan näillä veronkorotuksilla, niin kyllä on kumma juttu, että työllisyydessä nähtiin viime syksynä käänne huonompaan ja vielä joulukuussa saatiin nämä todella rajut miinus 70 000. [Oikealta: Mites lakkohomma?] Miksei tämä oikein lähde? Jotenkin tässä ei ole nyt luottamusta huomiseen ja tulevaan. [Jani Mäkelä: Auttaako lakkoilu?] Se pitäisi nyt jotenkin pystyä palauttamaan, kun tämä tuntuu olevan niin kitsasta. Käännettä on odotettu ja luvattu, mutta ei oikein tunnu lähtevän.

No, tässähän hallitus todella tämän keskituloisten verotaakan on nostanut korkeimmalle tasolle kymmeneen vuoteen. Arvoisa pääministeri, näettekö näillä jotain yhteistä? Kun suomalaiset eivät oikein meinaa luottaa huomiseen ja talouskasvu ei oikein meinaa kunnon lähteä käyntiin, [Puhemies koputtaa] vaikka korot ovat jo laskeneet, niin näettekö yhteyttä siihen, että te olette todella nostaneet tavallisten suomalaisten verotuksen korkeimmalle tasolle kymmeneen vuoteen? [Vasemmalta: Kymmeneen vuoteen!]

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

15.39 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa unohtuu, että meillä on yksi alue, jossa talous kasvaa edelleen, ja se on pohjoinen. Meillä Lapissa edelleen talous kasvaa. Yksi syy siihen, että meillä matkailu voi hyvin, kaivostointi voi hyvin, kauppa voi hyvin, rakentaminen voi hyvin, on se, että me olemme saaneet työllä ja tuskalla hankittua osaavaa työvoimaa.

Nyt valtiovarainministeri käväisi Lapissa ja totesi, että pienten koulujen ulkomailta tulevien opiskelijoiden tulo pitäisi estää: malli, joka on kehitetty meillä ja joka on parasta integraatiota, parasta maahanmuuttoa. [Antti Kaikkonen: Onko totta?] Ja nyt kun näitä katonkorjaajia on niin kovasti liikkeellä, niin me tuolla Lapissa kyllä toivottaisiin, että nämä katonkorjaajat pysyisivät poissa sieltä, missä se katto ei vuoda. [Jani Mäkelän välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.39 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ymmärrän tietenkin sen, että vaalit ovat tulossa ja oppositio siitä syystä täällä lausuu vääriä todistuksia, mutta toivoisin ja edellyttäisin ja odottaisin myös, että edes sosiaalidemokraattien ja keskustan ryhmän johto, saatikka puoluejohto, tutustuisi edes omiin ohjelmiinsa. Nimittäin niin keskustan kuin sosiaalidemokraattien vaihtoehdossa he molemmat verottaisivat suomalaisia tätä hallitusta enemmän. [Pia Viitanen: Ei tavallista ihmistä!] Molemmat esittävät enemmän veronkorotuksia suomalaisille kuin tämä hallitus tänä vuonna, ja tämä on tosiasia, se löytyy teidän ohjelmistanne. Jos teitä hävettää myöntää se, niin minä voin kertoa sen teidän puolestanne.

Mitä tulee ostovoiman kehitykseen, sekä vuonna 2024 että tänä vuonna Veronmaksajain Keskusliiton arvion mukaan suomalaisten ostovoima kasvaa. Mutta tiedättekö mitä? [Aki Lindénin välihuuto] Ostovoiman rajuin heikennys tapahtui Marinin—Saarikon sosialistihallituksen kaudella. Kyllä, teidän kaudella suomalaisten palkansaajien ostovoima heikentyi. Tällä kaudella ensimmäiset kaksi vuotta ostovoima vahvistuu. Siinä on teidän ja meidän hallituksen ero.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.41 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan aluksi aivan lyhyen sitaatin suoraan valtion budjettikirjasta sivulta Y87: ”Muutokset vähentävät hyvinvointialueiden rahoitusta nettomääräisesti 288,5 miljoonaa euroa vuoden 2024 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.” No, tärkeinhän näistä leikkauksista oli 121 miljoonaa euroa terveyskeskusten hoitotakuusta. Tämä on Suomen historiassa ensimmäinen ja ainoa hallitus, joka on leikannut suoraan terveyspalveluista.

Olin itse terveyskeskuksen johtaja 90-luvun laman aikana. Silloin tehtiin rajuja rakenteellisia muutoksia sosiaaliturvassa, mutta ei silloinkaan leikattu terveyspalveluista. Nyt nostetaan asiakasmaksuja, leikataan kolmasosa siitä rahasta, joka terveyskeskuksilla on käytössä kiireettömään hoitoon, ja samaan aikaan: mitä? Syydetään rahaa sinne yksityiselle sektorille ja ajatellaan, että sieltä se pelastus tulee. Kyllä meidän täytyy pitää huolta tästä varsinaisesta julkisesta terveydenhuollosta, jota te olette nyt romuttamassa.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

15.42 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käyty keskustelua siitä, että tilanne on synkkä ja sitä ei saisi sanoa. En tiedä, millä ilmeellä pitäisi tuoda terveiset tähän saliin siitä, että ihmiset kaipaavat työpaikkoja mutta tällä hetkellä kasvaa työttömyys. Jos hallituksella oli ohjelma, johon se on vedonnut pitkään, ja tavoitteet ja olemme miinus 71 000 työllisessä, niin kiire tulee lunastaa 100 000:n työllisyyden kasvu. Ja kun me puhumme yhdeksän miljardin leikkauksesta, niin enää sitä ei kuulunut täältä aitiosta, koska nyt Valtiontalouden tarkastusvirasto on sanonut, että kasassa on todellisesti ehkä puolet, kun katsomme lukuja ja työllisyysvaikutuksia. Tässä on vaikea ottaa kovin riemukasta lähestymiskulmaa, jos hallituksella ei ole aikomusta kääntää suuntaa, antaa periksi ylpeydelle ja ehkä sopia keskenään jotain parempaa, mitä hallitusohjelmassa luki. Meillä suunnan kääntäminen on ihan välttämätöntä, ettemme jatka näillä väärillä ennätyksillä työllisyydessä. [Puhemies koputtaa] Täällä pyydeltiin myös arviota siitä, että jos sittenkin ne terveydenalan leikkaukset [Puhemies koputtaa] voisi ajoittaa hitaammaksi niin, että ihmiset pääsisivät hoitoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

15.43 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueitten johtajat ovat tiedottaneet, että koko maan tasolla jonot erikoissairaanhoidon ovat lyhentyneet, asumispalveluihin ja jatkohoitoon ovat lyhentyneet ja henkilöstöpula on helpottanut ja myös sujuvat digitaaliset palvelut ovat yhä suuremman väestönosan ulottuvissa. Tilanne ei siis ole kriisissä. Tilanne on parempi. Nyt sote-palvelut ovat paremmassa kunnossa tämän hallituksen aikana.

Vaaditte täällä, että alijäämän kattamisvelvoitetta pitäisi pidentää. Mutta hyvinvointialueet ovat kohentaneet taloustilannettaan, ja jos siellä ei pystytäkään tekemään niitä toimenpiteitä, mitä vaaditaan, niin voidaan antaa valtion ohjausta ja tarvittaessa arviointimenettely, sillähän sitä jatkoaikaa saa lisää. Ei sitä ihan heti sitä arviointimenettelyäkään käytetä.

Sitten näihin Kela-korvauksiin. Yli 65-vuotiailla, iäkkäillä, on mahdollisuus käydä julkisen palvelun hinnalla yksityisellä, ja siellä on hintakatto. [Puhemies koputtaa] Oletteko te todella sitä mieltä, että yli 65-vuotiaat eivät ole oikeutettuja hoitoon?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.45 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun edustaja Östman kaipailee kattotalkoisiin, niin ilmoittaudun nyt.

Ensinnäkin, jos halutaan, arvoisa pääministeri, pois tästä alhosta, missä elämme nyt — kaikki kustannukset nousevat aivan älyttömästi — pudotetaan energian hinta oikealle tasolle. Metsäteollisuus kärsii tällä hetkellä valtavasti, koko ajan tulee tietoa, että tehtaita pannaan kohta kiinni. Soitin illalla yhteen yritykseen, joka tekee metallitöitä, ja siellä on kaikki alihankinta loppu, se on siirretty tuonne etelämmäksi Suomen rajojen ulkopuolelle. Poistetaan nämä väärät päästökauppaluvut. Se maksaa Suomelle 6—7 miljardia joka vuosi, menetämme metsäteollisuuden tuotantoa, kaikkein kalleinta vientituloa, mitä olla voi.

Sen jälkeen, kun nämä korjataan, teidän ei, arvoisa pääministeri, tarvitse unettomia öitä sen jälkeen nukkua, koska nämä keinot ovat ilmaisia, nämä eivät maksa mitään. Poistetaan

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

ne älyttömät virheet, joita vihreät ja vihervasemmisto hellivät, että on valtavat päästöt ja joudumme kohta miljardeilla ostamaan päästöoikeuksia. Ei maksa mitään, tulen töihin palkatta. Jos otatte, niin mielelläni autan asiassa, eikä edustaja Östmanin kattokaan jää korjaamatta. [Antti Kurvisen välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.46 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen luonto- ja ilmastopolitiikka on ollut surkeaa seurattavaa. Asiantuntijat ovat useaan kertaan todenneet, että hallituksen nykytoimin Suomi ei pysy ilmastotavoitteissaan [Hannu Hoskonen: Pysy, kun virheet oiotaan!] eikä luontokato Suomessa pysähdy vaan kiihtyy. Lisää toimia tarvitaan niin hiilinielujen kasvattamiseen kuin päästöjen vähentämiseen. Toistaiseksi hallitus ei ole tehnyt mitään metsien hiilinielujen vahvistamiseksi mutta on leikannut esimerkiksi turvemaiden päästövähennystoimista. Luonnonsuojelun osalta hallituksen asennetta kuvaa tapa, jolla se on pettämässä lupauksensa vanhojen metsien suojelusta. Elinkeinoelämässä kasvaa ymmärrys luontokadon pysäyttämisen merkityksestä taloudellemme, mutta hallitus sulkee silmänsä metsäluonnon kriisiltä. Kysyn teiltä, arvoisa pääministeri: pitääkö hallitus kiinni Suomen sitoumuksista ja tavoitteista ilmastokriisin ja luontokadon pysäyttämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

15.47 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus panostaa turvallisuuteen ja sivistykseen. Nämä panostukset tulevat näkymään myös meidän kouluissa. [Johanna Ojala-Niemelä: Ammattikouluista leikataan!] Siellä perustassa, missä Suomen tulevaisuus nimenomaan kasvaa, tarvitaan erityisesti turvaa ja kasvurauhaa, vähemmän ideologiaa ja enemmän aikuisten auktoriteettia.

Me olemme uudistaneet oppimisen tuen, eli vähemmän paperinpyörittelyä, enemmän opettamista, pienryhmiä ja ryhmäkokoihin rajat. Lisäsimme 200 miljoonaa euroa perusopetukseen — hyvä lukutaito on nimittäin ajattelun perusta — eli perustaidot laitetaan nyt kunniaan.

Tämän lisäksi laitamme vihdoinkin ne kännykät sinne reppuihin. Lasten aivoterveysten suojeleminen on tärkein tehtävämme oppimisen ja lasten mielenterveyden näkökulmasta. Vähemmän digirasitusta, enemmän liikuntaa ja kirjojen lukemista. Me perussuomalaiset olemme puhuneet tästä jo vuosikausia, nyt siitä onneksi puhuvat muutkin.

Asetamme myös EU- ja Eta-alueen ulkopuolisille korkeakouluopiskelijoille lukuvuosi-maksut. [Puhemies koputtaa] Ei enää suomalaisten veronmaksajien rahoilla hyväntekeväisyyttä. — Kiitos, hyvä hallitus. Isänmaa kiittää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

15.48 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus oikeuttaa tämän talouskuripolitiikkansa nuorella sukupolvella, tulevaisuuden sukupolvilla, ja tosiasiassa hallituksen omienkin arvioiden mukaan nuoret ovat nimenomaan se ryhmä, joka kärsii hallituksen leikkauksista kaikkein eniten.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Minusta edustaja Tynkkynen piti täällä hyvän puheenvuoron koulutusleikkauksista. Piittää muistaa, että opiskelijat on nimenomaan se yksittäinen ryhmä, jolta hallitus leikkaa kaikkein eniten, ja tämä on myös koulutusleikkaus. Eilen tuli yliopistolta yhdeltä kollegalta tietoa siitä, että siellä on vaikeaa pyrkiä siihen, että koulutustasoa saataisiin nostettua, kun opiskelijoilla menee kaikki aika siihen, että he käyvät töissä opiskeluiden ohella, ja he uupuvat. Eli tosiasia on se, että näillä massiivisilla sosiaaliturvaleikkauksilla te aiheutatte myös pahoinvointia lasten ja nuorten arjessa, joka heijastuu suoraan myös sinne koulumaailmaan. Tämä on tosiasia, ja se on tutkimuksissa myös tuotu esille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Ledamot Löfström, var så god.

15.49 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus aikoo tuoda Ahvenanmaan itsehallintolain muutoksen eduskuntaan viikolla 15. Tämä on oikein tervetullutta.

Muutoksen tarkoituksena on ratkaista sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ongelmallinen sivuvaikutus viime hallituskaudelta. Perustuslakivaliokunta on toistuvasti tuonut esille, että muutos tulee tehdä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen jälkeen ahvenanmaalaisilla lääkäreillä ei ole enää ollut laillista oikeutta päättää pakkotoimenpiteistä esimerkiksi joissakin mielenterveyttä koskevissa tapauksissa. Väliaikaisena järjestelynä käytännössä toimi ratkaisu, jossa maaherra, joka on Suomen valtion korkein edustaja Ahvenanmaalla, solmi työsopimuksen noin 20 lääkärin kanssa, jotta he saisivat oikeuden tehdä tämänkaltaisia lääketieteellisiä päätöksiä, joita Manner-Suomessa voi tehdä lain nojalla. Tämän takia on erittäin tärkeää, että lakimuutos nyt tulee käsiteltäväksi eduskunnassa keväen aikana. Tämä on oikein tervetullutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Myönnän nyt muutaman vastauspuheenvuoron niitä pyytäneille ministereille, ja sitten jatkamme debattia. — Pääministeri Orpo, neljä minuuttia, olkaa hyvä.

15.51 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näihin sosiaali- ja terveyspalveluihin: STM:n virka-arviossa on todettu muun muassa joulukuussa 24, että hyvinvointialueet ovat järjestäneet nämä lakisääteiset palvelut riittävän yhdenvertaisesti ja väestön tarpeet huomioiden — siis tämä on virka-arvio, kun kysyttiin sitä, mistä tämä tuli. Samoin hyvinvointialuejohtajat ovat viime syksynä todenneet muun muassa yhteisessä tiedotteessaan, että hyvinvointialueiden palvelut eivät ole kriisissä. On yksittäisiä palveluita, joissa on kriisiä tai ongelmia, mutta niitä korjataan. [Antti Lindtmanin välihuuto] Näihin vedoten ja viitaten minä sanon, että on väärin antaa kuvaa, että kaikki on romahtamassa, kaikki on kriisissä, koska se ei, edustaja Lindtman, pidä paikkaansa. [Antti Lindtman: Se oli vastaus siihen, kun te haukuite sote-uudistusta!] Te käännätte kaiken pääläelleen, kaiken, ja aina se on se ämpärin toinen puoli. Mutta kun on tämä STM:n virka-arvio, hyvinvointialueiden johtajan lausunto, niin minusta sille kannattaisi arvo antaa eikä pelotella ihmisiä.

Ja kun me korjaamme näitä asioita, vieläkin minä väännän rautalangasta tätä, että kun se rahoituslaki toimii niin, että kun hyvinvointialueet ovat tehneet alijäämää, [Lauri Lylyn välihuuto] eli rahat eivät ole riittäneet niiden palveluiden tuottamiseen yhtenä vuonna, niin se alijäämä siirretään sinne seuraavien vuosien rahoitukseen, se nostaa sen tasoa ja ne jäävät

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

sinne pohjiin. Ja jos seuraavana vuonna, kuten kävi, ei jäädä alijäämäiseksi, sekin siirtyy sinne pohjiin. Sen rahoituksen taso nousee koko ajan, ja se nousee tasolle, joka vastaa sitä palveluiden rahoittamisen tarvetta. Tällaisen rahoituslain te olette tehnyt, se toimii ihan viisaasti, ja tästä me pidämme kiinni. Ja kun 11 aluetta on pääsemässä tuloksiin, niin se osoittaa sitä, että tämä toimii. Yhteistyössä laitetaan asioita kuntoon hyvinvointialueiden kanssa. No, sitten sinne viidelle kuudelle alueelle, joilla on ongelmia, tehdään erityistoimet, tuki ja arviointimenettely, jos ei ala tulla tulosta. Jos ei löydy ratkaisuja, arviointimenettelyyn voi ottaa lisäaikaa, koska meillä on aina velvollisuus — meillä — huolehtia siitä, että jokainen ihminen joka puolella Suomea saa ne tarvitsemansa palvelut. Näin tämä teidän tekemänne lainsäädäntö toimii. Me pidämme siitä kiinni, eikä SDP:n tyylillä, että säästetään huomenna, uudistetaan huomenna. Ei me voida lykätä niitä uudistuksia. Me autamme hyvinvointialueita tekemään ne uudistukset nyt ja hoitamaan ihmisten palvelut.

Murron työryhmästä: Todellakin kyse on siitä, että me emme jää odottelemaan, kun kerran talous ei tällä hetkellä riittävästi kasva. Se on lähtenyt kasvuun, mutta me haluamme tehdä lisää. Murron työryhmälle on annettu hyvin vapaat kädet, avoin valtakirja tehdä riippumattomasti esityksiä. Ne ovat saaneet valtavan määrän esityksiä, ja sillekin pitäisi antaa arvo tässä ajassa. Satoja esityksiä kasvun aikaansaamiseksi, niitä käydään läpi. Murron työryhmä tuo niistä varmasti osan ja tekee oman näkemyksensä, jonka jälkeen on poliittinen arviointi, mutta sen jälkeen me tulemme käymään joka ainoan esityksen läpi. Ja tästä samasta syystä, että me saadaan kaikki parhaat ajatukset nyt oikeasti käyttöön, olen kutsunut ja kutsumassa myös opposition keskustelemaan näistä ilman velvoitteita, ilman rajoituksia, [Välihuutoja vasemmalta ja keskeltä] tai tätä on pyydettykin. Kiitos keskustallemkin tästä. Me keskustellaan nyt ilman ylimääräisiä odotuksia ja paineita. Katsotaan, mikä tilannekuva on. Onko jotain, mitä voitaisiin tehdä yhdessä, missä oppositio voisi tukea, vaikka joissakin kasvutoimissa, tai onko joitain uusia ideoita? Ihan siis avoimin mielin käydään tätä läpi.

Ja mitä tulee talouspolitiikan arviointineuvostoon, niin kiinnittääkö huomio myöskin kaikkeen muuhun, mitä siinä on. Hallituksen sopeutustoimet ovat olleet oikeanmittaisia ja oikein ajoitettuja. [Timo Heinonen: Jos me kiinnitämme huomiota kaikkeen muuhun, niin kiinnitättekö te huomiota tähän?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, niin ikään neljä minuuttia.

15.55 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Ensin lappilaiselle kansanedustajalle, joka oli sitä mieltä, että Lapin pieniä lukioita pitää ylläpitää sillä, että sinne haalitaan suomalaisen veronmaksajan rahalla ulkomailta opiskelijoita ja tämä tukee myös Lapin työmarkkinoita: Teidän ei tarvitse houkutella näitä tulijoita ulkomailta. Te voitte houkutella niitä täältä Etelä-Suomesta, sillä täällä esimerkiksi tällä hetkellä on hyvin paljon maahanmuuttajia työttömänä.

Arvoisa puhemies! [Antti Kurvinen: Lopetetaanko pienet lukiot? — Hälinää — Puhemies koputtaa] Tässä keskustelussa on sekoitettu jälleen kerran moneen kertaan reaalitytö, rahapolitiikka, inflaatio, julkisen talouden hoitaminen, hallituksen omat rakenteelliset toimet — nämä on sotkettu yhteen — mutta se ei ole, totta kai, mitään uutta täällä, mutta muutamaan haluan kommentoida. [Petri Honkosen välihuuto]

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Rahapolitiikassa tällä hetkellä mennään Suomen kannalta oikeaan suuntaan, ja me saamme siitä tietenkin vetoapua niin yrityksiin kuin kotitalouksiin, mutta edelleen rahapolitiikka on Suomen tilanteeseen nähden liian kireää. Toisaalta siitä, että korot laskevat, on apua paitsi asuntolainaa maksaville myös ehdottomasti yrityksille.

Sen lisäksi täällä käsiteltiin sitä, että hallitusneuvotteluissa tässä kokonaisuudessa on näitä työllisyyteen ja rakenteisiin liittyviä uudistuksia, ja sitä, miten nämä laskennalliset vaikutukset julkiseen talouteen ja työllisyyteen huomioidaan, kun ne eivät vielä näy, kun tosiasiaa taantuma, joka pitkittyi ja syveni, on ollut niin vaikea, että työttömyys on sen sijaan kasvanut. Tämä laskennallinen malli, jota täältä taas kyseenalaistettiin, on siis valtiovarainministeriön virkamiesten tekemä ja tismalleen sama, jota esimerkiksi edellinen hallitus on noudattanut. Tismalleen samaan malliin on edellinen hallitus laskenut julkisen talouden vahvistamistoimia. Ainoa ero vain on se, että ne eivät vahvistaneet julkista taloutta, eivät sen paremmin laskennallisesti kuin tosiasiallisestikaan. Mutta se ei pidä paikkaansa näiden meidän toimiemme kohdalla, jotka valtiovarainministeriön arvion mukaan ovat jo — ne, jotka nyt on tehty — ylittäneet hallitusneuvotteluissa sovitun määrän. Se, milloin ne menevät sinne pohjiin, riippuu tietenkin siitä, miten talous yleisesti kehittyy. Ja hyvä oppositio, tällä hetkellä se onneksi kehittyy oikeaan suuntaan.

Meidän talous selvästi kasvaa. Palkansaajan ostovoima, kuten tuolta hyvin kuvattiin, on selvässä nousussa. Reaalitulot paranevat. Investointeja syntyy sinne tänne. Monien viennityritysten tilauskannat näyttävät paljon paremmalta, ja saamme joka päivä erilaisia valopilkkuja eri sektoreilta. Tähän me ainakin haluamme luottaa, että mennään oikeaan suuntaan, siitä huolimatta, että meillä on edelleen paljon epävarmuuksia, mitä tulee niin geopolitiiseen turvallisuustilanteeseen kuin esimerkiksi kauppasodan uhkaan. Samaa aikaan muistuttaisin, että julkisen talouden tilan, jota me korjaamme, alijäämä tällekin vuodelle olisi miljardeja pahempi ilman näitä hallituksen toimia. Mutta kyllä, meille syntyy sinne painetta paitsi sosiaali- ja terveydenhuollosta — jota pääministeri kuvasi, minkälaisen laskentamallin mukaan sinne rahoitusta lisätään — myös varautumisesta, puolustuksesta, yli-päättänsä tähän tilanteeseen varautumisesta, koroista, joissa on selvää nousua siihen nähden, miltä viime kaudella vielä näytti, ja nämä lisäävät painetta menopuolelle. Mutta samaan aikaan me olemme kyenneet tekemään käyttötalouden menoleikkauksia, ja kaikki se tulee näkymään.

Opposition murheellisesta kuvasta huolimatta me liikumme taloudessakin nimenomaan oikeaan suuntaan. [Miapetra Kumpula-Natriin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja työministeri Satonen, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.59 Työministeri Arto Satonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Yritän olla varsin nopea, koska sekä pääministeri että valtiovarainministeri omissa puheenvuoroissaan jo viittasivat tähän.

Tulen myös tähän talouspolitiikan arviointineuvoston arvovaltaiseen tahoon, kuten täällä on monasti todettu. He ovat ottaneet kantaa muuhunkin asiaan kuin soteen. Siellä lukee näin: ”Heikentynyt suhdannetilanne on todennäköisesti viivästyttänyt työllisyysvaikutuksia.” [Miapetra Kumpula-Natri: Ihän väärin!] Eli luetaanpa nyt, mitä se tarkoittaa: heikentynyt suhdannetilanne on ollut syy siihen, että ne valtiovarainministerin mainitsemat asiat eivät ole vielä toteutuneet, mutta se on viivästyttänyt. Eli se tarkoittaa, että ne tulevat to-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

teutumaan, kun talous kääntyy kasvuun. [Antti Lindtman: Onko lupaus voimassa?] Eli ne hallituksen tekemät toimenpiteet työmarkkinoilla ovat olleet oikeita, ja ne tulevat vaikuttamaan, [Miapetra Kumpula-Natri: Ei sitä ole nähty vielä!] kun talous tulee kääntymään. Näin tulee käymään, ja olen erittäin iloinen, että näin arvovaltainen elin on tämän asian myös todennut. [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: [Hälinää] — No niin, arvoisat edustajat! — Vielä Sanni Grahn-Laasosen puheenvuoro, olkaa hyvä.

16.00 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä erinomaisesti jo pääministeri, valtiovarainministeri ja työministeri kuvasivat sitä tilannetta, että kyllähän tämä keskustelu täytyy laittaa siihen kontekstiin, missä eletään. Eli Suomi velkaantuu vaarallisesti, suomalaiset ymmärtävät sen, että täytyy tehdä säästöjä, Suomessa täytyy tehdä uudistuksia työmarkkinoilla, lisätä myöskin sosiaaliturvan kannusteita varsinkin tässä tilanteessa, kun meillä on pienenevät työikäiset ikäluokat.

Ja sitten haluaisin myöskin nostaa esiin sen, että kyllä jokainen suomalainen, joka katsoo tätä lähetystä, ymmärtää sen, että eletään yhä epävarmemmassa maailmassa, mikä heijastuu myöskin talouteen, ja kasvu-uudistuksia ihan välttämättä tarvitaan.

Mutta sekin täytyy kyllä todeta, että joka vuosi hallitus tästä vaikeasta taloustilanteesta huolimatta lisää rahaa budjetissa sosiaali- ja terveyspalveluihin. Se on ihan välttämätöntä, koska meillä on kasvava ikääntyvä väestö, senioriväestö, joka tarvitsee palveluja. Ja tähän liittyen nyt olisi oleellista keskustella niistä ratkaisuista, joita tehdään.

Eilen hallitus tiedotti 65 vuotta täyttäneiden suomalaisten seniorikansalaisten Kela-korvauskokeilusta, valinnanvapauskokeilusta, jolla tavoitellaan nopeampaa hoitoonpääsyä ja perusterveydenhuollon palvelujen saatavuuden lisääntymistä erityisesti siinä kohdejoukossa eläkeläisiä, jotka eivät enää ole työterveyspalvelujen piirissä. Kohdennukset tehdään täsmällisesti nimenomaan yleislääkärikäynteihin, jotta varmistetaan nopeaa hoitoonpääsyä. [Veronika Honkasalon välihuuto] Ja kun Kela-korvauksiin on oppositiokin esittänyt kritiikkiä, että valuvatko Kela-korvaukset hintoihin, niin tässä mallissa nimenomaan on luotu hintakatto, jolla varmistetaan se, että asiakas hyötyy, että julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun hinnalla pääsee myöskin yksityiselle yleislääkärille. Jotta tämä kokeilu voisi onnistua hyvin, siinä on mukana myöskin laboratoriokäyntejä — eli yleisimpiä tässä ikäluokassa määrättyjä verikokeita, EKG-, keuhkokuva-, virtsatutkimus — ja näissä korvausprosentti on 50. Siinä myöskin tulee olemaan hintakatto, jolla varmistetaan, että näitä laboratoriokäyntejä ei sitten tulla näissä yhtiöissä kohtuuttomasti hinnoittelemaan. Eli tämä on mielestäni etsitty ratkaisu, joka olisi mahdollisimman täsmällinen ja kustannustehokas nimenomaan meidän ikääntyvälle senioriväestölle, joka tarvitsee palveluja. [Veronika Honkasalon välihuuto]

Toinen on sitten omalääkärimallin kehittäminen. Siihen hallitus panostaa erittäin paljon, koska tiedetään, että hoidon jatkuvuudella on suuret hyödyt. Eli saadaan sekä saatavuutta lisättyä, nopeaa hoitoonpääsyä että sitten hoidon jatkuvuutta, ja erityisesti hoidon jatkuvuudesta tietystikin hyötyvät ne potilaat, joiden hoito jatkuu eli joilla on esimerkiksi pitkäaikaissairaus ja jotka tarvitsevat paljon palveluja. Siinä tietenkin julkinen sektori on aivan ylivoimainen, painopiste on siellä. Me käytämme eniten rahaa tietenkin, 26 miljardia, hyvinvointialueille tänä vuonna, nimenomaisesti julkisten terveyspalveluiden ja sosiaalipalvelujen vahvistamiseen, ja se on se pääsääntö, eli sinne laitamme. Sitten yksityinen

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

puoli voi olla siinä täydentävä voima, jolla voidaan tuoda myös nopeampaa hoitoonpääsyä meidän eläkeläisväestölle. Tätä hallitus tavoittelee.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt jatketaan debattia, ja nyt myönnän puheenvuorot kaikille ryhmien puheenjohtajille, mikäli he haluavat sellaisen. — Edustaja Marttinen.

16.03 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Täällä työministeri Satonen kävi hyvin läpi työllisyyden kehitystä. Haluan muistuttaa vasemmisto-oppositiolle siitä, että Suomessa on liian pitkään jätetty tekemättä niitä välttämättömiä uudistuksia, mitä kaikissa muissa Pohjoismaissa tosiasiaa on tehty. Me luomme tilaa suomalaisille pk-yrityksille työllistää lisää, me haluamme — koska nämä yritykset kasvavat — että heillä on paremmat edellytykset työllistää ja investoida Suomeen. Se on meidän kaikkein tärkein asia, ja uskon, että tässä tulemme myös pääsemään hyvin eteenpäin.

Mutta haluan kysyä SDP:ltä, miten tähän tilanteeseen emme saaneet vielä vastausta: Kolmen miljardin veroraippa, joka iskee suomalaisiin työllistäviin pk-yrityksiin kaikkein rajuimmin — edustaja Lindtman, miten tämä raju veronkiristys tässä tilanteessa, kun talouden elpyminen on juuri lähtenyt liikkeelle, tuo tähän maahan työtä, miten se kannustaa suomalaisia yrittäjiä investoimaan, kehittämään omaa toimintaansa? Kumpi puoli tässä nyt onkaan kasvun ja paremman työllisyyden puolella?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi perussuomalaisten eduskuntaryhmä. Mäkelä taitaa olla poissa, mutta Simula on paikalla, olkaa hyvä, varapuheenjohtaja.

16.05 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteistä tälle opposition varsinaiselle synkistelylle näyttää olevan se, että rahaa haluttaisiin taas kaikkialle, mutta mistään ei esitetä vastaavaa määrää säästöjä. Yhtäkkiä se valtionvelka on kuin unohnutun teiltä aivan tyystin. Miksi? [Antti Kurvinen: Tehän lisäätte sitä!] Vaalit. Vaalit lähestyvät, joten te olette siirtyneet jälleen siihen perinteiseen vaaliasentoon lupailemaan ihmisille kaikkea: lisää palveluita, parempia palveluita, laadukkaampia palveluita. Te vaaditte ikävien säästöjen perumista, te vaaditte lisää sitä, tätä ja tuota. Säästöt koskettavat suomalaisia, mutta ilman niitä säästöjä meillä ei ole kohta esimerkiksi nykyisen kaltaista peruskoulua sote-palveluista puhumattakaan.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee keskustan krokotiilin kyyneliin koskien esimerkiksi terveyskeskuksia tai kyläkouluja, kyllä te siellä keskellä olette lakkauttaneet niitä ihan itse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Tuppurainen, ryhmän puheenjohtaja.

16.06 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt kun hallituksen puolivälinkrouvi häämöttää, niin täytyyhän se tunnustaa, että hallituksen talouspolitiikka on täydellisen epäonnistunut. Työllisyysluvut ovat katastrofaalisen huonoja, ja velkaantuminen kasvaa. Ja, rouva valtiovarainministeri, vaikka reaalitytöt nousevat ja korot laskevat, niin silti taloudessa on luottamuspulla. Se näkyy siinä, että ihmiset ei-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

vät uskalla kuluttaa, se näkyy säästämisasteessa. Tässä on nyt uhkana kierre, jossa kuluttajat eivät uskalla kuluttaa, yritykset eivät uskalla investoida — tulee kuihtumisen jatkuva kierre, konkurssit kasvavat. Nyt tarvittaisiin aidosti sellaisia toimia, jotka lisääisivät luottamusta ja lisääisivät kasvua. Kyllä, sosiaalidemokraatit lähtevät siitä, että kevään kasvuriikhestä tulisi saada tavallisille palkansaajille ja eläkkeensaajille viesti, että verotus kevenee, että ostovoima kasvaa, että kotitalouksilla on taas varaa kuluttaa. SDP esittää puoli miljardia enemmän veronkevennyksiä pieni- ja keskituloisille suomalaisille. Kaikki, jotka tienaa alle 90 000 euroa vuodessa, saavat meidän mallissamme keveämmän verotuksen kuin mitä hallitus tarjoaa. [Miko Bergbom: Ai kansanedustajatkini?] Arvoisa valtiovarainministeri, olisiko nyt viimein [Puhemies koputtaa] tavallisen suomalaisen vuoro?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Kurvinen.

16.07 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Mielestäni varapääministeri Purran ja ryhmän varapuheenjohtajan Simulan puheenvuoroista kuultiin se perussuomalaisten asenne suomalaisia maakuntia ja maaseutua kohtaan. Ja voin lohduttaa teitä, hyvät perussuomalaiset, että kun istuskelee tuolla huoltoasemien baareissa, niin kyllä teidän viestinne on kuultu, ja luulen, että myöskin kevään vaaleissa kansa sitten tuolla maakunnissa sitä kommentoi.

Mutta, rouva puhemies, pureudutaan hetkeksi aikaa talouspolitiikkaan. Haluan kiittää nyt paikalta pois olevaa pääministeriä tästä rakentavasta asenteesta, että näihin kasvutoimiin nyt on tartuttu. Tosiasia kuitenkin on se, että niin sanottu oikeistohallitus on korottanut Suomessa veroja niin paljon, että kymmeneen vuoteen, hyvät kokoomus ja perussuomalaiset, ei ole ollut näin korkea veroaste Suomessa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Väärin!] Te olette todella himoverottajia. Keskusta toisi Viron veromallia yhteisöveroon, toisimme itärajalle erityistalousaluetta ja vanhempainvapaat verovapaiksi, panostaisimme matkailuun — nämä ovat meidän kasvulistaamme. Mutta nyt kysyisin pääministerin sijaiselta: Milloin oikeasti kasvutoimet lähtevät liikkeelle? Murron työryhmä istuu nyt. Milloin niistä tulee käytännössä [Puhemies koputtaa] joitakin päätöksiä — verohelpotuksia, [Puhemies koputtaa] lakeja, ei mitään pilvilinnasuunnitelmia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ryhmäpuheenjohtaja, edustaja Tynkkynen.

16.08 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisen puolueen eduskuntaryhmän puheenjohtaja, edustaja Mäkelä väitti, että Suomen ilmastotavoite vahingoittaa kilpailukykyä, mutta kyllä se on niin, että kilpailukykyä vahingoittaa ihan perussuomalaisen puolueen politiikka: se, että te leikkaatte koulutuksesta ja osaaamisesta, se, että te hankaloitatte työhön johtavaa maahanmuuttoa, se, että te jarrutatte vihreän siirtymän teollisia investointeja, ja se, että te flirttailette euro- ja EU-vastaisuudella.

Pääministeri Orpo väitti, että oppositio ei näe metsää puilta. Voin kertoa, mitä täällä oppositiossa en näe. En näe metsää hallituksen lainsäädäntösuunnitelmassa. Hallituksen lainsäädäntösuunnitelmassa, ministeri Multala, ei ole ainuttakaan esitystä maankäyttösektorin nielujen vahvistamisesta, mutta tähän olettekin todennut, että se ei teitä huoletakaan. Siellä ei näy ainuttakaan kansallista esitystä meidän metsien luonnonsuojelun vauhdittamisesta,

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

eikä siellä näy ainuttakaan esitystä teknisten hiilinielujen edistämisestä, vaikka te olette nimenomaan, ministeri Multala, sanonut, että se on tämän hallituksen vahva keino ilmastotyössä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi vasemmistoliiton eduskuntaryhmä. Siellä on ainakin edustaja Mai Kivelä pyytänyt puheenvuoroa. — Olkaa hyvä.

16.10 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te puhuitte vuotavasta katosta vertauskuvallisesti, ja se on kyllä kovin irvokasta tilanteessa, jossa te olette vieneet osalta ihmisiä sen ihan oikean katon päältä. Teidän politiikkanne inhimillinen hinta on asunnottomuuden kasvu — maa, joka ainoana EU-maana on pitkään pystynyt laskemaan asunnottomuutta. Nyt suunta on kääntynyt, ja te olette ajaneet ihmisiä niin ahtaalle, että ensimmäistä kertaa 12 vuoteen asunnottomuus jälleen kasvaa. Asunnottomaksi on myös ajautunut uusi ryhmä, pienituloiset, joiden ongelma on tulojen pienuus, ja heillä ei ole muita merkittäviä ongelmia. Eli asunnottomuus, joka perustuu tuloköyhyyteen, on tehnyt paluun Suomessa. Tämä on todella surullinen ajankuva ja tilanne, johon te olette syyllisiä. Samaan aikaan te kehtaatte puhua, että teidän tärkein tavoitteenne on turvata suomalaisten hyvinvointi. Onko siis asunnottomuuden, työttömyyden, [Puhemies koputtaa] eriarvoisuuden ja päästöjen kasvattaminen käsityksenne hyvinvoinnista?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Andersson.

16.11 Otto Andersson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Eräs asia, josta emme ole keskustelleet käytännössä vielä lainkaan, vaikka se koskettaa meitä kaikkia joka päivä ja uskon, että me kaikki pidämme sitä erittäin tärkeänä, on puhtaan kotimaisen ruuan saatavuus — erittäin keskeinen aihe huoltovarmuuskäsitteestä näinä epävarmoina aikoina. [Antti Kurvinen: Kaisa Juusolta tulikin siitä paperi justiin!] On hyvä muistaa, että kotimaista ruokaa ei ole ilman kotimaisia tuottajia, ja kotimaisia tuottajia ei jatkossa ole, jos maatalouden kannattavuutta ei saada nousuun. Jo pitkään trendi on ollut se, että yksi tila päivässä lopettaa toimintansa Suomessa — yksi tila päivässä, se on hirveä luku. Tämän kehityksen kääntäminen vaatii poliittista tahtoa, ja siksi hallitus uudistaa kilpailulakia, hankintalakia ja elintarvikemarkkinalakia. Kysyisinkin sekä ministeri Essayahilta että ministeri Satoselta: kun te viette näitä tärkeitä hankkeita eteenpäin, niin milloin voimme odottaa, että ne tulevat tänne eduskuntaan? [Antti Kurvinen: Tämä oli kyllä hyvä kysymys — keskustassakin odotetaan, milloin!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Östman.

16.12 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan suunnalta kuullaan hyvin usein syytöksiä siitä, että tähän lisäätte velkaa. [Antti Kurvinen: Pitää paikkansa!] Kyllä, se pitää paikkansa, mutta se oli tiedossa jo silloin, kun hallituskausi alkoi, koska velkavuori oli kerta kaikkiaan niin iso [Antti Kurvinen: Vuori kasvaa!] edellisten hallitusten pysyvien menojen kasvusta, että me tiesimme, että me joudumme sopeuttamaan, jottei velkasuhde suhteessa bkt:hen kasvaisi mahdottomaksi. [Antti Kaikkonen: Taittuuko se?] Pelkästään korkoihin menee kolme miljardia vuodessa, mutta tämä hallitus

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

on tehnyt sopeutuksia yhdeksän miljardin edestä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Eipäs! — Keskustan ryhmästä: Ei ole!] Nämä eivät ole olleet helppoja ratkaisuja samaan aikaan kun eletään matalasuhdanne aikaa, sota Ukrainassa on jatkunut ja olemme koko aikana yhteisesti päättäneet tukea Ukrainaa useiden miljardien edestä. Velka kasvaa, kyllä, mutta se olisi kasvanut yhdeksän miljardia enemmän ilman näitä sopeutustoimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt jatketaan debattia, ja sitten tuossa puolen maissa on ministereitten puheenvuoroja jälleen. — Edustaja Räsänen, Joona.

16.13 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä olen herkällä korvalla kuunnellut sekä pääministeriä että varsinkin kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtajaa Marttista, ja kyllä näiden puheenvuorojen perusteella kaikki syypäät istuvat täällä oppositiossa ja SDP:n paikoilla. Näinhän tässä on käynyt.

Mutta käydäänpä tämä nyt sitten vielä läpi: Kenenkäs johdolla Suomi velkaantuu tällä hetkellä nopeiten koko Euroopassa? Kokoomuksen johdolla. Kenenkäs johdolla keskituloisten ihmisten verotus on korkeimmillaan kymmeneen vuoteen? Kokoomuksen johdolla. Kenenkäs johdolla konkurssien määrä on Suomessa ennätyksellisen korkealla? Taitaa sekin olla kokoomuksen johdolla. Ja kenenkäs johdolla Suomen työllisyyskehitys on ollut tällä kaudella Euroopan surkeinta? Sekin edelleen teidän kokoomuksenne johdolla.

Arvoisa pääministeri, minulle on aivan se ja sama, koska joku muutos saadaan aikaiseksi. Mutta ettekö tekin nyt ole samaa mieltä sentään siitä, että tämä suunta pitää muuttaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Viitala.

16.15 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on tosiaankin saarivaltio, ja meille on täysin kriittistä sujuva Itämeren liikenne. Täällä tänäänkin on puhuttu ammatillisen koulutuksen leikkauksista, ja en malta olla ottamatta esille Ylen uutista kahden tunnin takaa: otsikko ”Ammattikoulutuksen rahoitus vähenee, ja aikuiskoulutustuki loppui — muutokset voivat iskeä tärkeään merenkulkualan”. ”Ammattikoulutuksen rahoitus on supistunut. Raumalla merenkulkualan koulutuspaikat vähenevät.” Arvoisa hallitus, miten te aiotte varmistaa sen, että meillä on tätä suomalaista merenkulkualan aivan kriittistä osaamista myös tulevaisuudessa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

16.15 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin pitää todeta edustaja Kurviselle se, että kokonaisveroaste taitaa olla tänä vuonna pienempi kuin teidän hallituskautenne loppuessa. Itse asiassa toinen, mitä edustaja Kurvinen tässä on sanonut, on se, että tässä pitäisi kokoomuksen tai Petteri Orpon kuunnella enemmän kansaa — tai ei itse asiassa kansaa vaan asiantuntijoita. Miksi te ette kuunnelleet asiantuntijoita viime kaudella, kun nämä kaikki asiantuntijat sanoivat, että leikkauksia pitäisi tehdä silloin, kun on nousukausi?

Edustaja Tuppurainen, te sanoitte tästä 500 miljoonan ansiotuloveron kevennyksestä pieni- ja keskituloisille. Jos te haluatte sen, niin kuitatkaa sitten tässä tänään ja nyt se tei-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

dän vaihtoehtonne. [Tytti Tuppurainen: Se on vaihtoehtobudjetissa!] Miljardilla eurolla työttömyysturvaheikennyksiä — sanokaa se ääneen.

Edustaja Kaikkonen, te puhuitte siitä, että sote on sekaisin ja kaikkienensa siellä on paljon vaikeuksia. Kai te tiedätte, että sinne laitetaan taas 2,2 miljardia enemmän rahaa kuin viime vuonna, ja se on paljon enemmän kuin mitä Marinin hallituskaudella tehtiin. [Antti Kaikkonen: Vanhojen alijäämien kattamista ja indeksikorotuksia!]

Ja itse asiassa, arvoisa puhemies, täällä on puhuttu paljon — itse asiassa teidän nuorin edustajanne puhui — [Puhemies: Aika!] että tuhnua meininkiä. Taitaa olla oppositiolla tuhnua meininkiä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Ojala-Niemelä.

16.17 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sain ennen vuodenvaihdetta osallistua suomalaisittain harvinaiseen tilaisuuteen Kemissä. Bio-tuotetehdas vihittiin käyttöön, ja se on yli kahden miljardin euron investointi. Siinä oli osallisena sitä rakentamassa 2 300 yritystä ja 75 eri kansallisuutta, ja se työllisti 15 000 henkilötyövuotta. Ja nyt kun tämä rakennus, laitos, on valmis, niin voi sanoa, että tässä maassa ei ole yhtään suurta investointia käynnissä. Tämä maa suorastaan huutaa investointeja, ja se on juuri näin, että täällä ei kasva mikään muu kuin työttömyys, velka ja konkurssit. [Antti Kurvinen: Se on vaan kylmä fakta, ikävä fakta!] Toivoisin kyllä siltä osin, että nyt kun rakennusala on edelleen ahdingossa, niin näitä investointeja laitettaisiin käyntiin. Luvitus sakkaa ja voi kestää valitusprosesseineen jopa vuosia. Nyt kun on korkeat korot, inflaatio ja rakennusalan ahdinko, niin tässä olisi hyvä ajankohta pyrkiä siihen, että kuokka saadaan maahan ja nämä investoinnit lähtisivät liikkeelle. SDP on muun muassa esittänyt tätä investointikannustinta, ja toivon siihen tartuttavan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen.

16.18 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Katto todella vuotaa, kuten pääministeri Orpo tuossa totesi, mutta hallitus paikkaa sitä ottamalla katosta ehjiä tiiliä reikien päälle. Millään hallituksen talouspanostuksista ei ole merkitystä, jos näillä panostuksilla heikennetään tavallisten suomalaisten toimeentuloa, ostovoimaa, oikeuksia työmarkkinoilla ja täten valinnanvaraa. Orpon hallitus valitsee nämä vallalla olevat arvot ja toimenpiteet, jotta tavallinen suomalainen ei voi valita, kun vaihtoehtona on vain pärjääminen.

Talousskasvu on niin ikään se taikasana, jolle ja jonka varassa politiikkaa tehdään. Käsitteäkseni talousskasvua on joskus käytetty välineenä yhtäläisen hyvinvoinnin saavuttamiseen, mutta hallituksen systemaattisena jatkuva kansalaisten hyvinvoinnin edellytysten rapauttaminen kertoo siitä, että arvot ovat muuttuneet. Tällaisella politiikalla ei rakenneta yhteiskuntaa, joka huolehtii kansalaisistaan ja josta on syytä olla ylpeä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

16.19 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, että tulevina vuosina joudumme priorisoimaan muita menoja turvallisuusmenojen kasvattamisen vuoksi. Nyt Puolustusvoimiin on panostettu paljon, ja ne rahat ovat olleet

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

tarpeen, ja varmasti tätä rahoitusta joudutaan ja on tarpeen lisätä jatkossakin, mutta haluan nostaa esille nämä muut turvallisuuden viranomaiset.

Poliisi on saanut lisää rahaa, hyvä näin, mutta samalla toisella kädellä sieltäkin otetaan. Rajavartiolaitos on siinä tilassa, että sieltä joudutaan lähivuosina, jos mennään tällä budjettitasolla, vähentämään väkeä. Rajavartiolaivasta joudutaan luopumaan. Nyt kun Suomen viranomaiset näyttivät, miten toimitaan oikein tämän Eagle S -tankkeritapauksen yhteydessä, mieleni heräsi, tämä asia aivan erityisen vahvasti. Silloin kun kohtaamme esimerkiksi näitä hybridiuhkia, siellä ensimmäisenä vastaanottavana on poliisi ja Rajavartiolaitos. Pyydän, arvoisa pääministeri, ja pyydän hallitusta, että kun näitä menoja priorisoidaan, niin sisäisen turvallisuuden viranomaiset eivät jäisi ilman. Ne tarvitsevat tätä rahoitusta myös aivan yhtä lailla kuin Puolustusvoimatkin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio. — Kallio.

16.20 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sitaatti tuoreesta uutisesta. Yhdysvaltojen puolustusministeri Hegseth: ”Ukrainan rajojen palauttaminen vuoden 2014 tilanteeseen ja Nato-jäsenyys eivät ole realistisia tavoitteita.”

Viime viikolla itäisen Suomen ohjelma luovutettiin pääministerille. Ohjelman valmisteluajana näkyi jo vähän se nihkeä suhtautuminen alueelta tullessiin esityksiin, ja nehan, ikävä kyllä, karsiutuivat siitä lopullisesta ohjelmasta aika tarkkaan pois. Tämä toimetttömyys, ja kun viittaan vielä tuohon, mitä tässä lähialueilla, Ukrainassakin, on tapahtumassa, on entisestään syventämässä tätä taloudellista tyhjiötä itäiseen Suomeen. Vielä vaarallisempaa on sen myötä syntyvä turvallisuustyhjiö, ja edelleen tämä tarkoittaa huoltovarmuus- ja kokonaisturvallisuustyhjiötä. Täällä nostettiin hyvin esille tämä maatalous. Keskeinen toimiala näiden tyhjiöiden kannalta on maatalous, eliikkä suomalainen ruoka, ja se on keskittymässä kovaa vauhtia länteen, ja jos meillä ei ole hajautettua maataloutta, niin meillä ei ole kokonaisturvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Kysymys pääministerille: onko puoliväliriiheen tai ylipäätään tänä vuonna tulossa jotakin sellaista, mikä estää tämän itäisen Suomen tyhjiön syntymisen? [Puhemies koputtaa] Esityksiä on kyllä tarjolla — niistä ei ole pulaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.22 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri nyt meidän pitäisi erityisesti huolehtia maamme turvallisuudesta, hyvästä terveydenhuollosta, koko maan elinvoimaisuudesta ja saavutettavuudesta, mutta mitä me nähdään hallituksen politiikan seurauksena? Päivystyksiä suljetaan, työttömyys kasvaa, arki vaikeutuu ympäri maan, saavutettavuus rapautuu, ja uusia lapsiperheitä tipahtaa köyhyyteen yli 17 000.

Arvoisa puhemies! Suomi ansaitsee parempaa ja reilumpaa politiikkaa. Meillä Itä-Suomessa on juhlapuheita kuultu ja ohjelmia odotettu, mutta konkretia ja rahat uupuvat. Ymmärrystähän meille on paljon tarjottu, mutta konkretiaa ja rahaa odotellaan. Itä-Suomen asukkaat, yritykset ja nuoret, jotka haluavat rakentaa tulevaisuuttaan idässä, eivät saa tuntea olevansa hallituksen hylkäämiä. Korulauseiden aika on ohi. Nyt on konkretian aika.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

16.23 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän se hiukan lämmittää, kun pääministeri todella niin vuolaasti kehui tätä edellisellä kaudella tehtyä sote-ratkaisua. Olen sinänsä ihan samaa mieltä: mallista tuli aivan kehityskelpoinen. Ongelma onkin se, että te kieltäydyste kehittämästä sitä. Ei ongelma ole se, että hyvinvointialueilla on kannustin saada talouttaan tasapainoon ja uudistaa toimintaansa. Se ei ole ongelma. On ihan selvää, että tätä hyvinvointivaltiota ei museoimalla pelasteta. Mutta se on ongelma, että te suljette silmänne niiltä toimintaympäristön järjestyksiltä, joiden vaikutuksia ei tätä mallia valmistellessa aivan osattu ennakoida. Koronan jättämä hoitovelka, inflaation aiheuttama hintojen nousu ja palkkaratkaisut, joissa — aivan oikein — esimerkiksi hoitajat saivat lisää liksaa: nämä kolme seikkaa aiheuttivat sen, että hyvinvointialueet lähtivät tähän toiminnan uudistamiseen ja talouden tasapainottamiseen paljon pahemmalla takamatkalta, ja siksi, hyvä pääministeri, tämä lisäaika olisi tässä hetkessä tarpeen, jotta niitä säästöjä ei tehdä liikaa ja liian nopeasti sen kestävä ja pitkäjänteisen kehittämisen sijaan tavoilla, jotka tulevat pahimmassa tapauksessa paljon kalliimmaksi pitkässä juoksussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Honkasalo.

16.24 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Särähti korvaan, kun ministeri Grahn-Laasonen sanoi, että suomalaiset ymmärtävät nämä säästöt. Se ei pidä paikkaansa. Yli puolet kansasta tuomitsee hallituksen leikkaukset. Ja suomalaiset kyllä näkevät, kuinka epäoikeudenmukaista on se, että samanaikaisesti kun te leikkaatte massiivisesti pienituloisilta sekä toimeentulosta että palveluista, niin teillä kyllä löytyi sitä rahaa yksityiseen terveysbisnekseen: yli puoli miljardia ylikansalliseen sote-bisnekseen ja nyt sitten uusimpana tämä 65-vuotiaiden kokeilu, jota kovasti siellä kehuitte ja joka Lääkäriliiton mielestä on siis totaalisen epäonnistunut ja niin huono, että he kehottavat omia jäseniään, että tähän ei missään nimessä pidä lähteä mukaan. Koska teillä tulee ymmärrys siitä, että tämä ei ole se suunta, jolla suomalaista terveydenhuoltoa kannattaa kehittää, vaan että sen sijaan kannattaa laittaa ne resurssit sinne perusterveydenhuoltoon?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.25 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nykyhallitus on panostanut perusopetukseen ja erityisesti perusasioihin, ja korostamme lasten ja nuorten kehityksen mukaista pedagogiaa ilman ideologioita.

Perusopetusta vahvistetaan 200 miljoonalla eurolla. Lisätään matematiikkaa ja äidinkieltä kolme tuntia koulujen viikkoon. Oppimisen tukea on uudistettu, jolloin lapsia ja nuoria ohjataan heidän yksilöllisistä tarpeistaan lähtien. Samalla vähennetään opettajien hallinnollista työtaakkaa. Parhaillaan eduskunnan käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla rajoitetaan kännyköiden käyttöä koulupäivän aikana. Tämä on yksi perussuomalaisten koulutuspoliittisista kärkihankkeista. Lisäksi käsittelyssä on liikunnallisen elämäntavan lisääminen perusopetuslakiin. Kyse on suomalaisen kansanterveyden ja -talouden ennaltaehkäisevistä tukitoimista sekä oppilaiden kokonaisvaltaisen toimintakyvyn, hyvinvoinnin ja oppimisen tuesta. Varhaiskasvatuksessa otetaan käyttöön palvelusetelit, jotka antavat lisää valinnanvapautta perheille. Tki-rahoituksen tasoa on nostettu vaikeasta taloudellisesta ti-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

lanteesta huolimatta. — Kiitos, arvoisa hallitus, näistä panostuksista isänmaan ja äidinkielen puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen.

16.26 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee kasvua, muuten työllisyys ja talous eivät kehity. Pitkän aikavälin työkalut minusta hallituksella on kunnossa, ja he jatkavat sitä hyvää työtä, mitä Marinin hallitus teki: tki-rahoituksen tason nosto ja korkeakoulupaikkojen vahvistaminen.

Mutta sitten nämä nopeat kasvutoimenpiteet. Loppuviikosta ilmestyi pk-yritysbarometri, ja se kertoo aika hyvin siitä, että ne ongelmat, mitkä ovat olleet tällä hallituskaudella rakentamisen ja kaupan alalla, jatkuvat seuraavat 12 kuukautta. Suhdannenäkymäennuste on rakennusalaalla miinus 13, kaupan alalla miinus neljä ja investoinneissa miinus 13. Sitten kun otetaan siihen vielä Pohjois-Karjala, Kymi ja Etelä-Karjala, siellä ovat luvut miinus 30. Hyvä, että hallituksella on ohjelmia ja Murron ohjelman kautta, työryhmän kautta, 100 ehdotusta ja Itä-Suomeen 40, mutta pistäkää nyt, hyvänen aika, ne täytäntöön kevään budjettiriihessä. Ei tämä ohjelmatyö paljon lämmitä, [Puhemies koputtaa] jos ei toimenpiteitä ja rahoitusta näille saada. Pääministerille pitää kyllä antaa kiitos, että hän on Itä-Suomea kuullut tässä asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä edustaja Kokko ja sitten ministereitä.

16.28 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koen vielä näin kahden vuoden jälkeen olevani uusi kansanedustaja, ja siksi ehkä pitää kommentoida edustaja Wallinheimon käyttämää puheenvuoroa siitä, että jos edellinen hallitus on jotain tehnyt tai jättänyt ennen kaikkea tekemättä, niin miksi sitä ei silloin tehty, että nyt te syytätte samaa hallitusta siitä. Jotenkin tämä ajatusmalli siitä, että jos edellinen hallitus on tehnyt jotain väärin, niin pitääkö nykyhallituksen tehdä sitten se sama? Jotenkin tämä logiikka on minulle aina ollut tässä politiikassa näiden vuosien aikana vähän erikoinen — että me tavallaan menneisyyteen katsomalla jotenkin saamme rakennettua sitä tulevaisuutta paremmaksi.

Mutta, arvoisa puhemies, tässä kun katsoo kansantalouden lukuja, ennen kaikkea sitä talouden ja työllisyyden kehitystä, niin tuntuu siltä, että tämä jäävuori, josta nyt valitettavasti vain huippu näkyy edessä, saa hallituksen ainoastaan järjestelemään kansituoleja Titanicilla ilman, että tähän itse asiaan tultaisiin sen enempää panostamaan. Kun tässä on monia hyviä puheenvuoroja käytetty erityisesti nyt niitten kasvutoimien perään, niin kysyisin itsekini: koska oikeasti sitä työllisyyskehitystä saadaan parannettua [Puhemies koputtaa] ja talouskasvua luotua? Suhdanteisiin vetoamalla se ei ratkea, koska Eurooppa kasvaa samalla, kun Suomi näivettyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministereistä ovat pyytäneet puheenvuoron Multala, Essayah, Purra — selvä — ja sitten vielä Satonen. Kaikille 2 minuuttia tässä järjestyksessä. — Multala.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

16.29 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala: Arvoisa puhemies! Kiitos keskustelusta ja kysymyksistä.

Ihan muutama sana ensin asunnottomuudesta. On totta, että se on noussut. Häätöjen määrä on toki lähtenyt kasvuun jo ennen kuin esimerkiksi mitään muutoksia vaikkapa asuminen tai muuhun sosiaaliturvaan on tehty. Eli tässä on kyse paljon myös siitä, että pitkään jatkunut hintojen nousu ja yleinen taloudellinen heikko tilanne ovat vaikuttaneet tähän.

Ja siihen, onko meillä riittävästi sellaista asuntokantaa, johon me voisimme esimerkiksi asunnottomia pyrkiä sijoittamaan, vastaus on ehdottomasti kyllä. Kun meillä on 400 000 valtion tukemaa asuntoa, ARA-kantaa, ja asunnottomia on sen vajaa 4 000, niin silloin herää kysymys, kohdentuvatko nämä asunnot oikein ja tekevätkö myös kaupungit kaikkensa siinä, että vaikkapa heidän omissa yhtiöissään asukasvalinta on sellainen, että siellä huomioidaan se kaikkein eniten tarvitseva kohderyhmä ja erityisesti myös asunnottomat. Tämän vuoksi nyt on myönnetty lisärahoitusta siihen, että kaupungit yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa tukevat palveluiden saamisessa ja toisaalta niiden asuntojen saamisessa, ja tällä voidaan tarttua erityisesti tähän asunnottomuuden kovaan ytimeen eli pitkäaikaisasunnottomuuteen, joka on muuten edelleen laskenut, mikä on, totta kai, hyvä uutinen näinä taloudellisestikin vaikeina aikoina.

Sitten vielä näistä ilmastotoimista. Tämän kevään aikana valmistellaan energia- ja ilmastostrategia, jossa varmasti sitten linjataan vielä enemmän näitä konkreettisia toimia, jotka näkyvät hallituksen esityksinä. Se on tämän kevään työ. Se ilmastotavoite, mikä meillä on, on kunnianhimoinen ja haastava, mutta se, mikä meidän viestimme on kuitenkin koko ajan ollut myös Euroopan suuntaan, ja Euroopan komissiolta vahva, on se, että kyllä se Euroopan ja myös Suomen kilpailukyky jatkossa perustuu siihen, että meillä täällä päätöt vähenevät, meillä on saatavilla puhdasta, toimitusvarmaa energiaa, ja tätä työtä hallitus nyt jatkaa ja on tähänkin asti tehnyt.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi ministeri Essayah, 2 minuuttia.

16.32 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Andersson kysyi maatalouden tulevaisuudennäkymistä ja erityisesti näistä lainsäädäntöhankkeista, mitä tässä yhdessä ollaan tehty myöskin työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Eliikkä meillähän elintarvikemarkkinalain ykkösosa, johon sisältyy myöskin kilpailulakimuutoksia, on jo täällä eduskunnassa käsitelty. Se antaa elintarvikemarkkinavaltuutetulle riittäviä tiedonsaantioikeuksia sen suhteen, että hän pystyy tutkimaan, mikä tässä meidän elintarvikemarkkinaketjussa tällä hetkellä esimerkiksi tuottajan näkökulmasta on epäreilua. Tämä kakkososa, jossa sitten pureudutaan nimenomaan näihin sopimusjärjestelyihin ja toisaalta katsotaan myöskin tätä private label -kokonaisuutta, on tulossa vuoden 26 alussa eduskuntaan, ja sitä valmistellaan. Se vaatii jonkun verranikin taustaselvityksiä.

Tässä samanaikaisesti meillä myöskin EU-tasolla ollaan nyt tekemässä muutoksia, eliikkä epäterveitten kauppapapojen direktiivin, niin sanotun UTP-direktiivin, muutos on käsitteäkseni jo näinä päivinä annettu eduskuntaan ja siitä on eduskunnalle annettu U-kirje. Sitten on myöskin markkinamekanismiin liittyviä muutoksia, jotka tulevat ihan sieltä EU-ta-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

solta. Eli näitä hyvin samantyyppisiä asioita tehdään tällä hetkellä myöskin EU:n maatalouspolitiikassa, mitä me Suomessa hallituksena on ruvettu tekemään jo etupainotteisesti.

Sen lisäksi hankintalaki, joka kuuluu ministeri Satoselle, on käsittäkseni viikolla 37 tuossa eduskuntaan. Se on tällä hetkellä lausunnoilla. Siellähän on nostettu nyt muun muassa huoltovarmuus yhtenä sellaisena isona asiana, joka varmasti tulee myös omalta osaltaan vaikuttamaan.

Tässä kun meitä on paljon paikalla ihmisiä, jotka olemme mukana vaikuttamassa aluevaltuustoissa ja myöskin kunnanvaltuustoissa, niin muistetaan, että vaaditaan jokaiseen kuntaan, jokaiseen hyvinvointialueeseen hankintastrategia, jolla painotetaan sitä, että tuodaan se lähiruoka sinne lautaselle. Lähiruoka ja ne oman kylän perunat eivät pomppaa itseksensä sinne koululaisten lautasille, vaan siihen tarvitaan poliittinen tahtotila, joka lähtee hankintastrategiasta. Tätä toivon, että jokainen ehdokkaana oleva nostaisi vaalikampanjoissaan esiin. Tämä yhdistää varmasti puolueita niin vasemmalta oikealle kuin oikealta vasemmalle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

16.34 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa puhemies! Vastaan verotuksesta, mutta ensin korjaan kyllä puheenjohtaja Kaikkosen lausumaa siitä, että hallitus ei laittaisi uutta rahaa hyvinvointialueille. Tämä 2 200 miljoonaa ei ole mitään vanhaa rahaa. Se on todella kaikki sitä veroista tai velaksi otettua euroa, josta syystä esimerkiksi hallitus on vuosi sitten joutunut tekemään lisäsäästöjä, jotta olemme voineet nostaa hyvinvointialueiden rahoitusta. Jälkikätestarkistus, joka paikkaa rahoituslain mukaisia alijäämiä vuodelta 23, on tänä vuonna 1,41 miljardia euroa, jälkikätestarkistus, joka sinne pohjiin siis jää. Sen lisäksi palvelutarpeen kasvuun tulee melkein 250 miljoonaa lisää rahaa ja muihin korotuksiin pitkälti yli 700 miljoonaa lisää rahaa, [Antti Kaikkonen: Ne ovat indeksikorotuksia!] ja puhutaan 2,2 miljardista. En kerta kaikkiaan käsitä tällaista puhetta, että se ei olisi uutta rahaa. Meidän hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa merkittävästi tänä vuonna, ja se on juuri sitä samaa rahaa, mitä me käytämme mihinkään muihinkaan julkisiin palveluihin tai etuuksiin, tämä on hyvä huomata.

Kokonaisveroaste: Kuulkaa, se ei nouse tällä hallituskaudella verrattuna viime hallituskauteen. Tällä hetkellä se on maltillisesti laskemassa, ja olemme vasta hallituskauden puolivälissä. Me olemme kohdistaneet veronalennuksia pieni- ja keskituloisiin palkansaajiin. Kyllä, vuosi sitten jouduimme tekemään eläkeläisten verotukseen kiristystä. Tämä kohdistuu ainoastaan mediaanin korkeampaa eläkettä saaviin. Jos katsotaan eläkeläisten ostovoimaa, se heikkenee hyvin pienesti kaikkein korkeinta eläkettä saavilla. Ja muutenhan nämä indeksikorotukset kyllä ylittävät tämän maltillisen veronkorotuksen, mitä sinne tulee.

Samaan aikaan me olemme tehneet myös tulosopeutusta. Eli arvonlisäveron yleisen kannan korotus oli ehdottomasti meidän suurin toimemme, ja sitä on täällä moneen kertaan perusteltu. Onneksi oppositiopuolueissakin on ymmärretty tämän kokonaisuuden haastavuus, ja niinpä olen ymmärtänyt, että oppositiossa on laajasti hyväksytty tämäkin veronkorotus.

Ja aivan kuten tuolla jo edustaja Bergbom aiemmin totesi, niin opposition ei kyllä näillä tilastoilla, mitä teidän vaihtoehtobudjeteistanne ja täällä salissa esittämistänne vaatimuksista voidaan päätellä, kannata syyttää tätä hallitusta verojen korottamista, koska te tekisitte sitä itse huomattavasti enemmän.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja vielä ministeri Satonen, kaksi minuuttia.

16.36 Työministeri Arto Satonen: Arvoisa rouva puhemies! Ihan alkuun tähän edustaja Anderssonin hyvään kysymykseen, johon jo itse asiassa viittasi myöskin maa- ja metsätalousministeri: Hankintalaki on tosiaan parasta aikaa lausunnolla, ja yksityiskohdat tarkentuvat, mutta kyllä se on myös huoltovarmuuskysymys, että meillä kotimainen maatalous kannattaa myös normaaliaikana. Sen takia on kyllä ihan tarpeen tarkastella sitä, miten myöskin julkisissa hankinnoissa voitaisiin enemmän mahdollistaa nimenomaan kotimaiset hankinnat, toki niin, että noudatetaan tietenkin kaikkia EU-tason säännöksiä, mutta kuitenkin myöskin huomioidaan se asia, että kun Suomessa on tietyt tuotannolliset kriteerit, niin tämäntyyppisiä asioita myös katsotaan sitten hankintalain yhteydessä. Nämä yksityiskohdat tarkentuvat, ja itse asiassa tämä lain esittäminen tulee sitten jäämään seuraajalleni Marttiselle tarkemmin.

Ehkä sitten yksi ajatus vielä tässä, kun tässä taisi edustaja Kokko viitata tähän suhdanteeseen, että suhdanne ei ole samanlainen koko Euroopassa: No, ei se olekaan, mutta näissä maissa, jotka ovat tässä Venäjän naapurissa, se on kyllä aika samanlainen. Mutta tässäkin ei ole syytä kyllä mihinkään epätoivoon vaipua. Kun tässä olen harrastanut kotimaanmatkailua viime viikkojen aikana, niin olen kyllä nähnyt kaksi varsin erilaista tarinaa: Kun olin Lappeenrannassa, niin siellä puhuttiin siitä, että sen takia, että raja on kiinni, jää miljoona euroa päivässä kauppaa tekemättä. Mutta kun olin Lapissa, niin siellä taisi olla parhaimmillaan noin 50 lentoa päivässä eri puolille Eurooppaa, ja Lapin matkailu vetää aivan uskomattomia lukemia tällä hetkellä. Kun olin Kemin lumilinnassa, niin siellä oli 40 bussia pelkästään kansainvälisiä vieraita. Oulussa taisi nousta matkailu 27 prosenttia vuodessa. Eli lännessä on myös markkinoita, kun saamme päätä auki.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt jatketaan vielä jonkin aikaa tätä debattia, ja sitten ihan lopuksi vielä pääministeri ja ministeri Purra saavat... — Eli vain pääministeri sitten vielä tekee loppupuheenvuoron. — Mennään eteenpäin. Edustaja Kaikkonen.

16.39 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tästä kun on kerrottu, että tässä hallitus laittaa yli kaksi miljardia euroa soteen. Siis kysymyksessä on jälkikäteistarkistus ja indeksitarkistus. Ne perustuvat lakiin. Ne perustuvat lakiin, ja minä ymmärrän tämän niin, että lain mukainen indeksitarkistus on normaalitila. Jos indeksiä ei tarkisteta, niin kyseessä on leikkaus. Indeksien antamatta jättäminen olisi leikkaus. Tässä on näköjään tällaisista eri käsitystä, että panostaako hallitus nyt soteen vai leikkaako hallitus sotesta. Muistan, että tässä viikko kaksi sitten keskusteltiin siitä, leikkaako hallitus koulutuksesta vai panostaako hallitus koulutukseen, ja te, pääministeri, sanoitte, että koulutuksesta ei leikata. No, kävi sittemmin ilmi, että kyllä itse asiassa on leikattu. Kysytään nyt sitten teiltä, mikä teidän oma käsitys on. Oletteko te leikanneet sotesta vai ettekö ole?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Päivärinta.

16.40 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtman totesi tuossa ryhmäpuheessaan, että Suomi on viety väärään suuntaan monilla mit-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

tareilla. Taitaa tuo lause kertoa enemmän SDP:n mittareista kuin Suomen suunnasta. Nimittäin, jos ette ole huomanneet, ja tänäänkin moneen kertaan se on todettu, niin meidän talous on lähtenyt elpymään. Vienti on kasvussa, yritysten tilaukset ovat kasvussa ja investoinnit ovat kasvussa. Mutta SDP:n mittari ei värähdäkään. Miljardiluokan investointisuunnitelmia ympäri Suomen. Taitaa olla myös niin, että kansainvälisellä valuuttarahastolla IMF:llä on ihan eri mittaristo kuin SDP:llä. Nimittäin IMF kiittelee loppuraportissaan hallituksen talouspolitiikkaa, työmarkkinauudistuksia ja sopeutustoimia. Ja taatusti sen voi sanoa, että ainakin kokoomuksella on ihan eri mittaristo kroonisesti alijäämäisen, raskaasti velkaantuneen ja ikääntyvän Suomen korjaamiseksi. Se ei nimittäin tapahdu niin, että siirretään kaikkia välttämättömiä uudistuksia hamaan tulevaisuuteen, otetaan lisää velkaa [Puhemies koputtaa] ja sanotaan kaikille uudistuksille, että ”ei”.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.41 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on paljon lukuja käytetty. Käytän tässä VM:n omia lukuja työllisyysasteesta ja työllisyysasteen ennusteesta. Vuonna 23 työllisyysaste oli Suomessa 73,6, ja tämän VM:n joulukuisen ennusteen mukaan 2027 työllisyysaste on 72,9 eli alemmalla tasolla kuin hallituksen lähtiessä. Ja juuri kun täällä nyt sanotaan, että työpaikkoja syntyy, niin minä olen katsonut myös avoimien työpaikkojen tilastoja, ja ne ovat käytännöllisesti katsoen nolla, niitä ei juurikaan tällä hetkellä ole. Herää kysymys, milloin niitä työpaikkoja syntyy. Oma ennuste on, ettei synny kahteen vuoteen, että ollaan matalammalla tasolla kuin lähtiessä. Tästä on kysymys.

Se, mikä minua täällä erityisen paljon myös vaivaa, on se, että työllisyyden kasvun juurisyitä eli tuottavuutta, sitä sanaa, tässä salissa ei ole tänään juuri viljelty. Minä toivoisin, että kun hallitus miettii uusia keinoja, niin se puhuu tuottavuudesta ja osaamisesta, koska se on tuottavuuden juurisyitä, että se alue olisi [Puhemies koputtaa] täällä vahvemmin esillä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa.

16.43 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Velkasuhteen vakauttamiseen pyrkiminen on ensiarvoisen tärkeää, sitä ei voi liiaksi alleviivata, ja se, miksi hallitus siihen pyrkii, pitää selittää, avata kansalaisille moneen otteeseen ja laajasti. Oppositio sitä ei tee, koska se ei vastuuta kannan tässä suhteessa.

Tyttöjen ja naisten silpominen ja pakkoavioliitot, tämä hallitus nostaa nämä asiat rikoslakiin. Kunniaväkivalta on otettu esille, tästä kiitos ministeri Merelle ja koko hallitukselle.

Autoilu on elintärkeää pitkien etäisyyksien maassa. Autoilun kustannuksia on pidetty mahdollisimman alhaisina tämän hallituksen toimiessa. Olisi hyvä kerrata taas, mitä kaikkea tämä hallitus on tehnyt, jotta ihmiset pääsevät töihin ja hakemaan palveluita ja autoilemaan myös sieltä, missä ei ole julkista liikennettä.

Taksilakiin [Puhemies koputtaa] tehdään parannuksia, ja maatalouteen tulikin jo hyvä vastaus ministeriltä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

16.44 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te totesitte puheenvuorossanne, että hallitus aikoo pitää kiinni tavoitteesta taittaa velkasuhteen kehitys, vaikka se vaatii vaikeitakin päätöksiä, sillä se on välttämätöntä tulevaisuuden kannalta. Tulevaisuuden kannalta aivan välttämätöntä on se, että me teemme ilmastotoimia, ja kysynkin: aikooko hallitus pitää kiinni myös Suomen hiilineutraalisuustavoitteen ta?

Kerroitte puheessanne myös, kuinka talouspolitiikan arviointineuvosto ja IMF ovat kehuneet talouspoliittisia toimianne, ja nämä samat tahot nimenomaisesti ovat vaatineet hallitukselta parempaa ilmastopolitiikkaa, erityisesti nielujen vahvistamista ja siinä hintaohjauksen käyttöä. Me tiedämme, että mitä pidemmälle ilmastotoimia siirretään, sen kalliimmaksi se tulee, ja siksi on aivan välttämätöntä, että asioihin tartutaan nyt.

Maankäyttösektorin nielutavoite 2025 on karkaamassa, mutta me voimme tehdä paljon, jotta saavutamme tavoitteet 2030 ja 35. Oletteko te siihen valmiita?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

16.45 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suurin ero keskustan ja Orpon—Purran hallituksen politiikan välillä on suhtautuminen hyvinvointialueisiin ja tähän palvelujen järjestämisuudistukseen. [Sinuhe Wallinheimo: Eli rahaa on?] — Me haluamme, että pitkään valmisteltu uudistus toimii ja onnistuu, ja sen taakeena on riittävä rahoitus. — Hallitus on kurittanut kohta kahden vuoden ajan hyvinvointialueita ja niiden ihmisiä pakottamalla alueita jatkuviin uusiin leikkauksiin. Tällä tavalla te olette onnistuneet murentamaan ihmisten perusturvallisuuden tunnetta ja uskoa ylipääntensä hyvinvointivaltioon.

Hyväosaiset ihmiset hankkivat nyt kilvan yksityisiä terveysvakuutuksia, koska eivät halua käyttää alati kurjistuvia julkisia terveyspalveluja. Ahdingossa olevat julkiset palvelut tulevat jäämään huono-osaisille ihmisille. Arvoisa pääministeri Orpo, hyväksyttekö te tämän kehityksen, joka eriarvoistaa Suomea ja suomalaisia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

16.46 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitä näihin mitareihin tulee, niin ei se ole SDP:n keksintöä, että saldo työllisyyden hoidossa on miinus 70 000 työpaikkaa. Kyllä se on ihan tämän hallituksen omien toimien seurauksena. Eikä sekään ole SDP:n keksintöä, että Evan selvitys osoittaa, että tavallinen suomalainen maksaa palkastaan ja kulutuksestaan enemmän veroa kuin 10 vuoteen on maksanut tämän hallituksen toimien seurauksena.

SDP:n veropolitiikka on toisenlaista. Me olemme todenneet, että nyt olisi sen tavallisen suomalaisen aika. Vuorineuvokset voivat odottaa. Nyt on tavallisen suomalaisen aika. Kevennetään pieni- ja keskituloisten palkansaaajien, eläkkeensaajien verotusta, lisätään sitä kautta ostovoimaa. Autetaan pientä yrittäjää ja nostetaan arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa, eikä myöskään kotitalousvähennyksen kimppuun käydä, sillä se, jos mikä, iskee naisvaltaisiin yrittäjiin. Nämä ovat SDP:n ehdotuksia. Ja muuten Purra valitettavasti tästä jo lähti, mutta hänelle totean, että todellakin olemme vastustaneet tätä arvonlisäveron alempien kantojen nostoa, sillä nimenomaan se lyö kasvulle jarrua ja tekee lisää työttömyyttä.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti.

16.47 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvon puhemies! Kun hoitojonot lyhenevät, alueiden talous kääntyy ylijäämäiseksi. Hallitus toteuttaa terapiatakuun ja omalääkärimallin ja rakentaa työkaluja sote-palveluiden korjaamiseksi. Kun hyvinvointialueiden johtajat sanovat, etteivät alueet ole kriisissä, niin mikä on vasemmisto-opposition viesti? Että mikään ei ole hyvin, ratkaisuja ei ole, ja kaikki on kriisissä. Entäpä mikä on opposition viesti, kun talous ja vienti kasvavat, korot alenevat ja suomalaisten ostovoima paranee, ja kun maahan tulee miljardiluokassa datakeskus ja energiainvestointeja sekä teollisuuden tilauksia? No, viesti on sama, että mikään ei muka onnistu. Salin vasemman laidan vastaus kaikkeen on: Ei, ei ja ei. Mikään ei onnistu, ei me osata, ei me pystytä, kaikki meni. Miksiköhän hallitus ei ota ihan kaikkia opposition neuvoja annettuna? Voisikohan olla siksi, ettei tuollaisia luovuttajia voi päästää johtamaan tätä maata.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.49 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pienituloisten perheiden lasten kokemus perheen selviämisestä tavallisessa arjessa on heikentynyt. Lapset ja nuoret kertoivat Lapsen ääni -kyselyssä puutteista perusasioissa, kuten ravitsevasta ruuasta ja lääkkeistä. Perheissä on lasten kertoman mukaan jouduttu arjessa tinkimään ja nipistämään asumisesta, harrastuksista ja vapaa-ajan mahdollisuuksista. Lapsista osa kertoi, että ruuasta on pulaa. Ruuan vähyydestä ja yksipuolisuudesta raportoi useampi lapsi verrattuna edelliseen vuoteen.

Tällä hetkellä Suomessa elää köyhyydessä noin 120 000 lasta. Suomen sosiaali ja terveys ry:n laskelmien mukaan hallituksen indeksijäädytykset sekä työttömyysturvan ja asumistuen leikkaukset lisäävät pienituloisuutta merkittävästi. Näistä noin 17 000 on lapsia. Toimeentulotuen saajien määrän arvioidaan kasvavan 65 000 ihmisellä.

Arvoisa pääministeri, moni suomalainen kokee syystäkin, että tekemänne politiikka ei ole reilua, ja esimerkiksi ympäristöministeri on todennut, että asunnottomuus on lisääntynyt päätöstenne takia. Eikö olisi reilua, että tuettaisiin ja autettaisiin heitä, jotka apua tarvitsevat? Kysynkin pääministeriltä: tuoko tuleva puoliväliriihi lisää tuskaa pienituloisille vai toivoa paremmasta? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki.

16.50 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Edustaja Viitanen ja muutkin ovat nostaneet esille ostovoiman kasvattamisen, ja sitä tämä hallitus on tehnyt ja tekee jatkossakin. Meillä on tulossa työtulovähennykseen vielä lisäyksiä, ja se, totta kai, vaikuttaa ostovoimaa kasvattavasti. Talouskasvu yleisesti elpyy, inflaatio on hidastunut, EKP:n päätökset tukevat talouskasvuja. Sitten viennin kasvu etenkin palveluviennin osalta näyttäisi hyvältä. Investoinnit elpyvät, työllisyys kohenee, ja työttömyysaste laskee. Julkisen talouden alijäämä alkaa pienentyä, ja ilmeisesti myös kestävyysvaje on supistumassa.

Mitä tulee sitten taas tähän hyvinvointialueitten tukemiseen ja kustannusten kasvuun, saavatko hyvinvointialueet kustannuksia vastaavat tulot valtion budjetista, niin käytännössä käyttötalousmenotaulukossa on 27 kohtaa, joista palveluitten kysynnän kasvu on plus

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

240 miljoonaa, ja kaikkienensa mitoituksessa huomioon otetut muutokset ovat 1 620 miljoonaa. [Puhemies koputtaa] Indeksi on tästä 732 miljoonaa. [Puhemies koputtaa] Käytännössä kaikki pitäisi siis olla katettu.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.51 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyviä puheita on käytetty, mutta mitä tulee tähän Itä-Suomen ohjelmaan, joka on juuri tullut julkisuuteen, niin kun luin sen, olin kyllä todella ihmeissäni. Toivon, arvoisa pääministeri, että me saamme ihan konkreettisia investointipäätöksiä. Tuntuu suorastaan pahalta, kun näkee tämän vuoden politiikassa semmoisen ilmiön, että valtavia, isoja liikennehankkeita tulee tuonne läntiseen Suomeen ja sitten me saamme sympatiaa näissä itärajan asioissa, kun syynkin me kaikki tiedämme, ja sitten kun yritetään tätä yhtälöä sovittaa yhteen, niin sama kyyti jatkuu. Ei mitään apuja ole tullut.

Puhelinverkot purettiin pois — 3G kun lähti, meillä eivät puhelimetkaan enää toimi. Se on ihan vakava juttu, arvoisa pääministeri, kun siellä aluehälytyskeskukseen puhelua ei saa, jos vähän syrjäseudulla asuu. Esimerkiksi Kuopion lähellä on alueita, joilla ei puhelin toimi — 3G kun lähti, niin sinne ei 4G-verkko yllä kuin jonkun verran eikä 5G varsinkaan.

Olen sanonut monta kertaa, että kun te vieraillette siellä EU:ssa, niin ottakaa nyt, arvoisa pääministeri, vakavasti se puheeni, että itärajan valvontaan se aitaraha sieltä Leyenin miljardikassasta, jossa on vielä suomalaistakin rahaa paljon, miljardi sieltä tänne, niin saataisiin tuo itärajan valvontataso aivan uudelle vuosisadalle. Nykyiselläänhän se on vain siinä 200 kilometrin pätkällä, ja aika hyvä, kun saadaan tiet sinne kuntoon, mutta jos sitä emme laita kuntoon, niin se on kuin laiskanläksy, ellemme sitä hoida.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä edustajat Vigeliu ja Zyskowicz ja sitten vielä pari muuta, ja sen jälkeen sitten mennään...

16.53 Joakim Vigeliu ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka talous kasvaa, vienti elpyy, ostovoima kasvaa ja inflaatiokin on alhaisella tasolla, siitä huolimatta haluaisin oppositiolta pyytää malttia. Opposition puheenvuoroissa, joita tänään on pidetty, ollaan kovalla innolla oltu peruuttamassa säästöistä ja esitetty erinäisten nimenomaan säästötoimien ja jopa työmarkkinauudistusten peruuttamista ja keksitty uusia menokohteita. Mutta, hyvä oppositio, siitä huolimatta, että tulevaisuudennäkymät ovat tällä hetkellä vähän valoisammat, me ei eletä mitään kultaista nousukautta, koska meillä on edelleen alijäämäinen valtiontalous. Ei meillä ole tilanne, jossa jakovaraa olisi, vaan nimenomaan tässä tilanteessa myös teidän oppositiopuolueiden pitäisi kilpailla ja kilvoitella tämän hallituksen kanssa siitä, että te esittäisitte omia kohdennuksianne, miten valtiontaloutta tasapainotetaan teidän mielestänne reilummin. Se tarkoittaa, että teidän pitäisi rehellisesti tuoda esille, millaisia veronkorotuksia te tekisitte, miten te tekisitte säästöt reilummin ja mitä työmarkkinauudistuksia te olisitte valmiit tekemään [Puhemies koputtaa] — jos te siis olette sitoutuneita valtiontalouden tasapainotukseen. En tiedä, oletteko.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Zyskowicz.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

16.54 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraatit julkistivat kunta- ja aluevaaliohjelmansa, ja ainakin median valossa näytti oikein hyvältä. Demarit ovat huolissaan veroista, nimenomaan niin päin, että veroja tulisi alentaa. Aivan upeata. Kauas on tultu siitä, kun sosiaalidemokraattinen ministeri Kaisa Raatikainen lanseerasi, hipsuissa, rakastakaa verojanne -ajattelun.

Sitten demarit halusi kännykkäkieltoa kouluun. Loistavaa. Harmi, etteivät toteuttaneet sitä viime vaalikaudella.

Mutta varsinaisesti esillä oli tämä hoitoonpääsy, ja sehän on tosi tärkeätä ihmisille, mutta sitä en ymmärrä, että kun hallitus eilen toi esiin yksityiskohtia siitä uudistuksesta, jossa 65 vuotta täyttäneet pääsisivät yleislääkärin vastaanotolle varmasti ilman jonottamista, mikä olisi todella tärkeätä, niin eikös SDP:n kansanedustaja Lindén nähnyt siinäkin hyvin paljon pahoja asioita. [Eduskunnasta: Ja Lääkäriliitto!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten otetaan lopuksi vielä kolme kansanedustajista ja sitten kaksi ministerivastausta. — Räsänen, Joona, Tynkkynen ja Yrttiaho.

16.56 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Zyskowicz ihan oikein kyseli, että minkäs takia me emme täällä sosiaalidemokraateissa oikein luota tähän hallituksen eilen julkistettuun malliin. Muistelen, että silloin puolitoista vuotta sitten vastuuministeri käytti ihan samat perusteet silloisille toimenpiteille, että nyt kun näitä Kela-korvauksia tässä lisätään, niin kyllä, kuulkaa, julkiselta puolelta jonot katoavat ja ihmiset saavat hoitoa. No, miten kävi? Kävi niin kuin silloin sanoimme: ei auta, rahaa menee, hoitoonpääsy ei edisty. Nythän tästä me olemme käsittäakseni jo samaa mieltä, että vanhalla mallilla ei toiminut. Nyt te lanseeraatte uuden mallin, ja haluaisin kyllä hirveästi luottaa, että tämä nyt toimii, mutta kun kuuntelin, mitä eilen Lääkäriliitto totesi, niin Lääkäriliitto totesi, että tätä eivät kannata lääkärit eivätkä potilaat. Tämä oli siis huono malli lääkäreille ja potilaille, eli valitettavasti luotan tässä asiassa nyt, ainakin tällä hetkellä, vielä Lääkäriliittoon enemmän kuin maan hallitukseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.57 **Oras Tynkkynen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden tilasta on meillä yhteinen huoli, ja istuisi hallituksessa ihan mikä tahansa puolue, niin nämä samat haasteet siellä olisivat edessä ja niitten ratkaiseminen olisi hyvin vaikeaa. Ja sen takia, kun, pääministeri Orpo, te kutsuite oppositior ryhmät keskustelemaan talouden vahvistamisesta, niin me vihreissä vastasimme mielellämme tähän kutsuun myöntävästi.

Tulemme tässä kevään mittaan esittämään laajempia ratkaisuja talouden vahvistamiseksi, mutta tässä vaiheessa voi jo sanoa, että tulemme painottamaan erityisesti neljää kokonaisuutta: osaamisen vahvistamista, työhön johtavan maahanmuuton vauhdittamista, vihreän siirtymän investointien kotiuttamista ja talouden uudistamista ja uuden yrittäjyyden edistämistä.

Ja kun edustaja Hoskonen tässä edellä puhui hyvin Itä-Suomen tarpeesta, voin sanoa, että kun kiersin tuossa vähän aikaa sitten Kuopiossa, Iisalmessa, Pieksämäellä, Mikkeli-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

sä, Pyhtäällä, Kotkassa ja Haminassa, niin sieltä tuli hyvin vahva huoli Itä-Suomen elinvoimasta. Ja tässäkin asiassa toivon, että löydämme yhteisen sävelen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä edustaja Yrttiaho.

16.58 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Olen kysynyt useamman kerran, mikä on hallituksen linja ydinenergialain ydinräjähteitä koskevan 4 §:n muuttamiseen. En ole saanut mitään vastausta. Ydinaseiden kauttakulun sallimisen puolesta puhui muun muassa nykyinen presidentti Stubb vaalikampanjansa aikana. Puolustusministeri Häkkinen on antanut ymmärtää, että lakia voidaan tältä osin muuttaa. Uudessa puolustuselonteossa todetaan sivulla 43: ”Lainsäädännön tulee mahdollistaa joustava osallistuminen pelotteen osoittamiseen ja yhteisen puolustuksen toimeenpanoon erilaisissa tilanteissa yhdessä liittolaisten kanssa Suomessa ja koko liittokunnan alueella.” Viittaako selonteko ydinpelotteeseen ja ydinenergialain muutokseen? Eilen julkaistussa lainsäädäntösuunnitelmassa ydinenergialain muuttaminen on ajoitettu loppuvuodelle. Siinä todetaan: ”Ydinräjähdekieltä on tarpeen arvioida, mutta Nato-jäsenyys ei edellytä sen muuttamista.”

Ministerien lausunnot ovat olleet tässä asiassa ristiriitaisia. Arvoisa pääministeri, tul-laanko ydinenergialain muutosten yhteydessä esittämään muutosta ydinräjähteitä koskevaan 4 §:ään?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään ministerien vastauksiin. Ministeri Grahn-Laasonen on vielä pyytänyt puheenvuoron, 2 minuuttia, ja sen jälkeen pääministerille 5 minuutin loppupuheenvuoro. — Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.59 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus tuo esityksen, joka lisää 65 vuotta täyttäneiden suomalaisten perusterveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja valinnanvapautta, ja SDP sanoo tähänkin esitykseen ”ei”. [Ben Zyskiewicz: Käsittämätöntä!] Pidän sitä käsittämättömänä, kun etsitään nimenomaan täsmätoimia, joilla voidaan lisätä meidän eläkeläisväestön perusterveydenhuollon palvelujen saatavuutta. Tämä on lisää sen päälle, mitä meillä tänä päivänä tietysti tehdään arvokasta työtä hyvinvointialueilla.

Kun edellinen kritiikki, minkä edustaja Räsänen ja muut sosiaalidemokraatit esittivät, liittyi siihen, että Kela-korvauksien myötäkään kaikilla ei ole varaa käydä ja vain harvalla on varaa käydä siellä yksityislääkärin vastaanotolla, niin nyt tässä uudessa mallissa on terveyskeskusmaksun hinnalla, eli 28 eurolla, mahdollisuus käydä myös yksityisen yleislääkärin vastaanotolla. Haluaisin kuulla, mikä tässä mallissa on teidän mielestänne pielessä. [Joona Räsänen: Tämä kuulostaa kyllä erittäin hyvältä!]

Ja toinen kysymys, minkä haluaisin teille esittää, on se, onko teillä lähtökohtaisesti jotain sitä vastaan, että ihminen saisi myös vaikuttaa siihen, missä käy, missä häntä hoidetaan ja kuka hänen lääkäriinsä on, kuka hänen omalääkäriinsä on. Tämän mallin yksi vahvuus on siinä, että voi vaikuttaa myös omiin palveluihinsa ja oman lääkärin voi tässä mallissa myöskin valita.

Sitten teidän yksi kritiikkinne on ollut matkan varrella se, että Kela-korvaukset valuvat hintoihin. [Joona Räsänen: Me oltiin oikeassa!] Nyt tässä uudessa mallissa on tuotu hintakatto, jolla varmistetaan se, että tästä mallista hyötyvät nimenomaan asiakkaat eli potilaat.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

[Joona Räsänen: Tämäkin kuulostaa erittäin hyvältä! Vielä kun me uskottaisiin, että tämä toteutuu!] Eikö se kuulosta siltä, että se ratkaisi tämän ongelman, jota te olette kritisoineet? Mikä tässä oli vikana?

Arvoisat sosiaalidemokraatit, vastustatteko te 65 vuotta täyttäneiden suomalaisten perusterveydenhuollon hoitoonpääsyä vahvistavaa toimea? [Joona Räsänen: Me kannatetaan hoitotakuuta!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten pääministeri, loppupuheenvuoro, viisi minuuttia.

17.02 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! Koetan käydä nyt läpi useampia kysymyksiä. Ensinnäkin aloitetaan edustaja Hoskosesta. Kyllähän se, että puhelin toimii ja kuuluu kaikkialla Suomessa, on näitä perusasioita, jotka pitää laittaa ja saada kuntoon. Toivon, että tässä hallituskin osaltaan tekee töitä.

Mitä tulee itärajan aitaan, niin miljardi on tietenkin semmoinen hyvä, tuota [Hannu Hoskonen: Tavoite!] — tavoite. — Se on erittäin hyvä, mutta minä olen iloinen siitäkin, että hallitus aktiivisella toiminnallaan juuri sai 70 miljoonaa Euroopan unionilta — von der Leyenilta, jota käytettiin itärajaa katsomassa — aidan ja rajainfran rakentamiseen. Siinä edetään, ja katsotaan, jos saataisiin lisääkin.

No niin, sitten Itä-Suomeen, joka täällä monessa kohdassa vilahti. Minä toivoisin myöskin Itä-Suomen osalta, että vaikka se tunnelma siellä on vaikea, niin arvostettaisiin niitä asioita, joita on jo tehty tai ollaan tekemässä. Kuitenkin Itä-Suomen infraan on reilusti yli puoli miljardia. Fingrid-päätös on jättimäinen Itä-Suomeen tuleva päätös, että nyt kantaverkot vahvistetaan. Ne investoinnit eivät saa olla kiinni verkon kestävydestä. Me olemme luvanneet, vakuuttaneet, että lentoliikenteeseen haetaan ratkaisut. Erityisesti tässä on kyse silloin Joensuusta ja Kajaanista, jos Itä-Suomesta puhutaan.

Tohtorikoulutusohjelmat: Itä-Suomen yliopisto on erittäin tyytyväinen niihin ratkaisuihin, mitä on tehty. Rajaturvallisuus, kuten totesin, ja sitten se, että me saatiin valmisteluun EU-rahoitukseen tämä Itä-Suomen erityistuki. Viimeksi eilen olen puhunut siitä komission puheenjohtajan kanssa. Hän itse otti sen esille, että tähän täytyy löytää ratkaisuja. Sen lisäksi meillä on Itä-Suomi-ohjelma, ja edetään sen kanssa, eli siis paljon tehdään koko ajan.

No, edelleen sitten mennään eteenpäin. Edustaja Kaikkonen lähti ilmeisesti opiskelemaan sote-rahoitusta, koska jos hän sanoo, että ei ole uutta rahaa, niin on se, hyvänen aika, uutta veronmaksajien rahaa, tai veronmaksajien piikkiin otettua velkarahaa, jota hyvinvointialueille lisätään 2,2 miljardia. Ja vielä kerran sanon sen, että kun se on se alijäämä, joka jäi vajaaksi, että pystyttiin ne palvelut tuottamaan edellisenä vuonna, niin se lisätään ensin tälle kuluvalle vuodelle ja seuraavalle vuodelle, jolloin pikkuhiljaa sen kulut ja tulot saadaan tasapainoon. Ja nyt tänä vuonna jo 11 aluetta sanoi pääsevänsä tällä rahoituksella siihen positiiviseen tulokseen. Tämä pitää opiskella ja ymmärtää. Kaikkosen johdolla kouluun katsomaan, että miten tämä menee, niin se tilanne ei olekaan yhtäkkiä niin huonon näköinen. On totta, että sitten ovat ne alijäämät, jotka pitää kattaa, mutta kun päästään positiivisen puolelle, niin ne alijäämät alkavat sieltä purkautumaan, ja siinä työssä me tuetaan, eikä tehdä niin kuin demarit, että annetaan taas lisää aikaa. Me tuetaan, autetaan näitä alueita menemään eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Sitten tähän kasvuun. Siinä täytyy olla taas edustaja Lylyn kanssa samaa mieltä, että se voi perustua vain pohjimmiltaan suomalaiseseen osaamiseen. Ja kyllä, sieltä ammatillisesta aikuisten lisäkoulutuksesta on leikattu, mutta kokonaisuutena koulutukseen lisätään rahaa, ja nostaisin erityisesti nyt, kun puhutaan kasvusta ja osaamisesta, esille sen, että me panostamme perusopetukseen, että sieltä tulee hyvillä perustaidoilla varustettuja tyttöjä ja poikia, nuoria, toiselle asteelle ja he pärjäävät elämässään.

Ja sitten tutkimus, tuotekehitys ja innovaatiot — miljardi. Niistä kaikista hankkeista, mitä on lähdössä tällä hetkellä liikkeelle yliopistojen, korkeakoulujen, tutkijoiden ja yritysten yhteistyönä, tulee huikeita tuloksia. Väitän, että me tullaan hyötymään niistä tulevaisuudessa Suomessa, ja jo tänä päivänä.

No, sitten vielä ydinenergialaki. Se tulee, se on jo valmistelussa ja tulee eduskunnan käsittelyyn. En osaa riittävällä tavalla yksityiskohtia tässä lähteä avaamaan. Ilmastopolitiikan osalta hallitusohjelman kirjaukset ovat täyttä totta. Kevään aikana tullaan tekemään ilmasto- ja energiastrategia, jossa näihin asioihin päästään kunnolla paneutumaan.

Ja sitten vielä viimeisen minuutin uhraan tietenkin tälle kasvulle ja SDP:n haastolle. Nyt siitä 100 000 työllisestä. SDP:lle antaisin sellaisen pienen varoituksen, että tätä hallituskautta on kulunut nyt vajaa kaksi vuotta, reilu puolitoista vuotta. Tätä on vielä jäljellä runsaasti yli kaksi vuotta, ja kun minä oikeasti vakaasti uskon siihen, että ne merkit, jotka tällä hetkellä nähdään, johtavat siihen, talous lähtee voimakkaaseenkin kasvuun, varsinkin, jos ja kun me toivottavasti saadaan Ukraina rauha. Jälleenrakennus, toivon palaaminen Eurooppaan, meidän keskeisille markkinoillemme — tämä kasvu voi yllättää kaikki, ja silloin se tarkoittaa sitä, että työllisyys lähtee paranemaan. Siksi ei kannattaisi nyt maalata tässä vaiheessa täysin aukottomasti, että hallituksen työllisyys- ja talouspolitiikka on epäonnistunut. Koska nimenomaan ne on viritetty näin, että kun kasvu alkaa, niin meillä on palaset kohdallaan, ja esimerkiksi nämä kasvupanokset tukevat sitä samaa.

Sen sijaan SDP:n vaihtoehto — josta en edustaja Lylyä syytä — millä luodaan luottamusta, on tässäkin tilanteessa veroraippa yrityksille ja lisää velkaa veronmaksajien piikkiin, joka on kuitenkin sitten tulevaisuuden veronkorotus.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 211/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelijänä ministeri Multala.

Keskustelu

17.07 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä esitys on osa nettonollateollisuutta koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen kansallista toimeenpanoa. Nettonollateknologiat edistävät puhdasta energiasiirtymää. Nettonollateknologioita ovat esimerkiksi uusiutuvan energian teknologiat, akkuteknologiat, vetyteknologiat, hiilidioksidin talteenottoteknologiat ja sähköverkkoteknologiat. Nettonollateknologian valmistushanke voi olla esimerkiksi tuulivoimalan komponentteja tai akkumateriaaleja valmistavan tehtaan perustaminen.

Nettonollateollisuuden asetuksen tarkoittamaksi kansalliseksi yhteyspisteviranomaiseksi nimitettäisiin Itä-Suomen aluehallintovirasto. Valmisteltavan aluehallintouudistuksen myötä yhteyspisteviranomaisen tehtävä siirtyisi uudelle valtakunnalliselle lupa- ja valvontavirastolle vuoden 2026 alusta alkaen. Yhteyspisteviranomaisen tehtävänä on yhteensovittaa nettonollateknologian valmistushankkeiden lupamenettelyjä, auttaa hankkeen toteuttajaa ymmärtämään lupamenettelyjen kannalta merkityksellisiä hallinnollisia seikkoja sekä seurata lupamenettelyille säädettyjen määräaikojen noudattamista.

Esityksellä yhteyspisteviranomaiselle säädettäisiin valtuus tarvittaessa pidentää hankkeen lupakäsittelyjen määräaika nettonollateollisuuden asetuksessa säädettyjen kriteerien täyttyessä. Lisäksi yhteyspisteviranomaiselle säädettäisiin tehtäviensä hoitamiseksi tiedonsaantioikeus muilla viranomaisilla oleviin lupakäsittelyjä koskeviin tietoihin.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi strategisen aseman saaneille nettonollahankkeille annettavasta etusijasta. Aluehallintovirastojen tulisi antaa strategisia hankkeita koskevien lupahakemusten käsittelylle etusija suhteessa muihin ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisiin lupahakemuksiin. Strategiset hankkeet olisi käsiteltävä kiireellisesti myös muutoksenhakutuomioistuimissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelystä. — Ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.09 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Lakiesityksessä oleviin nettonollateollisuuden hankkeisiin joudutaan kohdistamaan sekä valtion että kuntien viranomaisten resursseja. Kun hallitus samaan aikaan säästää hallinnosta ja osoittaa sille uusia tehtäviä, vaikuttaa tämä todennäköisesti myös kuntien ja ympäristönsuojeluviranomaisten tehtävien lisääntymiseen. Kun samalla tai pienemmällä resurssilla joudutaan tekemään enemmän töitä, hidastaa se todennäköisesti muiden kuin näiden nettonollateollisuuden hankkeiden lupakäsittelyjä. Lakiesityksessä ei ole kuitenkaan riittävällä tavalla arvioitu näitä vaikutuksia kuntien viranomaisiin, kuten muun muassa Kuntaliiton lausunnossa todetaan.

Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön Luvat ja valvonta -palvelusta on pyritty kehittämään kattava lupien digitaalinen hakukanava. Sen kautta hakemukset ohjautuisivat oikeille viranomaisille ja tietojärjestelmiin. Hallituksen esityksen mukaan tätä Luvat ja valvonta -palvelua on tarkoitus hyödyntää myös nettonollateollisuuden hankkeiden mukaisessa seurannassa, tiedonvälityksessä ja asiointissa. Kuntaliiton lausunnossa todetaan, että palvelun rajapintaratkaisujen kehittäminen ja toteuttaminen kuntien järjestelmiin tulee tässä yhteydessä järjestää luvattulla tavalla, mutta siihen pitää osoittaa myös riittävä rahoitus. Edelleen Kuntaliitto toteaa lausunnossaan, että Luvat ja valvonta -hankkeen aiemmissa vaiheissa järjestelmäintegraatiota ei ole saatu toteutettua kuntien kannalta tarkoituksenmu-

kaisella tavalla. Kunnilla ei myöskään ole ollut saatavilla rahoitusta palveluun liittymiseen. Suora sitaatti Kuntaliiton lausunnosta: ”Luvat ja valvonta -hankkeen aiemmissa vaiheissa ratkaisuja, muun muassa integraatiota, ei ole saatu toteutettua kuntien kannalta taroituksenmukaisella tavalla. Haasteita on kuvattu ainakin Luvat ja valvonta -hankkeen väliarviointiraportissa, jossa on työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta toteutetun arvioinnin tulokset. Jos esimerkiksi käsittelyvaihetietoja lupahakemuksen käsittelytilanteesta joudutaan välittämään yhteyspisteviranomaisille manuaalisesti eli sähköpostilla tai kirjautumalla erilliseen portaaliin syöttämään tietoja, aiheutuu siitä työtaakkaa kunnan viranomaisille verrattuna siihen, että tiedot välittyisivät sujuvasti tietojärjestelmästä toiseen. Lisäksi turhaa työtaakkaa aiheutuu yhteyspisteviranomaisille.”

Arvoisa puhemies! Kuntaliitto pitää välttämättömänä, että Luvat ja valvonta -palvelun rajapintaratkaisujen kehittäminen ja toteuttaminen myös kuntien järjestelmiin järjestetään ja rahoitetaan kohtuullisessa aikataulussa valtion varoista. Tämä on keskeinen edellytys sähköisen asioinnin sujuvuuden ja yhden luukun käyttökelpoisuuden toteutumiselle käytännössä. Myös nettonollateollisuusasetus viittaa siihen, että jäsenmaiden tulee huolehtia toimivaltaisten lupaviranomaisten resursoinnista mukaan lukien sähköisen asioinnin edellyttämä resursointi.

Arvoisa puhemies! Vielä lopuksi, yksikään etusijalle päätyvä hanke ei saa päästä sinne ympäristön ja luonnon eikä varsinkaan paikallisen luontoon perustuvan elinkeinoelämän, elinkeinotoiminnan ja yrittäjyyden kustannuksella. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Krista.

17.13 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Niin kuin ministeri esitteli, tämä esityshän sinänsä on nyt vähän tämmöinen tekninen. Tässä määritellään tämä yhteysviranomainen, ja se on voimassa siihen asti, kunnes tämä uusi lupa- ja valvontavirasto tulee. Ehkä laajemmin tähän liittyen halusin esittää huolta siitä, että meillä on nyt aika paljon näitä erilaisia EU:stakin tulevia asetuksia, joiden perusteella tätä lupien sujuvoittamista halutaan tehdä — mikä on ihan perusteltua, kunhan ei samalla höllennetä lupia — ja näitä hankkeita, jotka menevät ikään kuin etusijalle. Niitä on tämän nettonolla-asetuksen myötä tulevia, siellä on RED kakkonen, siellä on tämä kriittisten mineraalien asetus. Nyt kysymys kuuluu, että jos näitä kaikkia ikään kuin priorisoidaan, niin rupeaa olemaan tilanne, että kaikki hankkeet ovat priorisointilistalla, ja silloin voi kysyä, onko se priorisointi todellakin aitoa etenkin, jos samanaikaisesti ei resursseista huolehdi. Ja sehän on tämä iso kysymys, miten lupahallinnon resurssit tullaan turvaamaan, kun näitä erilaisia hankkeita on ja kaikille haluttaisiin antaa tätä priorisointia.

No sitten tietysti toinen kysymys on tämä uusi lupa- ja valvontavirasto, joka todella on tulossa, johon nämäkin asiat sitten myöhemmin siirtyvät, kun nyt tässä väliaikaisesti tätä yhteyspistettä ollaan tämän lain mukaan tekemässä. Miten siellä tämä ympäristöön liittyvä yleinen etu tullaan järjestämään? Tämä on ollut se iso huoli. Samanaikaisesti, kun me mietitään lupien myöntämistä, on tietysti tärkeää, että lupaprosessit ovat sujuvia, mutta se ei todellakaan saa johtaa siihen, että lupia sitten höllennettäisiin. Siinä mielessä tämä ympäristöön liittyvän yleisen edun valvonta on äärimmäisen tärkeää, ja sen tulee olla osa tätä lupa- ja valvontavirastoa. Tästä olisin halunnut ministeriltä kuulla, miten tämä asia on hoidettu ja onko meillä takuu siitä, että tämä ympäristön yleinen etu siellä sitten huomioidaan riittävällä tavalla luvan myöntämisessä ja myös tietysti valvonnan osalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

17.15 Pauli Aalto-Setälä kok: Arvoisa rouva puhemies, kiitos! Tämä on todellakin, niin kuin tässä on jo todettukin, tekninen tarkennus täältä Suomesta ja meitä velvoittavaa lainsäädäntöä.

EU:ssa rakennetaan nyt nopeasti hiilineutraalia energiantuotantoa, ja on kyllä ehdottoman järkevää ja viisasta sitä täällä tukea. Tämä vaikuttaa siihen, että mitä tahansa hiilineutraalin edullisen energian tuottamiseksi tarvittavia komponentteja, osia tai laitteita tarvitaan, niin silloin saataisiin näille tämmöinen etusija lupamenettelyssä ja yksi viranomainen, joka nämä nopeasti ja järkevästi käsittelee.

Kun katsoo tätä lausuntomateriaalia, niin tämä nähdään laajasti varsin myönteisenä enkä löydä täältä juurikaan kritiikkiä. Tällä ehdotetulla säännöksellä ei myöskään ole mitään välittömiä ympäristövaikutuksia. Säätelystä on silti tärkeää muistaa, että ympäristön- ja luonnonsuojelun korkea taso ja laatu tässä palvelussa ja suomalaisessa viranomaistoiminnassa, ehkä jopa asiakasystävällisyydessä pitää olla kunnossa, että nämä kaikki hienot tavoitteet sitten käytännössä toteutuvat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jäntti poissa. — Edustaja Hoskonen.

17.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä olen todella hämmästynyt siitä — voisin kuvitella, että jos vasemmistohallitus maassa olisi, tällaisia byrokratian kasvatuspuheenvuoroja, näitä puheita, saisi kyllä kuulla joka päivä — että kokoomuslainen hallitus esittää valtavaa hallintobyrokratiaa lisää tämmöiseen vakavaan asiaan.

Kannattaa muistaa, arvoisat edustajakollegat ja myös ministeri, se, että me emme hallintoa kasvattamalla tee tähän maahan mitään muuta kuin lisää työttömiä. Kaikki se raha, mikä me tarvitaan tähän maahan... Juuri käydyssä keskustelussa, mitä pääministeri johti ansiokkaasti, tuli esille, että me tarvitsemme työpaikkoja. Meillä on tässä talossa puhuttu kymmeniä, jopa satoja kertoja siitä, että meidän on purettava byrokratiaa, lopetettava lupamenettelyä ja saatava yrityksille ne luvat investointeja varten nopeasti, ja nyt täällä käsitellään välittömästi tämän ansiokkaan avauskesustelun jälkeen sitä, miten ruvetaan tekemään lisää byrokratiaa.

Euroopan unioni on tekemässä sitä, mihin sillä ei ole mitään lupaa. Eihän Euroopan unionilla ole mitään asiaa Suomen metsiinkään. Valtavaa byrokratiaa rakennetaan koko ajan, ja tämän johtaa siihen, että pikkuhiljaa meidän metsäteollisuus surkastuu tästä maasta pois, ja sitä talouskurimusta ei siedä yksikään tässä salissa oleva kansanedustaja — ei varmasti siedä. Meiltä lähtee teollisuus, meiltä lähtevät työpaikat. Sitten leikataan eläkekeitä, sosiaaliturvaa, sosiaalipalveluita, terveystalvaeluita, kaikkia. Toivoisin hieman pidättyvyyttä ja järkeä tähän hommaan. Euroopan unioni työntää kyllä jalkansa joka oven väliin ja sitten kasvattaa byrokratiaa, eikä ole pitkä aika siihen hetkeen, kun sieltä tulee taas muuttaman tuhannen miljardin esitys, että yhteistä lainaa otetaan yhteisen puolustuksen rakentamiseen Eurooppaan. Miksi? Sitä varten, kun nämä maat ovat laiminlyöneet oman puolustuksen rakentamisen, ja nyt niitä suomalaisilla maksetaan.

Edellinen elvytyspaketti meni italialaisten keittiöiden korjaamiseen ja erilaisten julkisten muistomerkkien rakentamiseen, ja suomalaiset maksoivat kiltisti. Eihän ole mitään järjen hiventä enää tässä hommassa, kun työnnetään rahaa sinne sun tänne, ja sitten ihmetel-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

lään, minkä tautta Suomen talous menee alamäkeä, velka kasvaa, korot nousevat, työttömyys kasvaa ja palveluja leikataan. Jos tältä tieltä päästäisiin pois, niin olisin onnellinen. Mutta jos kerran kokoomuslainen hallitus tällaista esittää, niin olen minä vallan ihmeissäni, mutta saahan sitä nuori mies olla ihmeissään. Ei siinä sen kummempaa. Palataan asiaan vaikka huomenna.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri vielä vastata? Kaksi minuuttia paikalta vaikka.

17.19 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Joo, arvoisa puhemies, ehkä menee hieman pitkäksi, mutta yritän nyt nopeasti vastata näihin kysymyksiin.

Ensinnäkin edustaja Kalliolle: Juuri tätä tässä nyt ollaan kehittämässä, nimenomaisesti sitä, että Luvat ja valvonta -palvelukokonaisuus menisi kohti tätä yhden luukun mallia, jossa myös sitten hyödynnetään digitaalisia palveluita. Ja kuntien järjestelmien rahoitus taas sen sijaan on ollutkin iso kysymys, koska kuntia on todella paljon. Sen vuoksi nyt hallitus keskittyy laittamaan myös näitä valtion omia järjestelmiä kuntoon ja myös yhtenäistämään näitä menettelyitä. Sitten tämä laajempi resurssitarkastelu: Vaikka tässä toki on aville annettu tämä pienempi lisäresurssi, 40 000 euroa, niin sitten tämän laajemman menettelyn osalta resurssikysymystä tullaan tarkastelemaan, kun tämä lupa- ja valvontavirastoa koskeva hallituksen esitys tuodaan tänne. Tämä tehtävähän on tarkoitus tosiaan siirtää sinne, ja se virasto aloittaisi vuoden 26 alussa.

Sitten edustaja Mikkonen kysyi tästä yleisestä edusta: Sen valvonnan järjestelmistä huolehditaan tietysti osana tätä aluehallinnon uudistusta aivan asianmukaisella tavalla. Se on viranomaisen lakisääteinen tehtävä ja tulee lupaprosessissa tietysti huomioida. Myöskään tähän etusijamenettelyyn tässä hallituksen esityksessä ei sinällään tule muutoksia siihen, millä tavalla toimivaltaiset lupaviranomaiset näitä lupia sitten käsittelevät ja myöntävät, vaan niistä vaatimuksista edelleenkin pidetään kiinni.

Ja ehkä vielä sitten sen totean, että ehkä edustaja Hoskonen sen varmaan ihan hyvin tietääkin toki, niin kuin tässä jo edustaja Aalto-Setälä totesi, että tämä etusijamenettelyhän tulee sieltä Euroopan unionin lainsäädännöstä, ja sinällään tämän tarkoitushan on nimenomaan sujuvoittaa ja nopeuttaa näiden ikään kuin puhtaan energian tai puhtaiden hankkeiden luvitusta. Siihenhän tähtää myös tämä luvituksen suurempi muutos, jota me tullaan sitten tekemään tämän uuden valtakunnallisen lupa- ja valvontaviraston myötä. Silloin toivottavasti myös näitä etusijamenettelyjä siellä voidaan edelleen jatkaa ja myös resursoida, jotta sitten tämä viranomaisten kapasiteetti käsitellä myös näitä muita hakemuksia ikään kuin säilyy.

Mutta tässä kuitenkin pitää huomata se, että edelleenkin, kuten tähänkin asti, tämä yhteyspisteviranomainen ei ole käytännössä se, joka arvioi näitä edellytyksiä, vaan prosessi sinällään säilyy samana, mutta sitä yhteensovittamista tehdään ikään kuin yhden luukun kautta jatkossakin tässä yhdessä uudessa lupa- ja valvontavirastossa toivottavasti. Eli kysymyksessä on enemmänkin sujuvoittava ja nopeuttava lainsäädäntöhanke [Hannu Hoskonen: Hyvä!] kuin lisäbyrokratiaa tuottava lainsäädäntöhanke, ja sen vuoksi tätä nyt myös täällä edistämme, vaikka se toki meille myös EU:n lainsäädännöstä tulee tänne.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja sähkötoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 197/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Esittelijänä ministeri Multala. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.23 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön asettama älyverkkotyöryhmä laati toimenpide-ehdotuksia, joilla älykäs sähköjärjestelmä voi palvella asiakkaiden mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille ja edistää toimitusvarmuuden ylläpitoa. Hallituksen esityksen päätavoitteena on toimeenpanna vielä toteuttamatta olevia älyverkkotyöryhmän ehdottamia toimenpiteitä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan sääntelyä, jonka puitteissa sähköön vähittäismyyjät voisivat tarjota sähköön myynnin ja jakelun yhteislaskutusta. Yhteislaskutuksen piirissä olevan asiakkaan olisi helpompi saada kokonaiskuva sähkökustannuksistaan. Näin myös markkinoiden tarjoamat mahdollisuudet omaan sähköön hintaan vaikuttamiseen olisivat helpommin havaittavissa ja hyödynnettävissä asiakaskeskeisen vähittäismarkkinamallin tavoitteiden mukaisesti.

Sähkönjakelun hinnoittelurakenteita koskevan ehdotuksen tavoitteena puolestaan on yhtenäistää jakelupalveluiden maksurakenteita ja edistää tehomaksun käyttöönottoa. Esitys loisi kehyksen tarkemmalle sääntelylle, ja Energiavirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä eri maksukomponenttien rakenteista mukaan lukien tehomaksun kansallisista määrittämisperusteista.

Säädösehdotukseen sisältyvät jakelumaksukomponentit vastaisivat jo käytössä olevia maksukomponentteja. Tehomaksulla voidaan tehostaa jakeluverkon käyttöä ja siten säästää verkonhaltijan investointikustannuksia sekä asiakkaiden kuluja. Tehomaksulla jakelupalvelun kustannustenjakoa voidaan tuoda lähemmäs aiheuttamisperiaatetta. Tehomaksu vaikuttaa näin ollen kustannusten kohdentumiseen ja jakautumiseen asiakkaiden välillä, eikä se lisää verkonhaltijan asiakkailtaan keräämien jakelumaksujen kokonaissummaa.

Markkinapohjaista loppukäyttäjän kuormanohjausta koskeva sääntelyehdotus mahdollistaisi sen, että loppukäyttäjä valtuuttaisi palveluntarjoajan antamaan suoraan käskyt sähkömittarin kuormanohjausreleeseen kytketyn kuormansa ohjaukseen. Kellonaikaan tai kalenteriin sidottu sähkönkulutuksen aikaohjaus on käymässä vanhentuneeksi, kun sähköön tuotantorakenne muuttuu vaihtelevammaksi. Tällöin on tärkeää, että yhä suurempi osuus sähkönkulutuksesta voi reagoida sähkömarkkinatilanteeseen nopeasti ja joustavasti.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Edellä esiteltyjen älyverkkotyöryhmän ehdotuksiin perustuvien toimien lisäksi esityksellä pyritään turvaamaan kuluttajan asemaa sähkömarkkinoilla. Kuluttaja-asiamies teki vuonna 2021 työ- ja elinkeinoministeriölle aloitteen sähkömarkkinalainsäädännön kehittämiseksi. Aloitteeseen sisältyi ehdotus uuden sähköntuotantomaksun voimaantuloajan rajoittamisesta kolmeen kuukauteen. Esitetty etä- ja kotimyyntisopimuksen voimaantuloajan koskeva säännös estäisi sellaisten tilanteiden syntyminen, joissa voimaantuloa odottamaan jäänyt uusi sopimus ei enää muuttuneissa olosuhteissa tai uudessa markkinatilanteessa vastaisi kuluttajan tarpeita ja toiveita.

Lisäksi esitetään pantavaksi täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin säännös määräaikaisten kiinteähintaisten sähköntuotantomaksujen irtisanomismaksuista. Tapauskohtaisen, kuluttajansuojasääntelyyn pohjautuvan kohtuuttomuusarvioinnin rinnalla säännös antaisi irtisanomismaksujen tarkastelulle konkreettisen arviointiperusteen sekä ylärajan ja turvaisi näin ollen kuluttajien asemaa. Esitetyillä lainmuutoksilla pyritään toisaalta myös selkeyttämään voimassa olevaa sääntelyä.

Sähkömarkkinalain liittymisjohdon määritelmää esitetään muutettavan siten, että voimalaitosten yhteyteen sijoitettavat energiavarastot voisivat yksiselitteisesti hyödyntää voimalaitoksen liittymisjohtoa tai usean voimalaitoksen yhteistä liittymisjohtoa. Muutoksen odotetaan mahdollistavan nopeasti voimalaitosten yhteyteen toteutettavat energiavarastohankkeet.

Voimassa olevaa sääntelyä esitetään lisäksi selkeytettävän kohtuullisen verkkoonliittymisajan vaatimusten osalta. Kohtuullinen liittymisaika kantaverkossa ja suurjännitteisessä jakeluverkossa saisi ylittää 24 kuukautta ja jakeluverkossa kuusi kuukautta ainoastaan perustelluista syistä.

Esitykseen sisältyy lisäksi direktiivien täytäntöönpanotoimia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten puhujalistaan. — Edustaja Strandman.

17.27 Jaana Strandman ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Arvoisa ministeri! Yksi tärkeä osa käsittelyssä olevasta sähkömarkkinalain muutoksesta ovat muutokset sähkömarkkinoiden suuriin hinnanvaihteluihin. Esimerkiksi vuoden 2022 talvella sähkön hinta oli jopa kaksi euroa kilowattitunnilta yksittäisinä päivinä ja kiinteitä sähkösopimuksia myytiin 40 sentin kilowattituntihintaan. Näistä sähkösopimuksista on sittemmin ollut kuluttajilla hankaluuksia päästä eroon, tai niistä eroamiseen liittyvät maksut ovat olleet kuluttajille ylisuuria. Tämän lakiesityksen tarkoituksena on mahdollistaa kuluttajille parempia mahdollisuuksia sopia sähkösopimuksien purkamisesta ja laittaa raja-arvoja ylisuurille sopimuksenpurkusakoille.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tekee näitä merkittäviä toimia kuluttajan suojaamiseksi, mutta juurisyy näille ongelmille on jossain muualla. Suomi ja Eurooppa ovat täysin tietoisesti menneet mukaan Euroopan päästökauppajärjestelmään. Tämän järjestelmän takia meillä on tehty stabiilista ja halvasta energiantuotannosta ylihinnoiteltua ja epästabiilia. Fossiiliset polttoaineet ja turve on keinotekoisesti tehty kalliiksi tai jopa kannattamattomiksi. Turvetta tulemme tarvitsemaan huoltovarmuutemme turvaamiseksi nyt ja jatkossa. Näiden tilalle on tullut näennäisesti halpaa tuulivoimaa ja aurinkovoimaa. Valitettavasti nämä uusiutuvat ovat todellisuudessa kalliita ja ovat osoittautuneet myös erittäin epästabiileiksi energiantuotantomuodoiksi. Edellisen hallituksen tekemät päästökaupat ovat luo-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

neet ylihinnoitellut ja vaihtelevat sähkömarkkinat ja nyt pakottaneet hallituksen tekemään tämänkin laastaripaikkauksen markkinoihin. Päästökaupan hinta lävistää meidän koko yhteiskunnan aina sähköstä lämmitykseen ja liikkumisesta ruokaan. Tällä lainsäädännöllä näiden päätösten ongelmia pyritään paikkaamaan.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä ongelma on klassista julkisen hallinnon toimintaa: suoraan päätä yritetään korjata jotain ongelmaa, tehdään lainsäädäntömuutoksia eli tässä tapauksessa päästökauppajärjestelmä. Järjestelmä aiheuttaa epästabiileja sähkömarkkinoita, ja nyt teemme lainsäädäntöä korjaamaan tätä ongelmaa. Mitään näistä ei olisi tarvinnut tapahtua, ja mihinkään näistä ei tarvitsisi oikeasti käyttää aikaa ja energiaa. Liian kunnianhimoiset ilmastotavoitteemme ovat vaikeuttaneet kilpailukykyämme. Kokonaisuus ja eri vaikutusarvioinnit tulisi huomioida niin Suomen kansalaisten kuin yrityksiensäkin näkökulmasta.

Kevään aikana tullaan tekemään ilmasto- ja energiastrategia, jossa näihin asioihin tullaan paneutumaan huolellisesti ja maamme edun mukaisesti sekä myöskin yksittäisten kansalaisten arjen kustannukset huomioiden. Kuluttajan asema tulee turvata. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Mikkonen, Krista.

17.30 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Vähän hämmästelін tuota edellistä puheenvuoroa. En tiedä, olikohan edustajalla tiedossa se, että nimenomaan Suomessahan on Euroopan halvin sähkö, ja nimenomaisesti se, että me olemme päässeet irti fossiilisista nopeampaan tahtiin kuin muu Eurooppa, on ollut tähän syy, ja tietysti päästökauppa on ollut hyvä ajuri. Ja juuri sen takia, että meillä on Euroopan halvin sähkö, myös puhtaan energian investorit ovat kiinnostuneita Suomesta, eli siinä mielessä nimenomaan tämä on ollut edellytys siihen, että meidän kilpailukykyämme on parantunut.

Mutta sitten tähän lakiesitykseen ja näitten joustojen tärkeydestä: On todella hyvä, että näitä joustoja tuodaan ja helpotetaan niiden käyttöä, sillä kun me tiedämme, että meidän täytyy irrottautua fossiilitaloudesta, se tarkoittaa lisää uusiutuvan energian investointeja. On arvioitu, että määrä pitäisi noin kolminkertaistaa 20-luvun aikana, mutta samanaikaisesti meidän pitäisi tuplata meidän energiatehokkuus ja energiansäästö, ja siinä nämä joustot ovat aivan elintärkeässä roolissa. Me muistamme, kuinka korona-ajan jälkeen ja energiakriisin jälkeen, kun energian hinta oli korkealla, oli aivan valtava määrä sitä potentiaalia, miten energiaa pystyttiin säästämään, ja myös tämä joustojen käyttömahdollisuus, kun se oli hinnoiteltu, oli äärimmäisen tehokasta, ja niin yritykset kuin kuluttajatkin käyttivät näitä. Nyt näitä mahdollisuuksia on oleellista ja tärkeää lisätä, ja sen takia on oikein hyvä, että tämäkin lainsäädäntö on tänne tuotu.

Kun todellakin mietitään meidän sähkömarkkinoita, niin se on tietysti nyt jo edullista. Meillä on Euroopan halvinta sähköä, mutta se haaste tulee siitä, että se hinta saattaa vaihdella, ja siihen on paljon keinoja puuttua, ja näiden joustojen lisääminen ja niiden mahdollistaminen on tärkeää. Itse ajattelen, että myös energiayhtiöiden, sähköyhtiöiden pitäisi tuoda kuluttajille tarjolle monipuolisemmin niitä paketteja. Meillä on tietysti nyt pörssisähkö, sitten meillä on kiinteä sähkö, mutta olisi hyvä, että meillä olisi myös senttyyppeisiä sopimuksia, joissa olisi tietty katto ja lattia, ja silloin kuluttaja pystyisi saamaan pörssisähkön heilahtelusta tiettyä hyötyä mutta pystyisi ikään kuin varmistamaan, että se ei koskaan mene liian korkeaksi. Toisaalta sitten ei koskaan saisi niitä miinushintojakaan, mutta sil-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

loin myös paremmin pystyisi suunnittelemaan, niin tietäisi sitä sähkölaskun suuruutta. Toivon, että myös tätä vuoropuhelua aktiivisesti ministeri kävisi sinne energiayhtiöiden puoleen ja tällaisia elementtejä saisimme lisää markkinoille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.33 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Kiitoksia ministerille asian esittelystä.

Se, minkä takia otin tämän puheenvuoron, on se, että ihmettelin samaa edustaja Strandmanin puheenvuorossa, sitä, että hän loi kuvan, että sähkön hinta olisi meille tällä hetkellä haasteellinen. Näinhän ei ole. Sen sähkön hinnan kanssa kyllä me pärjätään, mutta varsinkin tuolla maakunnissa tämän sähkön siirtohinnan kanssa me emme kyllä tule pärjäämään, rouva puhemies. Meilläkin Kainuussa sähkön siirtohintaa, pelkästään perusmaksu kuukaudessa, nyt nousi itse asiassa vuodenvaihteessa. Me maksetaan 40 euroa pelkästään pelkkää perusmaksua ja siihen päälle vielä se kilowattituntihinnan siirtohintaa, joka on minun mielestäni aika kohtuuton — kun ajatellaan, että kuitenkin siellä maaseudulla vielä elämää on ja halutaan tulevaisuudessakin siellä olla ja elää — varsinkin näille vapaa-ajan asukkaille, mökkiläisille. Vaikka siellä ei olisi minkäänlaisia sähkökäyttöä, niin joka kuukausi se 40 euroa sitten maksetaan.

Mukava kuulla, että tämä älyverkkotyöryhmä loppuraportissaan tuo näitä toimia ja nyt hallitus tähän puuttuu. Mutta toivoisin älyä sitten myös tulevaisuudessa siihen, että näitä kohtuuttomia sähkön siirtohintoja tuolla maakunnissa pystyttäisiin alentamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ministeri vielä vastata? Kaksi minuuttia.

17.35 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näissä puheenvuoroissa käsiteltiin paljon muitakin asioita, jotka eivät varsinaisesti suoraan liity tähän esitykseen, mutta kiitos toki evästyksistä. Niitä jäädään totta kai miettimään, ja on totta kai hyvä, jos myös energiayhtiöt ja sähkönmyyntiyhtiöt pohtivat näitä omia tuotteitaan. Mutta tämmöinen hintaputkiajatteluhan on myös sellainen, että siinä yleensä sitten osittain sitä riskiä ikään kuin siitä hinnanvaihtelusta siirretään sitten kuluttajalle, ja voi olla, että jos kuluttaja sellaista on valmis ottamaan, niin sellaisia myös sitten tuodaan.

Mitä tulee esimerkiksi edustaja Kettusen pitämään puheenvuoroon, niin tämä osaltaan tuo sitä ratkaisua siihen, että ainakin se hinnoittelu olisi sitten läpinäkyvää, jos tämmöinen yhteislaskutusmahdollisuus tuodaan, jolloin kuluttaja näkisi helpommin sen, millä tavalla se sähkönsiirto ja toisaalta sitten se sähkönkulutus, jotka voivat tulla esimerkiksi eri yhtiöiltä, ikään kuin suhtautuvat toisiinsa ja miten voi itse myöskin näihin edustaja Mikkosen peräänkuuluttamiin joustoihin vaikuttaa paremmin, kun näkee sen koko sähkölaskun kokonaisuuden.

Mutta totta kai nämä siirtohintakysymykset ovat paljon puhuttavia, ja niihin toki on tuotu jo siinä mielessä kohtuullistamista, että kun näitä investointeja tehdään, niin niitä pitää tehdä kustannustehokkaasti, mikä sinällään ikään kuin varmistaa sitä, että nämä siirtohinnat eivät voisi kohtuuttomasti nousta. Mutta tietenkin se on selvää, että Suomen kaltaises-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

sa maassa, jossa myös on välillä erilaisia myrskyjä ja muita, maksaa sitten osaltaan sekin, että tehdään tätä säävarmaa sähkönsiirtokapasiteettia.

Sinällään tässä esityksessä oli monia yksittäisiä, pienempiä ja suurempia kokonaisuuksia, joista monet perustuivat todellakin tämän älyverkkotyöryhmän ehdottamiin toimenpiteisiin, ja näitä tässä nyt toimeenpannaan. Niillä osaltaan pyritään nyt sitten mahdollistamaan myös meidän energiajärjestelmän ja sähköverkkojen parempaa toimintaa ja kuluttajien parempaa tietoisuutta niiden toiminnasta ja myöskin sähkön hinnoista.

Ehkä sen tähän loppuun vielä sanon, että todellakin on näin, että Suomessa tällä hetkellä sähkön hinta on Euroopassa toiseksi alhaisinta Ruotsin jälkeen, mutta vaihtelu on toisaalta sitten hyvinkin suurta. Tämä on juuri se meidän haasteemme, että meillä on todella paljon nyt sääriippuvaista tuotantoa, aurinko- ja tuulivoimaa, ja sitä syntyy edelleen jatkossakin. Kun me hallituksessa ajattelemme, että Suomi haluaa olla puhtaan energian suurvalta ja houkutella tänne investointeja, jotka sitten käyttävät sitä puhdasta energiaa, niin meidän on jatkuvasti myös pohdittava sitä, miten me voimme lisätä säätömahdollisuuksia ja kulutusjoustoja, mutta samaan aikaan me tarvitsemme myös lisää sitä vahvaa perusvoimaa, jota on saatavilla säästä riippumatta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ystävyyden puistosta annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 203/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohlien jälkeen. — Tässäkin esittelijänä ministeri Multala. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

17.38 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitys Ystävyyden puistosta annetun lain muuttamisesta liittyy hallituksen tavoitteeseen julkisen talouden tasapainottamisesta ja valtionhallinnon sopeutustoimiin. Puiston luontokeskus Petolan ja tutkimuskeskuksen toiminta ja käyttö on vähäistä mutta ylläpito-kustannukset korkeat.-

Esityksessä ehdotetaan Ystävyyden puiston laista kumottavaksi puiston henkilöstöä sekä opastus- ja tutkimuskeskusta koskeva 6 §. Tavoitteena on mahdollistaa puiston luontokeskus Petolan ja tutkimuskeskuksen toiminnan päättäminen ja myynti Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnasta ja saavuttaa näin kustannussäästöjä. Lisäksi esityksessä päivitettäisiin Ystävyyden puiston perustamistarkoitus poistamalla siitä vanha maininta

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Suomen ja Neuvostoliiton välisen yhteistyön edistämisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2025.

Ystävyyden puisto on perustettu omalla laillaan vuonna 1990. Puisto koostuu viidestä valtion luonnonsuojelualueesta Kuhmon kaupungissa ja Suomussalmen kunnassa. Ystävyyden puisto on Suomen puoleinen osa vuonna 1990 Suomen ja Neuvostoliiton välillä solmittua valtiosopimusta ystävyyden luonnonsuojelualueesta. Ystävyyden puistosta annetussa laissa säädettiin puiston ylläpitoon ja tutkimukseen tarvittavasta henkilöstöstä sekä opastus- ja tutkimuskeskuksen perustamisesta Kuhmon kaupunkiin. Luontokeskus Petola ja Ystävyyden puiston tutkimuskeskus rakennettiin Kuhmoon valtion varoin vuonna 1993. Keskus ja puiston työpaikat korvasivat eduskunnan edellyttämällä tavalla Kuhmon kaupungille alueiden suojelusta aiheutunutta metsätaloustyöpaikkojen vähenemistä alueella.

Metsähallituksen luontopalvelut on vastannut luontokeskus Petolan toiminnasta ja kiinteistön rakennusten ylläpidosta. Tutkimuskeskuksen toiminnasta on puolestaan vastannut Suomen ympäristökeskus Syke. Vuosituhannen taitteessa luontokeskuksen ja tutkimuskeskuksen toiminta oli aktiivista. Nyt, noin 30 vuotta perustamisen jälkeen, tilanne on kuitenkin muuttunut. Luontokeskus Petolan käyntimäärät ovat vähentyneet, ja keskus on vähäisen kysynnän vuoksi pääosan vuodesta kiinni. Venäjän hyökkäyssodan myötä myös kaikki tutkimusyhteistyö Venäjän kanssa on jäädytetty. Rakennuksista luopuminen on perusteltua niiden vähäisen käytön ja käyttötarpeeseen nähden kalliin ylläpidon vuoksi.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoituksen vähentyessä Metsähallituksen on karsittava hallinnassaan olevien rakennusten määrää, jotta resurssit riittävät niiden hoitoon. Luontokeskuksen kiinteistöstä luopuminen toisi Metsähallitukselle arviolta noin 1,5 miljoonan euron kustannussäästön seuraavan kymmenen vuoden aikana rakennusten ylläpito- ja investointikuluista. Myös Syken kustannukset pienenisivät noin 55 000 euroa vuodessa keskuksen vuokratuloista.

Esitys ei toisi muutoksia Ystävyyden puiston luonnonsuojelualueisiin. Ystävyyden puiston suojelualueet muodostavat yhteensä yli 25 000 hehtaarin laajuisen, meillä Suomessa valtakunnallisesti arvokkaan metsä-, suo- ja järviluonnon kokonaisuuden. Alueet turvaavat myös Suomen alkuperäislajistoon kuuluvan metsäpeuran keskeisiä elinympäristöjä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi puhujalistaan. — Edustaja Mikkonen, Krista.

17.42 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä lakkautuspäätöshän johtuu niistä säästöistä, mitä Metsähallitukseen on tehty ja Metsähallituksen luontopalveluihin — eikä tämä todellakaan ole ainoa, vaan kansallispuistojen, luonnonsuojelualueiden retkeilyinfraa on purettu merkittävästi. Juuri tänään uutisista olemme saaneet kuulla, kuinka luontokeskuksia suunnitellaan nyt suljettavaksi Hossan, Kilpisjärven, Seitsemisen ja Teijon kansallispuistoista sekä Liminganlahden luonnonsuojelualueelta, joka on tunnettu linnustostaan ja tällainen lintujen seurantapaikka. Samanaikaisesti kuitenkin hallitus hallitusohjelmassaan kertoo, että se haluaa edistää luontomatkailemista, ja tämä on tietysti varsin nurinkurista. Tietysti sitten jos me mietitään nyt tätä, mistä puhutaan, Petolan sulkeminen tai sitten Hossan kansallispuiston luontokeskuksen tuleva sulkeminen, niin se on nurinkurista myös siihen nähden, että hallitus on luvannut huolehtia Itä-Suomen elinvoimasta nyt, kun itäisen Suomen toimintaympäristö on valtavasti muuttunut. On nostettu yhdek-

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

si kehittämiskohteeksi luontomatkailu, ja nyt sitten samanaikaisesti suljetaan näitä paikkoja, jotka siellä ovat olemassa olevia luontomatkailun edistämiseen tarkoitettuja.

Tämä Hossan kansallispuistohan oli Suomen 100-vuotisjuhlalahja, ja kansallispuistossa on todellakin käyty, ja siellä on valtavasti kävijöitä. Sillä on ollut matkailullisesti tosi iso merkitys, ja nyt tämä luontokeskuksen sulkeminen sieltä on kyllä valitettava isku. Kaiken kaikkiaan kyllähän nämä säästöt Metsähallituksen luontopalveluista ovat varsin kurja arvovalinta hallitukselta, kun samanaikaisesti me tiedetään, että luonnossa liikkuminen on lisääntynyt, kansallispuiston kävijämäärät ovat lisääntyneet ja yhä useampi on aloittanut retkeilyn, ja sillä on myös kansainvälistä matkailumerkitystä. Ei ole tietysti kysymys vain siitä luontokokemusten saavutettavuudesta, jossa luontokeskuksella on iso merkitys, vaan se on myös turvallisuuskysymys, koska sinne kun lähdetään retkelle, niin luontokeskuksestaahan saadaan se viimeinen tieto siitä, onko jossain tulvia, onko jossain mahdollisesti polku poikki, kun on puita kaatunut, tai jotain näin. Ja jos me mietitään varsinkin näitä kohteita, missä käy paljon ulkomaalaisia matkailijoita, vaikka siellä Kilpisjärvellä, niin jos se luontokeskus suljetaan, eivät he tunne niitä olosuhteita. Ja myös suomalaiset kokeneet ja aloittelevat retkeilijät tarvitsevat sen informaation, niin että tämä on myös turvallisuuskysymys. Sen takia todellakin toivon, että kaiken kaikkiaan nyt hallitus miettisi uudestaan sitä luontopalvelun rahoitusta ja estäisi sen, että näitä luontokeskuksia ryhdytään nyt laajemminkin sulkemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.45 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Niin, tämä lakiesitys koskee omaa kotikaupunkiani Kuhmoa. Kiitoksia ministerille asian esittelystä. Mutta ihan ensimmäiseksi täytyy todeta, että harmittaa suunnattomasti, että tällainen säästölaki tänne eduskuntaan edes tuodaan — 1,5 miljoonaa euroa säästöä kymmenen vuoden aikana. Ja tosiaan Suomen ympäristökeskuksella on työpaikkoja kyseisessä luontokeskus Petolassa, minkä lakkauttamisesta nyt käydään keskustelua 6 §:n kohdalla; Suomen ympäristökeskuksella on kaksi työntekijää kyseisessä luontokeskuksessa.

On juurikin niin kuin tässä edustaja Krista Mikkonen edellisessä puheenvuorossa totesi, että kyllä tämä kyseinen lakiesitys on ristiriidassa hallitusohjelman ja hallituksen puheitten kanssa. Kun pitäisi itäiseen Suomeen saada toimeliaisuutta ja pitää olemassa olevat valot palamassa, niin nyt käy niin, että näitä työpaikkoja ajetaan sieltä itäisestä Suomesta pois, ja pahimmassa tapauksessa ne työpaikat ohjautuvat muualle.

Mutta, puhemies, ehkä se isoin asia on se, että jos puolitoista miljoonaa on tämä säästö kymmenen vuoden aikana, niin kun katselin tuossa historiankirjoja, niin 20 vuotta sitten tämä kyseinen luontokeskus sai 1,14 miljoonaa euroa keskuksen kehittämiseen niin, että se luontokeskus vaihtoi toimintansa suurpetotietokeskukseksi. Siihen aikaan löytyi rahoitusta kyseiseen toimintaan, mutta nyt tällä lain muuttamisella tämä toiminta ajetaan alas.

Puhemies! Myös siitä näkökulmasta tämä on tuotava esille, että kun aikoinaan tämä asia on kirjattu lainsäädäntöön, niin se on kirjattu sinne sen vuoksi, että saadaan kompensatioita niistä menetetyistä alueista, jotka menivät tähän luonnonsuojelun alaisuuteen ja luonnonsuojelupuiston alaisuuteen. Metsähallituksella on tänäkin päivänä iso aluetaloudellinen vaikutus Kuhmossa ja itäisessä Suomessa. Valtion maiden pinta-ala pelkästään Kuhmossa on 250 000 hehtaaria, mikä on yli puolet metsämaan pinta-alasta Kuhmossa. Metsähallituksen hakkuiden laskennallinen kantoraha-arvo vuonna 2022 oli runsaat

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

13 miljoonaa euroa, rouva puhemies — 13 miljoonaa euroa pelkästään vuonna 22. Eli voidaan siis ajatella, että kuhmolaiset menettävät valtion kassaan vuosittain sen runsaan 13 miljoonan euron arvoisen summan verrattuna tilanteeseen, jossa kaikki valtion Kuhmossa omistama metsämaa olisi kuhmolaisten omassa omistuksessa. Metsänhoitotöiden ja puunkorjuun työllisyysvaikutuksethan olisivat siinä tapauksessa aika lailla samat. Tähän kun lähdetään vertaamaan puolentoista miljoonan euron säästöä kymmenen vuoden aikana, niin kuulostaa kyllä todella omituiselta, että tällöinen lakiesitys tuodaan tänne meidän käsiteltäväksi.

Ja nytten kun tämä todennäköisesti menee sinne ympäristövaliokunnan käsittelyyn, niin minun mielestäni valiokunnan pitäisi jo samoin tein tehdä semmoinen toteama tähän asiaan, että tätä lakia ei pidä lähteä edistämään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

17.49 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Pidän itse tätä lakiesitystä varsin perusteltuna. Tällä hetkellä valtiontalous on kurjassa jamassa ja säästöjä tehdään aivan kaikilta hallinnonaloilta, ja tässä kyseisessä tapauksessa Metsähallituksen luontopalvelut on etsinyt kohteen, jossa on kaikista korkein yksikkökohtainen kävijäkustannus, 18 euroa 60 senttiä per kävijä. Jos verrataan vaikka naapurissa olevaan Hossan luontokeskukseen, niin siellä päästään kymmenen kertaa pienempään kävijäkohtaiseen summaan, 1,50 per kävijä. Tässä tilanteessa, jossa säästöjä tehdään kaikkialta, mielestäni on perusteltua etsiä näitä kohteita, missä kävijäkohtainen kustannus on kaikista kallein.

Lakiesityksessä luonnonsuojelualue säilyy. Tässä käytännössä puretaan tämä erityisaseema, että lain mukaan on perustettava virkoja, ja se on myös ihan perusteltua. Meillä ei muistakaan luontokeskuksista ole vastaavia lakeja.

Mitä tulee edustaja Mikkosen puheenvuoroon, että luontokeskuksen olemassaolo on turvallisuuskysymys, niin rohkenen eränkävijänä olla jonkin verran eri mieltä. En tunne kovin montaa retkeilijää, jotka käyvät kysymässä sää- tai luonto-olosuhteita luontokeskuksesta, vaan se eränkäynti pitää mitoittaa omien taitojen mukaan, ja sitten jos taidot ovat vähäisemmät, kävellä helpommilla reiteillä.

Pikantti yksityiskohta on myös tämä yhteistyön edistäminen ympäristönsuojelun alalla Neuvostoliiton kanssa, ja kiitokset ministeri Multalalle, että näitä suomettumisen rippeitä puretaan meidän lainsäädännöstä pikkuhiljaa. Eli nyt Ystävyyden puistossa jatkossa keskitytään ydintehtävään ja 35 vuotta sitten kaatuneen Neuvostoliiton kanssa edistettävä yhteistyö vihdoinkin päättyy.

Eli pidän esitystä varsin perusteltuna ja hyvänä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Kettunen.

17.51 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Kyllä on kritisoitava tätä hallituksen esitystä, jolla Metsähallituksen luontopalveluiden säästöjä nyt tavoitellaan.

Itä-Suomi ja itärajan kunnat mukaan lukien Kuhmo ovat jo kärsineet merkittäviä taloudellisia menetyksiä Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa. Säästöjen tavoittelussa olisi tullut huomioida itärajan tilanne, jossa alueen kunnat ovat jo kohdanneet taloudellisia menetyksiä matkailu- ja palvelusektorilla. Vallitsevassa tilanteessa Kuhmolle on tulossa

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

nyt tuplarangaistus, kun samaan aikaan Metsähallituksen luontopalveluiden tavoitteena on luontokeskus Petolan lakkauttaminen säästösyistä. Nyt nämä kauniit puheet Itä-Suomen asuttuna pitämisestä ja kehittämisestä näyttävät olevan pelkkää sanahelinää. Myös Kuhmon kaupunki on muistuttanut omassa lausunnossa, että alkuperäisen kompensaaation toteuttajiksi ei ole määritelty ympäristöministeriötä tai Metsähallituksen luontopalveluja. Kompensaaation rahoittajiin kuuluu myös Metsähallituksen Metsätalous Oy. Alkuperäisessä laissa ei ole erittelyä siitä, mikä taho huolehtii kompensatiosta.

Jo hallituksen esityksen pääasiallisen sisällön kuvailun kohdalla on ristiriita. Ympäristöministeriön viime vuoden syyskuun alkupuolella pitämässä yleisötilaisuudessa Metsähallituksen luontopalvelut vakuutti, että luontokeskus Petolan toiminta ei lakkaa vaan se muuttuu. Hallituksen esityksessä mainitaan suoraan, että esityksen tavoitteena on mahdollistaa Ystävyyden puiston Kuhmossa sijaitsevan luontokeskus Petolan sekä tutkimuskeskuksen toiminnan päättäminen ja kiinteistön luovuttaminen Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnasta kustannussäästöjen saavuttamiseksi.

Puhemies! Tämän hallituksen esityksen perusteluissa nyt todetaan, että luontokeskus Petolan kysyntä sekä Ystävyyden puiston tutkimuskeskuksen käyttö ovat nykypäivänä vähäistä. Metsähallituksen luontopalveluissa on voimakkaasti supistettu luontokeskuksen aukioloja. Tämä luontokeskus Petola on nimittäin viime vuodet ollut avoinna yleisölle pelkästään heinäkuussa — edustaja Vuornos, pelkästään heinäkuussa on kävijöitä käynyt — mikä sitten johtaa tähän, että tilastoissa se näyttää, että siellä ei paljon porukkaa ole käynyt. Ei siis ihme, että ilmeisesti tarkoituksella supistamalla Petolan aukiolo minimiin on saatu tilastollinen kävijämäärä pieneksi.

Ystävyyden puiston lakiesitystä valmisteltaessa silloin vuonna 1989—1990 Kuhmon kaupungin myönteisen suhtautumisen ehtona oli, että puiston perustamisesta aiheutuvat työpaikkamenetykset tulevat täysimääräisesti korvatuiksi. Luontokeskus Petolan toiminta on osa kompensatiotoimenpiteitä, jotka käynnistettiin lievittämään valtion luonnonsuojelualuepäätyöstä Kuhmon aluetaloudelle aiheutuneita pysyviä tulo- ja työllisyysmenetyksiä.

Keskeisimmät työpaikkamenetykset koituivat Elimyssalon alueen jättämisestä metsätaloustoiminnan ulkopuolelle. Se pienensi Kuhmon hoitoalueen vuosittaista hakkuusuunnitelmaa arviolta noin 12 800 kuutiometriä. Koko hoitoalueen hakkuusuunnitelma oli tuolloin 300 000 kuutiota per vuosi. Ystävyyden puiston perustamisen arvioitiin vähentävän Metsähallituksen Kuhmon hoitoalueen metsätalouden työpaikkoja kuuden metsurityöpaikan verran. Lisäksi väheni metsätyön johdosta, puutavaran kuljetuksesta ja metsätraktorin käytöstä yhteensä kolme työpaikkaa. Iso-Palosen ja Maariansärkän luonnonsuojelualueiden laajentaminen aiheutti 0,5—1 työpaikan menetyksen. Yhteensä vaikutus oli arviolta noin kymmenen työpaikan vähennys.

Kuhmon kaupunki silloin edellytti, että kaupunkiin perustetaan Ystävyyden puiston opastus- ja tutkimuskeskus kompensaaationa näille toimille. Kuhmolle luvattiin ja toteutettiin kompensatio, mikä nyt on loppumassa. Kompensatio tulee toteuttaa jatkossakin, mikäli Petolan ja Ystävyyden puiston tutkimuskeskuksen toiminnat loppuvat ja näitä aiemmin olleita työpaikkoja ja niiden aluetaloudellisia vaikutuksia ei enää ole.

Niin kuin, puhemies, tuossa jo aikaisemmin omassa puheenvuorossani sanoin, Metsähallituksella on tänäkin päivänä iso aluetaloudellinen vaikutus Kuhmossa: valtion maiden pinta-ala 250 000 hehtaaria, mikä on puolet Kuhmon metsäpinta-alasta, Metsähallituksen hakkuiden laskennallinen kantoraha-arvo vuonna 22 oli runsaat 13 miljoonaa euroa. Eli

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

voidaan ajatella, että kuhmolaiset menettävät valtion kassaan vuosittain sen runsaat 13 miljoonaa euroa, mikäli ajateltaisiin, että nämä metsäalat olisivat Kuhmon omistuksessa.

Näihin ajatuksiin perustuen tuntuu todella omituiselta, että lähdetään tällainen kompensatio viemään Kuhmosta. Mikäli tämä menee maaliin, niin kyllä minun mielestäni olisi perusteltua käydä laajat neuvottelut siitä, kuinka näitä kompensatioita sitten tulevaisuudessa viedään eteenpäin, jos näitä alueita laitetaan suojeluun tai olemassa olevia suojelualueita jatketaan. Täytyy kuitenkin muistaa se, että metsäteollisuus on myös Kuhmoon investoinut viime vuosina, ja jos me haluamme tähän maahan kasvua, kasvutoimenpiteitä, niin kyllä meillä pitää pitää huoli siitä, että raaka-ainevarantoja myös metsäteollisuuden suuntaan on asianmukaisella tasolla ajatellen koko Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

17.58 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Jos lähdetään liikkeelle Itä-Suomen elinvoimasta, niin itse ajattelen niin, että kaksi valtion rahoilla työskentelevää työntekijää ei ratkaise sitä kysymystä, vaan kokoomuksen lähtökohta Kuhmonkin elinvoimassa on se, että yrittäjäys on se, joka kantaa ja luo kestävästi sitä elinvoimaa. Ehkä nyt on hyvä hetki myös markkinoida Kuhmoa, koska Kuhmossahan on upeita koskia, järviä, loistavia kalastusmahdollisuuksia, ja näen itse Kuhmossa paljon potentiaalia tällaiseen matkailu- ja kalastusvetoiseen yrittäjyyteen. Ja toivon lämpimästi, että se sieltä kasvaa.

Mitä tulee sitten näihin edustaja Kettusen puheisiin kompensatioista luonnonsuojelualueen perustamisesta, niin pidän niitä hieman erikoisina. Suomessa on kymmeniä, satoja, tuhansia luonnonsuojelualueita perustettu ilman erillistä kompensatiota. Ainakin itse ajattelen niin, että luonnonsuojelualueilla on arvo sinänsä. Tämänkin luonnonsuojelualueen tehtävä on suojella Kainuun metsä- ja suoerämaita, järvi- ja harjuluontoa ja metsäpeuralle tyypillisiä elinolosuhteita, ja pidän ainakin itse tärkeänä, että me pystytään tuleville sukupolville turvaamaan myös nämä ainutlaatuiset elinolosuhteet Kuhmonkin alueella.

Eli en ehkä pidä aivan nykyaikaisena tällaista ajattelua, että luonnonsuojelualueita vastaan tarvitsisi järjestää jonkinlaista kompensatiota, vaan on myös paikallisten etu, että sitä alkuperäistä luontoa siellä turvataan ja säilytetään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt keskustelu on päättynyt, asia lähetetään ympäristövaliokuntaan. — Vai haluaako ministeri vielä vastata? Olkaa hyvä, kaksi minuuttia — todellakin, kaksi minuuttia.

18.00 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyesti:

Ensinnäkin tästä kompensatiosta. Jo vuonna 2012 on tehty selvitys siitä, ja silloin jo katsottiin, että kompensatio oli toteutunut alkuperäisiä velvoitteita suurempana. Se on ollut näissä alkuperäisissä vuonna 90 perustetuissa puistoissa mukana, mutta todellakaan sen osalta ei sinänsä huolta. Sen lisäksi on todettava, että Metsähallituksen luontopalvelut ja sen henkilöstö jatkavat toimintaansa Kuhmossa ja Ystävyyden puistossa edelleen, vaikka näistä rakennuksista luovutaan.

Ja haluan kiinnittää huomion tähän aivan erinomaiseen edustaja Vuornoksen näkökulmaan, että kyllä ne yrittäjät siellä paljolti varmistavat nyt ja myös tulevaisuudessa sitä, että

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

siellä säilyy retkeilijöillä niitä palveluita, esimerkiksi opaspalveluita. Tämä on myös ajatus tässä, kun näistä rakennuksista osaltaan myös Metsähallituksen luontopalvelut pyrkii nyt luopumaan ja löytämään niille muita omistajia, että samanaikaisesti yksi mahdollinen kehityssuunta olisi nimenomaan enemmän yrittäjävetoiseen toimintaan, jolloin siellä niitä palveluita retkeilijöille, eräilijöille, myös kokemattomimmille löytyisi.

Tämä luontokeskus Petola on hieman haastavalla sijainnilla, kun se on syrjässä sieltä Kuhmon keskustasta ja toisaalta myös irrallaan näistä alueen keskeisistä retkeilyreiteistä. Se ei ole ikään kuin optimaalisella paikalla. Jo nykyäänkin luontomatkailu tukeutuu siellä muihin tekijöihin, kuten erämatkailuun, eli jo nyt kehityssuunta on aivan toinen.

Toivottavasti myös edustaja Kettunen tukee sitä suuntaa, että Kuhmo voi jatkossakin olla tällainen merkittävä luontomatkailun kohde ja entisestään kukoistaa tulevaisuudessa vielä vahvemmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 217/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelulle varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Edelleen ministeri Multala esittelee. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

18.02 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pahoittelut, kesti hieman löytää oikea hallituksen esitys. Näitä on niin monta tänään.

Sähkön vuorokausimarkkinat ovat siirtymässä kesäkuussa tunnista varttiin. Kun nyt sähkön pörssikauppaa käydään tunneittain, muuttuu kauppa kesällä varttitunnin väleihin. Siirtymisen ajankohdasta on sovittu Euroopassa yhdessä. Tämä aiheuttaa muutostarpeita myös ihan muuhun lainsäädäntöön, tässä tapauksessa tuotantotukilakiin.

Tuotantotukilailla säädetään kahdesta eri tukijärjestelmästä uusiutuvilla energialähteillä tuotetulle sähkölle: preemiosta ja syöttötariffista. Lakiin on tarpeen tehdä teknisiä muutoksia varttiin siirtymisen takia.

Samalla kun muutoksia on tästä teknisestä syystä valmisteltu, on tarkasteltu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti, voidaanko sääntelyä purkaa ja hallinnollista taakkaa keventää ja samalla karsia Energiaviraston työtehtäviä. Energiavirasto vastaa näistä tuotantotukijärjestelmistä.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Uusia tukipäätöksiä ei enää tehdä, mutta maksatuksia yhä tehdään niille, jotka ovat tuen aikanaan saaneet. Tällainen kevennysmahdollisuus on tässä tarkastelussa löytynyt. Hallituksen esityksessä esitetään, että preemiotuen saajat voisivat vapaaehtoisesti poistua tukijärjestelmästä. Nykyisin järjestelmästä ei voi poistua oma-aloitteisesti.

Preemiotukea saa seitsemän tuulivoimahanketta. Maksettavaan tukimäärään vaikuttaa sähkön hinta, ja nykyisillä sähkön hinnoilla maksetut tukimäärät ovat jääneet vähäisiksi. Kuitenkin tukijärjestelmään kuulumisesta tulee yrityksille hallinnollista taakkaa ja kustannuksia mahdollisista alituotantokorvauksista. Toisaalta myös järjestelmän ylläpitäjälle, Energiavirastolle, tulee kustannuksia. Siksi esitetäänkin, että jos nämä yritykset itse haluavat, he halutessaan pääsisivät järjestelmästä pois.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, täällä ei näytä keskustelua syntyvän. — Haluaako ministeri vastata vielä? Ei enää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1972 tehdyn yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 222/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — On tällainen historiallinen tapaus, että olemme täällä kahdestaan ministe-
rin kanssa, joten olkaa hyvä, te voitte käyttää niin pitkän puheenvuoron kuin haluatte.

Keskustelu

18.05 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (esittelypuheenvuoro): Arvoisa pu-
hemies! Kiitos tästä. Uskon kuitenkin, että selviän kohtuullisen lyhyessä ajassa.

Käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla ehdotetaan Lontoon pöytäkirjaan vuonna 2009
tehtyjen muutosten voimaansaattamislain muuttamista. Esityksen tavoitteena on luoda
Suomelle lainsäädännölliset puitteet kuljettaa talteenotettua hiilidioksidia toiseen valtioon
varastoitavaksi merenpohjan geologisiin muodostumiin. Tässä esityksessä ehdotettava
voimaansaattamislain muutos ja Lontoon pöytäkirjan vuoden 2009 muutosten väliaikai-
nen soveltaminen antavat Suomelle mahdollisuuden allekirjoittaa hiilidioksidia vastaanot-
tavan maan kanssa yhteisymmärryspöytäkirjan hiilidioksidin rajat ylittävistä kuljetuksista
pysyvää geologista varastointia varten.

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Ilmastotavoitteet vaativat sekä päästövähennyksiä että nielujen vahvistamista. Näiden lisäksi tarvitaan myös hiilidioksidin talteenottoon perustuvia ratkaisuja. EU-komissio on arvioinut, että vuoteen 2040 mennessä EU:ssa tulisi ottaa talteen 280 miljoonaa hiilidioksiditonnia, joista noin 40 prosenttia eli yli 110 miljoonaa hiilidioksiditonnia otettaisiin talteen bioperäisistä lähteistä tai suoraan ilmakehästä. Vuoteen 2050 mennessä EU:ssa tulisi ottaa talteen jo noin 450 miljoonaa hiilidioksiditonnia. Talteenotetusta hiilidioksidista varastoitaisiin vuonna 2030 lähes kaikki, vuonna 2040 noin 70 prosenttia ja vuonna 2050 noin puolet. Tämä edellyttää arvoketjun luomista teolliselle hiilidioksidin hallinnalle.

Hiilidioksidin talteenottoon perustuvat ratkaisut tarjoavat Suomelle merkittäviä mahdollisuuksia sekä saavuttaa hiilineutraalisuustavoite että luoda uutta liiketoimintaa. Suomessa on potentiaalia erityisesti bioperäisen hiilidioksidin talteenotolle. Suomessa ei kuitenkaan ole mahdollisuutta hiilidioksidin pysyvään geologiseen varastointiin lukuun ottamatta mineralisointiin perustuvia ratkaisuja, jotka vaatisivat tutkimus- ja kehitystyötä. Haluamme luoda lainsäädännölliset puitteet myös CCS-arvoketjulle — eli tälle hiilidioksidin varastoinnille — ja tehdä mahdolliseksi hiilidioksidin kuljettamisen esimerkiksi Norjaan tai Tanskaan merenpohjan geologisiin varastoihin pysyvää varastointia varten.

Lontoon pöytäkirja kieltää lähtökohtaisesti kaiken jätteen ja muun aineen mereen laskeamisen eli dumpkauksen. Pöytäkirjaan on vuonna 2009 tehty muutos, joka sallii hävitettäväksi tarkoitettujen hiilidioksidivirtojen viennin maasta toiseen, jos asianomaiset maat ovat tehneet sopimuksen tai järjestelyn asiasta. Tämä muutos ei ole vielä voimassa, mutta pöytäkirjaan on luotu mahdollisuus soveltaa muutosta väliaikaisesti. Tämän väliaikaisen soveltamisen mahdollisuuden Suomi haluaa nyt ottaa käyttöön. Saman mahdollisuuden ovat jo ottaneet käyttöön muun muassa Tanska, Ruotsi, Norja, Alankomaat ja Belgia.

Ehdotuksella ei ole viranomaisvaikutuksia. Ehdotuksella ei myöskään ole suoria taloudellisia vaikutuksia, tai niitä ei pystytä arvioimaan. Valtioiden välisellä sopimisella sen sijaan on vaikutuksia suomalaisten yritysten rajat ylittävään yhteistyöhön hiilidioksidin talteenottoa ja varastointia koskevilla hankkeilla. Tämä voi luoda mahdollisuuksia uudelle yritystoiminnalle ja CCS-markkinoiden kehitykselle Suomessa ja kansainvälisesti. Näin ollen ehdotuksella voi olla myös välillisiä positiivisia työllisyysvaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Vaikka täällä nyt ketään ei kuuntelemassa olekaan, niin toteanpahan tähän loppuun vielä, että vierailin juuri tänään yhdessä sellaisessa yrityksessä, jossa suunnitellaan tämän tyyppisten ratkaisujen käyttöönottoa, ja siinä nimenomaan tällä hetkellä, kun Suomessa tällaista hiilidioksidivarastointikapasiteettia ei ole, katsotaan mahdollisuuksia kuljettaa meriteitse talteenotettua hiilidioksidia. Siten tämä sinällään tulee juuri aivan oikeaan kohtaan, sillä suunnittelu näiden hankkeiden osalta on jo käynnissä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten keskustelua. Pyydettyjä puheenvuoroja ei ole.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi leipomotyölain 5 §:n kumoamisesta ja työntekijöiden lähettämisestä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 100/2024 vp

Pöytäkirja PTK 5/2025 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 1/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.2.2025 pidettävään täysistuntoon.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi aluevalvontalain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 185/2024 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 1/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.2.2025 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta Puolustusvoimissa ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 82/2023 vp

Valiokunnan mietintö PuVM 2/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.2.2025 pidettävään täysistuntoon.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 13.2.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 18.10.

Pöytäkirjan vakuudeksi: